

A Békés Megyei Könyvtár 2015. évi beszámolója

Békéscsaba

Rakonczás Szilvia

2016.02.12.

Tartalomjegyzék

I. AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA, ILLETVE A KULTÚRÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG 2015. ÉVI SZAKPOLITIKAI CÉLJAIHOZ KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYI PROGRAMOK RÖVID SZÖVEGES BEMUTATÁSA	3
II. SZERVEZETI KÉRDÉSEK:	5
III. SZAKMAI MŰKÖDÉS:	7
1) Alapító okiratban megfogalmazott feladatok teljesülése	7
1.1. Küldetésnyilatkozat	7
1.2. A gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása, rendelkezésre bocsátása.....	7
1.2.1. Beszerzés	7
1.2.2. Törlés.....	8
1.2.3. Gyarapodás.....	9
1.2.4. Feltárás	10
1.2.5. Őrzés, gondozás	10
1.2.6. Rendelkezésre bocsátás	11
1.2.7. Állomány	13
1.2.8. Könyvtárhasználat.....	13
1.3. Tájékoztató a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól	24
1.3.1. Felvilágosítás.....	24
1.3.2. Irodalomszolgáltatás.....	25
1.4. Más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérése	25
1.5. Könyvtárak közötti dokumentum- és információcsere	25
1.6. Elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségének biztosítása	25
1.7. A könyvtárhasználók segítése a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában	27
1.8. Az oktatásban, képzésben részt vevők információellátása, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetősége.....	28
Egyéb szolgáltatások	28
1.9. Kulturális, közösségi és egyéb könyvtári programok	28
1.10. Az életminőség javításának, az ország versenyképességének növelése tudás-, információ- és kultúraközvetítő tevékenységgel.....	33
1.11. A könyvtári minőségirányítás szempontjainak figyelembe vételével szervezett szolgáltatások	33
1.12. A kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.	33
1.13. A gyűjtemény és szolgáltatások helyi igényeknek megfelelően alakítása	33
1.14. Közhasznú információs szolgáltatás	34
1.15. Helyismereti információk és dokumentumok gyűjtése	34
1.16. Szabadpolcos állományrész.....	34
2) Intézményi terek/épületek infrastrukturális fejlesztési tervek megvalósulásának bemutatása	34
3) Megvalósult infrastrukturális fejlesztések, pályázatok, felújítási feladatok	35
3.1. Jelentősebb eszközbeszerzések:	35

3.2. Pályázatok, projektek	35
4) A menedzsment és a minőségirányítási tevékenységek megvalósulása 2015-ben, a megyei könyvtár kommunikációs tevékenységének bemutatása	37
4.1. Menedzsment és minőségirányítási tevékenység	37
4.1.1. Menedzsment	37
4.1.2. Minőségirányítási folyamat.....	39
4.2. Kommunikáció	40
4.3. Kiadványozás	43
5) Elektronikus könyvtár – digitalizálási tevékenységek megvalósulása	43
6) Innovatív megoldások, újítások	45
7) Megyei könyvtár területi feladatellátása (a Kult. tv. 66.§ alapján).....	46
7.1. Kötelestpéldány szolgáltatás	48
7.2. ODR tevékenység.....	48
7.3. Területi ellátó munka – szervezési megoldások, szakmai tanácsadás, közös fejlesztések, dokumentum- és információszolgáltatás, a normatíva és az érdekeltségnövelő támogatás felhasználása. (szöveges ismertető, tendenciák bemutatása)	50
7.4. A kistéleplési könyvtári ellátás megszervezése – rövid összefoglaló, mert a KSZR szolgáltatás bemutatása külön dokumentumban történik).....	51
7.4.1. Állománygyarapítás, KSZR	51
7.4.2. Katalogizálás, állományrendezés, állományapasztás	52
7.4.3. Dokumentumszolgáltatás	52
7.4.4. Információs szolgáltatás.....	52
7.4.5. Közösségi szolgáltatások.....	53
7.4.6. Speciális könyvtári szolgáltatások, dokumentumok, eszközök biztosítása a fogyatékossgal élők számára	54
7.4.7. Szakmai képzés, továbbképzés	54
7.4.8. Eszközbeszerzés	55
7.4.9. A megyei könyvtár által a kistéleplési megállapodásban vállalt további szolgáltatás	55
7.5. Nemzetiségi könyvtári ellátás	56
7.6. Statisztikai adatszolgáltatás	58
8) Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük	59
8.1. Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása:	59
8.2. Létszám és bér-gazdálkodás	60
9) Partnerség és önkéntesség	60
9.1. Iskolai közösségi szolgálat	61
9.2. Békéscsaba Városi Nyugdíjas Egyesület	61
9.3. Önkéntesek	61
9.4. Kulturális intézmények.....	62
10) Mutatók	63

TARTALMI SZEMPONTOK A MEGYEI KÖNYVTÁRAK ÉVES BESZÁMOLÓJÁNAK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

A megyei könyvtárak alapvető feladatait a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) határozza meg. A megyei könyvtár ellátja:

- a) a nyilvános könyvtár - Kultv. 55. §-ában meghatározott - alapfeladatait,
- b) a települési közkönyvtár – Kultv. 65. §-ában meghatározott - feladatait és
- c) a megyei könyvtár – Kultv. 66. §-ában meghatározott – állami feladatait, továbbá
- d) országos szolgálatként ellátja az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló 73/2003. (V.28.) Korm. rendeletben a szolgáltató könyvtár számára meghatározott feladatokat,
- e) a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló 39/2013. (V.31.) EMMI rendeletben meghatározott feladatokat.

I. AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA, ILLETVE A KULTÚRÁÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG 2015. ÉVI SZAKPOLITIKAI CÉLJAIHOZ KAPCSOLÓDÓ INTÉZMÉNYI PROGRAMOK RÖVID SZÖVEGES BEMUTATÁSA

Szakpolitikai célok 2015. évben:

- a) a „kulturális alapellátás” fogalmának bevezetése, melynek célja
 - a határon innen és túl élő magyarok számára a társadalmi emelkedéshez szükséges értékekhez való hozzáférés biztosítása; a kulturális szolgáltatások révén a kulturális értékekhez való hozzáférés növelése;

A Békés Megyei Könyvtár *Magyarország Alaptörvénye Nemzeti Hitvallásról* szóló részében megfogalmazottakkal összhangban szervezi tevékenységeit:

„Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk.”

A könyvtári szolgáltatások fejlesztése, megvalósítása során az alábbiakban felsorolt tevékenységekkel törekszünk a széleskörű hozzáférés, a lehetőségek szerinti minél szabadabb elérés feltételeinek megteremtésére:

- a könyvtár dokumentumainak elektronikus feltárása,
- elektronikus könyvtár és elektronikus adatbázisok működtetése,
- akadálymentesített honlap (látássérültek, gyengénlátók számára) továbbfejlesztése,
- ODR tagkönyvtárként a települési könyvtárak, fiókkönyvtárak és szolgáltató helyek számára könyvtárközi lehetőség biztosítása,
- a helyismereti dokumentumok hozzáférési lehetőségének bővítése digitalizálással,
- a helyben élő nemzetiségi és határon túli magyarság számára nyújtott szolgáltatások megszervezése a szlovák, német, roma, szerb, román nemzetiségi ellátás keretében, illetve romániai partnerek (könyvtárak, egyéb szervezetek) bevonása,
- könyvtári kulturális programok, rendezvények szervezése,
- széleskörű olvasás- és könyvtárhasználat népszerűsítés személyes és online formában,
- a gyűjtemény naprakész, az online felületek friss információkat tartalmaznak,
- minőségi programokat, szolgáltatásokat népszerűsítünk.

- b) a kulturális közösségfejlesztés, a közösségi innováció, a közösségi tervezés, ennek részeként többek között
- a helyi társadalom és gazdaság fejlődéséért támogató közösségi programok megvalósítása és a megvalósításának támogatása az életminőség színvonalának emeléséért.

A Békés Megyei Könyvtárnak helyet adó épület jelenlegi használati módja lehetővé teszi a közösségi térként működését, többek között azzal, hogy az épületben olyan látogatók is gyakran megfordulnak, akik nem regisztrált könyvtárlátogatók, de mindennapi ügyeik intézése során belépnek az épületbe más intézmények és szolgáltatók partnereiként (Békés Megyei Népújság, tüzeléstechnikai, illetve energetikai Kft, Pedagógiai Oktatási Központ, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ). A közös használatú, közösségi térként kiválóan funkcionáló kiállító- és közlekedő terek, illetve a különböző méretű, előadások megtartására alkalmas termek, a könyvtári szolgáltatások kínálata vonzzák a kisebb és nagyobb alkalmi és állandó csoportokat (gombaklub, dobkör, rákbetegeket segítő csoport, Ringató stb.).

A könyvtári programok tartalmát, hangulatát, a szolgáltatások kivitelezését, a nyilvánosság különböző formáit, lehetőség szerint úgy szervezzük, hogy nem csak a könyvtár munkatársainak javaslatait, véleményét vesszük figyelembe már a tervezéskor, de a lakosság igényeire, kéréseire is figyelünk. A korábbi időszakban elsősorban a regisztrált partnereink aktív közreműködésére számítottunk, a következő évtől kibővítjük a kört a lakosság azon részére, akikkel nem volt még dokumentálható a kapcsolatunk.

2015-ben több, az elektronikus közösségi felületekkel kapcsolatos nem formális képzésben vettek részt a munkatársak. Az új tudásnak köszönhetően jelentősen nőtt a virtuális partnerek száma, szélesebb körben tudunk számítani a potenciális partnereink véleményére, javaslataira.

Az életminőség színvonalának emelése érdekében végzett tevékenység jelentős részét a könyvtárban működő európai uniós információs központnak köszönhetően tudjuk megvalósítani; többnyire a könyvtár falai között, de szabadtéri vagy más településeken zajló, népszerű programokon. Többek között az elhelyezkedési lehetőségek, a pályázati források célszerű felhasználása témákban folyamatos az érdeklődés.

A szakpolitikai célok a könyvtári területen a kulturális alapellátást nyújtó települési könyvtárak és könyvtári szolgáltató helyek tevékenységének fejlesztését igénylik. E feladatok megjelentek a nyilvános könyvtárak alapfeladataira és a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályokban.

A Békés megyében működő települési nyilvános könyvtárak, illetve a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer részeként működtetett szolgáltató helyek szakmai tevékenységének segítése 2013 előtt meglehetősen korlátozott volt. Jelentős előrelépés, hogy 2015-ben mindkét területen eredményeket értünk el. A kezdeti bizonytalanságok után folyamatosan, a korábbiaknál gyorsabban, hatékonyabban tudtuk segíteni a kistépülések szolgáltató helyeit (pl. pályázati konzultáció, tanfolyamok, egyre színvonalasabb programok megvalósítása a KSZR-ben), illetve a nyilvános könyvtárak számára szervezett bemutatók, együttműködési lehetőségek (pl. pályázati tevékenység, szakmai napok, programszervezés, előadók ajánlása) is gyakoribbak, tervezettek lettek.

A fenntartó által meghatározott feladatok nem lépik túl a törvényi kötelezettséget, az alapfeladatok megvalósítását. Az önként vállalt tevékenységeket támogatja a fenntartó városi önkormányzat.

Az alapító okiratban a könyvtári tevékenységek mellett az alábbiak szerepelnek:

- az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodási feladatok
- közfoglalkoztatási formák (rövid, hosszú, téli)
- egyéb kiadói tevékenység
- iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés
- megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását elősegítő képzések, támogatások

A felsorolt tevékenységek a könyvtári szakmai munka háttérét adják, hiszen a szakképzett könyvtárosok alacsony száma miatt elengedhetetlen, hogy kiegészítőket foglalkoztassunk. A feldolgozó és digitalizáló tevékenységben, a programok szervezésében, a fiókkönyvtári és kistelepülési ellátásban kihagyhatatlan a közfoglalkoztatottak munkája.

Egyre nagyobb a könyvtárak szerepe a megváltozott munkaképességűek felzárkóztatásában, az új esélyekhez jutásban. 2015-ben a Békés Megyei Könyvtárban 3 fő foglalkoztatására volt lehetőség, továbbá a vakok- és gyengénlátók egyesületének tevékenységét tudtuk – már hagyományosan – segíteni eszközökkel, szolgáltatásokkal, helyiség biztosításával. Speciális képzések megszervezésére a következő évtől lesz lehetőség pl. abban a 15 fős oktatóteremben, amelyet 2015. december végén alakítottunk ki Európai Unió támogatással, közel 30 millió forintból.

II. SZERVEZETI KÉRDÉSEK:

2015. évben végbement szervezeti átalakítások, személyi változások, alapidokumentumok módosításai, az intézmény vezetésében és alapidokumentumaiban történt változások.

A 2014. évi XCIX. Törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról 18. §-a hatályba lépésének következtében jelentős szervezeti átalakítás történt, a könyvtár gazdasági csoportja megszűnt. A gazdasági tevékenység átszervezése miatt az alapító okirat módosult, az ide vonatkozó bejegyzés dátuma 2015. április 23., tartalma: „Az irányító szerv által kijelölt költségvetési szerv látja el a Békés Megyei Könyvtár megállapodásban rögzített pénzügyi-gazdasági feladatait.”

A létrejött Kulturális Ellátó Központ szervezeti és működési szabályzatának elkészülte, az intézmény végső elhelyezése, a munkaszervezés kialakítása után célszerű a könyvtár szervezeti és működési szabályzatát is módosítani, ennek időpontja várhatóan 2016. 1. negyedéve.

Szintén jelentős változás, hogy a Békéscsabai Járási Földhivatal által Békéscsaba, belterület 3917 hrsz. alatt foglalt, természetben Békéscsaba, Kiss Ernő utca 3. szám alatti, kultúrház nyilvántartású ingatlan a *2015. évi LXXV. törvény a megyei könyvtárak és a megyei hatókörű városi múzeumok feladatának ellátását szolgáló egyes állami tulajdonú vagyontárgyak ingyenes önkormányzati tulajdonba adásáról* alapján Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdona. Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése az 598/2015.(XI.25.) közgyűlési határozattal a 3917 hrsz. ingatlant a Békés Megyei Könyvtár kezelésébe adta, így az ingatlan 2015. december 1-jétől a Békés Megyei Könyvtár üzemeltetésében működik. Az üzemeltetéssel kapcsolatos tevékenységek, az adminisztrációs teendők és a felelősségi körök kialakítása decemberben elkezdődött. Az épület korábbi bérlőivel folyamatos az egyeztetés az üzemeltetési költségek mértéke és számlázási módja, a használt terek mennyisége és elhelyezkedése, a további jogok tekintetében. A bérlők olyan tereket használnak, amelyeket jelenleg a könyvtár másként nem tud gazdaságosan üzemeltetni. A működtetéssel kapcsolatos technikai kérdésekben a korábbi üzemeltető és a Kulturális Ellátó Központ szakalkalmazottai vannak segítségünkre addig, amíg a célszerű és gazdaságos működés kialakításához a megfelelő információkat, adatokat összegyűjtjük.

		2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	
Engedélyezett szakmai létszám (fő, töredék is lehet)		34	36	32	
Ebből vezető vagy magasabb vezető (fő, töredék is lehet)		6	6	5	
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	14	14	19
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	14	14	19
	Egyéb	<i>összesen</i>	10	12	9
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	10	12	8
	Mindösszesen	<i>összesen</i>	24	26	28
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	24	26	27
<i>az Egyébből felsőfokú</i>	<i>összesen</i>	7	7	4	
	<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	7	7	4	
Egyéb alkalmazott		10	10	5	
Önkéntesek száma		1	4	3	
Közfoglalkoztatottak száma		5,6	6	19	
A megyei könyvtár szakember-ellátottsága (könyvtárosok száma/megye lakosságának száma) 27/351 148		6,75⁻⁵	7,31⁻⁵	7,68⁻⁵	

A tervezett létszámnövekedés nem következett be, az **engedélyezett létszám** csökkenésének oka, hogy jogszabályi változás miatt a gazdasági tevékenységet a 2015. április 1-jén létrejött Kulturális Ellátó Központ végzi. A könyvtár korábban gazdasági munkakörben foglalkoztatott munkatársai az új intézmény alkalmazottai lettek. A könyvtárnál 1 fő gazdasági tevékenységet végző munkatárs maradt a helyben elvégzendő feladatok ellátására (pl. pénztár, számlákkal kapcsolatos ügyviteli előkészítés). Az új intézmény tevékenysége a közel egy éves tapasztalatokat összegezve megfelelő, a könyvtár szempontjait tekintve rendezett. A pénzügyi munkatársak mellett a személyügyi referens is a Kulturális Ellátó Központ alkalmazottja, a könyvtári titkárság közreműködésével kiválóan végzi munkáját.

A könyvtári munkakörben foglalkoztatottak összetétele változott. A személyi anyagok átvizsgálása megtörtént, néhány esetben a korábbi munkakört a jogszabályi előírásoknak és a ténylegesen végzett tevékenységeknek megfelelően megváltoztattuk (pl. a jogszabálynak nem megfelelő munkaköröket módosítottuk, a munkaköri leírásban a tényleges tevékenységeket rögzítettük), illetve egy korábban takarítói státuszra középfelsőfokú könyvtárosi képesítéssel rendelkező munkatársat vettünk fel.

Az egyéb munkakörben alkalmazottak száma a gazdasági tevékenység átszervezése és a takarítói munkakörök számának csökkenése miatt csökkent.

A rövid és hosszú idejű közfoglalkoztatottak száma állandósult, folyamatosan 15 fő volt (fiókkönyvtári tevékenység, digitalizálás, takarítás, adminisztráció, karbantartás). 4 munkatárs a kulturális közfoglalkoztatás keretében végez munkát (digitalizálás, nem könyvtári informatikai feladatok, gyermekkönyvtári tevékenységek, kiállítások és programok szervezésének háttérmunkái). A Garancia-programban 2 pályakezdő fiatal vesz részt (nem könyvtári informatikai feladatok, a feldolgozási tevékenység előkészítése).

A közfoglalkoztatottak a többszöri hosszabbításnak köszönhetően jelenleg már begyakorlott, megfelelő minőségű munkát végeznek, hasznos háttértevékenységük jelentős könyvtári szakalkalmazotti létszámnövelés hiányában nélkülözhetetlen.

A megyei könyvtár szakember-ellátottsága nő, amit két tényező befolyásol. Csökken a megye lakossága, ugyanakkor csekély mértékben, – 1 fővel – nőtt a könyvtári munkakörben foglalkoztatottak száma.

III. SZAKMAI MŰKÖDÉS:

1) Alapító okiratban megfogalmazott feladatok teljesülése

1.1. Küldetésnyilatkozat

A küldetésnyilatkozatot a könyvtár valamennyi munkatársának bevonásával újra értelmeztük. A minőségfejlesztési tevékenység részeként a könyvtár stratégiájának kialakítása megtörtént, ennek része a küldetésnyilatkozat, ami a könyvtár honlapján is olvasható:

„Küldetésünknek tekintjük az egyetemes és helyi kulturális értékek megőrzését és közvetítését, az egyének és csoportok tudásgyarapítását, a hátrányokkal élők kulturális integrációját.

Programjaink, szolgáltatásaink elősegítik az olvasáskultúra fejlesztését, teret nyújtanak a közösségi együttléléshez.

Feladatunk Békés megye természeti értékeinek, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak gyűjtése, megőrzése”.

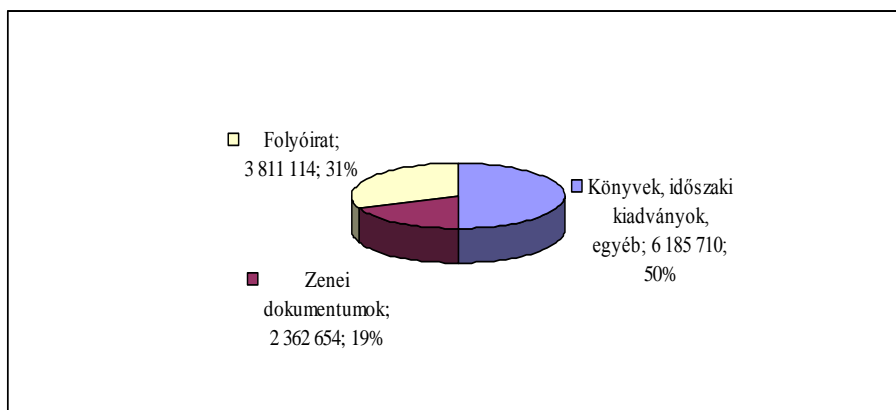
1.2. A gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, őrzése, gondozása, rendelkezésre bocsátása

1.2.1. Beszerzés

A költségvetési keretből 2015-ben a korábbiakhoz hasonló módon, közbeszerzési eljárás indításával vásároltuk a dokumentumokat. A nyertes a Líra Könyv Zrt.volt. Személyes vásárlásra Szegeden volt lehetőség, nagyon jó körülmények között tudtunk széles választékból vásárolni.

A beszerzés mértéke az előző évhez képest csökkent, de a jogszabály szerinti elvárt minimális mértéket (11,61 millió Ft) elérte.

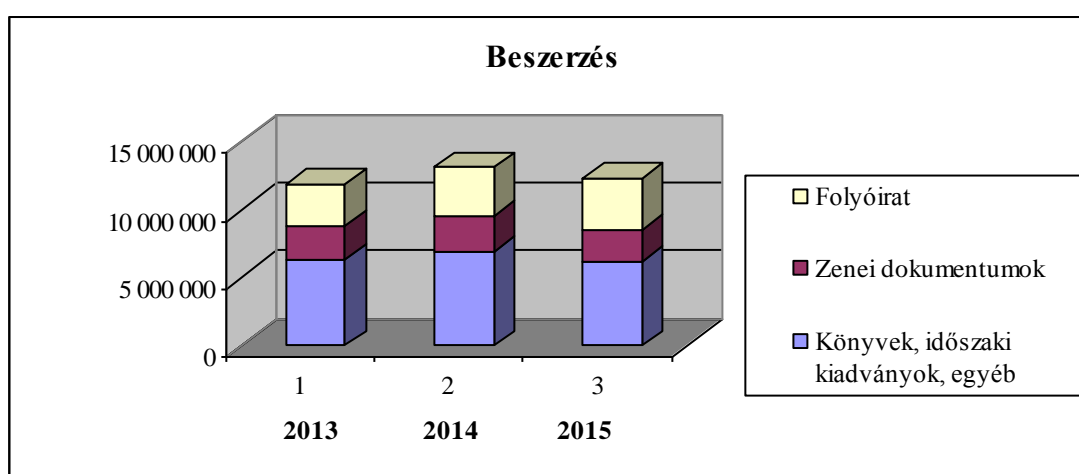
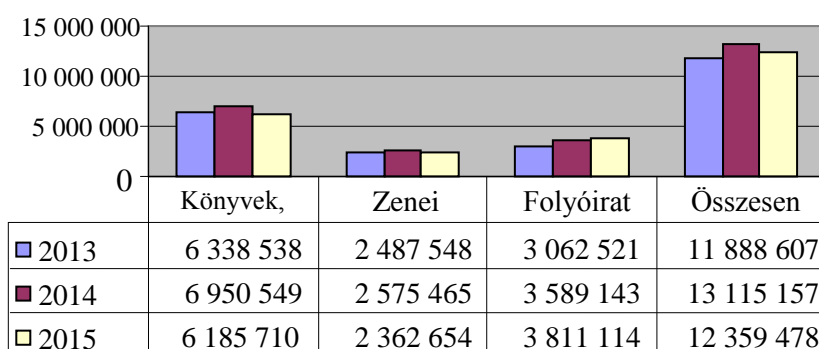
A beszerzési keret feléből (50%) könyvet és időszaki kiadványt vásároltunk, 31%-ot tett ki a folyóirat-állomány gyarapítása, 19% jutott a hangzó dokumentumok beszerzésére.

A beszerzés összetétele dokumentumtípusonként 2015-ben

A táblázat és a grafikonok is jól szemléltetik, hogy az elmúlt 3 évi beszerzés nagyságrendileg hasonló mértékű volt. A 2014. évi magasabb összegű beszerzés a 2013. évi ODR támogatás következő évre csúszásából is adódott. Arányaiban nagyobb mértékű csökkenés a könyvdokumentumoknál tapasztalható. Ez a csökkenés nem veszélyeztette a megfelelő kínálatot.

Beszerezés költségvetési keretből

A költségvetési kereten túli források a korábbi évekhez hasonlóan az érdekeltségnövelő támogatás, az ODR-támogatás, az NKA könyvtámogatási program, a Márai-program, a nemzetiségi könyvbeszerzés támogatása. További gyarapítást tett lehetővé a könyvtár alapítványának beszerzési célú adománya, az ajándékozások és a kötelezpéldány-szolgáltatás keretében érkező dokumentumok mellett az áteltározás címén állományba vett, korábbi pedagógiai szakkönyvtári állomány is.

Sajnos 2015-ben a Brithis Council felmondta a könyvtárakkal való együttműködését, így a korábbi évekhez hasonló angol nyelvű dokumentumtámogatást nem kaptunk.

1.2.2. Törlés

A 2015-re tervezett állományellenőrzést előkészítő tevékenységek egyike a dokumentumállomány átvizsgálása, a sérült, elveszett vagy fölöslegessé vált (elavult tartalom, már nem szükséges példányszám) dokumentumok állományból való kivonása volt. A törlés előkészítését az állománygyarapító osztály szakképzett munkatársainak irányításával nyári foglalkoztatásban részt vevő diákok (többnyire egyetemisták) és a közfoglalkoztatás különböző formáiban részt vevő, hosszabb ideje alkalmazásunkban álló munkatársaink végezték. Azt, hogy ez az előkészítő munka már 2014-ben elkezdődött, jól mutatja, hogy a tervszerű asapsztás már 2014-ben nagyobb mértékű volt az átlagosnál. Az állomány rendjének átvizsgálása, a dokumentumok fizikai állapotának a szokásosnál nagyobb kontrollja eredményezte, hogy 2015-ben a természetes elhasználódás miatti törlés volt nagyobb mértékű. Az, hogy az utóbbi 3 évben folyamatos volt a gyarapítás (új könyvek

kerültek a polcokra) ugyanakkor megtörtént a nagyobb arányú selejtezés (a sérült, kopott könyvek eltűntek a polcokról) az állomány egészségének látható javulását, vonzóbbá tételét jelenti.

Apassztás	2012		2013		2014		2015	
	db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft
Tervszerű apassztás	757	81 176	297	48 701	1 347	66 475	908	165 232
Természetes elhasználódás	405	243 941	289	171 380	397	365 633	1 021	485 252
Megtérített követelés	23	25 049	14	19 683	16	14 357	12	17 287
Behajthatatlan követelés	428	474 311	175	212 105	0	0	608	324 923
Összesen	1 613	824 477	775	451 869	1 760	446 465	2 549	992 694

A könyvek számának legnagyobb mértékű csökkenése természetes, hiszen az állomány legnagyobb része könyv. A korábbiakhoz képest jelentős mértékben csökkent a videokazetták apassztásának mértéke, amit az magyaráz, hogy egyre kevesebb az igény a használatukra, kevésbé kopik a meglévő állomány, illetve a használat mértékének jelentős csökkenése miatt elvesztésük sem történik meg. Tapasztalatunk szerint viszont nő a DVD és a CD lemezek iránti igény, ezzel együtt az elhasználódásuk mértéke is.

Apassztás	2014		2015	
	db	Ft	db	Ft
Könyv	1 685	255 746	2 475	840 859
Időszaki	0	0	15	1 582
Térkép	0	0	3	963
CD-ROM	0	0	8	24 510
Hangoskönyv	1	1 284	2	2 691
DVD	13	72 591	19	85 942
Videokazetta	60	115 493	4	4 020
CD	0	0	14	29 214
Hangkazetta	1	1 350	9	2 913
Összesen	1 760	446 464	2 549	992 694

1.2.3. Gyarapodás

GYARAPO-DÁS	Könyvek		Zenei dokumentumok		Időszaki kiadványok		Kartográfiai dokumentum		Elektronikus dok.		Artotéka		Összesen	
	db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft	db	Ft
Költségvetés	2 975	6 011 057	538	2 346 513	16	44 459	4	7 163	3	15 939	1	50 000	3 537	8 475 131
ODR	183	440 992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	183	440 992
Márai	616	1 443 498	0	0	1	1 960	0	0	0	0	0	0	617	1 445 458
NKA Könyvtámogatás	216	726 073	0	0	6	14 400	0	0	0	0	0	0	222	740 473
Érdekltség-növelő tám.	0	0	80	506 209	0	0	0	0	0	0	0	0	80	506 209
Nemzetiségi	129	390 684	13	29 380	0	0	0	0	0	0	0	0	142	420 064
Köteles-példány	63	57 200	0	0	34	17 250	0	0	0	0	0	0	97	74 450
Ajándék	1 143	1 029 290	12	12 500	52	50 800	22	21 300	4	8 000	0	0	1 233	1 121 890
Átleltározás	527	425 407	8	4 000	1	200	0	0	0	0	0	0	536	429 607
összesen	5 852	10 524 201	651	2 898 602	110	129 069	26	28 463	7	23 939	1	50 000	6 647	13 654 274

Látható a táblázatból, hogy a gyarapodás a beszerzésnél több, általában beszerzésen a vásárlást kell érteni. 2015-ben sok felajánlás érkezett, több hagyaték, vagy költözés miatt korábbi tulajdonosa számára feleslegessé vált könyv érkezett a könyvtárba. A Lapozgató könyvcserélési lehetősége is ajándékozásra ösztönzött többeket. A gyarapítás során csak a központi könyvtárban vagy a kisteleplési szolgáltató helyeken hasznosítható dokumentumokat fogadjuk el.

1.2.4. Feltárás

A feldolgozó tevékenység folyamatos volt az év során annak ellenére, hogy az állománygyarapítási osztály mindössze 3,5 fő szakképzett munkatársának feladatai között a központi könyvtár gyarapítása mellett a fiókkönyvtári és a kisteleplési ellátás (gyarapítás, feldolgozás), továbbá a raktári terek gondozása is szerepel. Ez a létszám nagyon kevés. Munkájukat 2015-ben egy nem szakképzett munkatárs felvételével tudtuk könnyíteni, illetve a már hosszabb ideje itt dolgozó 2 kisegítő (kulturális közfoglalkoztatott, GINOP projektben alkalmazott) célszerűen tudja az előkészítést elvégezni.

2015-ben az előző évinél kevesebb könyvtámogatást kaptunk az NKA-tól: 2014-ben összesen 6 800 000 Ft, 2015-ben 1 380 000 Ft értékű dokumentumot. A Márai programnak köszönhetően azonban a 2014. évi támogatás kétszeresét, 1 445 458 forintnyi könyvet kellett feldolgozni. Mind a két támogatás állományba vétele, feldolgozása rövid határidős. Nagyon sok volt az olvasók által felajánlott ajándék, hagyaték. Folytatódott a korábban raktározott pedagógiai szakkönyvtár bedolgozása a központi könyvtár állományába. Mindösszesen 6 647 dokumentum feldolgozása történt meg a Corvina integrált könyvtári rendszerben, amely a honlapról elérhető, az olvasók számára lehetővé teszi a tértől és időtől független tájékozódást a teljes állományban.

2015-ben megtörtént a 2016. évi teljes körű állományellenőrzés előkészítése, ami az alábbi tevékenységeket jelentette:

- Ellenőrizni kellett, hogy minden dokumentumban legyen vonalkód, a hiányokat pótolni kellett (tömör raktár, békési raktár, fiókkönyvtárak, szabadpolcos, olvasótermi, ifjúsági állomány).
- A leltárkönyveket egyeztetni kellett az adatbázissal, a problémákat tisztázása megtörtént.
- A letétben lévő könyvek ellenőrzésének előkészítési munkái folyamatosak voltak.
- A szabadpolcok rendezése, ellenőrzése, a fölösleges és sérült könyvek leválogatása, az állományból való törlésük megtörtént.

Nyáron diákok segítségét vettük igénybe az állományellenőrzés előkészítési munkáihoz (békési raktár, olvasóterem, KSZR könyvtárak, Lapozgató).

Év közben több kisteleplési könyvtárának állományrendezésére került sor (településenként 3-5 nap), illetve a dokumentumok gépre vitele is megtörtént 5 településen; további 5 kisteleplésen elkezdődött a retrospektív feldolgozó tevékenység.

1.2.5. Őrzés, gondozás

Az állomány védelme

Állományvédelmet szolgáló gépek	2014	2015
számítógép	5	11
szerver	1	1
A3-as szkennel	2	3
A4-es szkennel	1	2
Összesen	9	17

Az állományvédelmi tevékenység egy részét a digitalizálás jelenti. Különösen a régi napilapok számára jelent veszélyt a gyakori lapozgatás, illetve a papír romlása miatt is fontos az archiválás.

Olyan szkennereket vásároltunk, amelyek lehetővé teszik, hogy csak a 90°-ban kelljen kihajtani a könyvet, illetve nagyon elhasználódott volt a korábban használt A3-as méretű szkennernk.

Sajnos nem volt pályázati forrás sem tisztításra, sem restaurálásra. A régi könyvek állomány kéziratait, könyveit nem tudtuk a korábbiakhoz hasonlóan javíttatni. Ez a munka speciális szakértelmet és természetesen jelentős anyagi ráfordítást igényel.

Állományvédelem	2014-ben magvalósult	2015-re tervezett	2015-ben megvalósult
1. Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	164	100	0
2. Muzeális dokumentumok száma	1 473	1 475	1473
3. Restaurált muzeális dokumentumok száma	1	1	0
4. Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	4 281	4 285	2 785
5. Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	324	325	457
6. A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	9	10	17

Az állomány védelme érdekében további intézkedések történtek, illetve történnek:

- A takarító személyzet ellenőrzése, a takarítás módjának megbeszélése, az eszközök állapotának és mennyiségének figyelemmel kísérése folyamatos. A könyvtári terület takarítását végző munkatársak mind közfoglalkoztatottak, személyi változáskor a munkabeosztást igyekszünk célszerűvé tenni, felkészítésüket a dokumentumvédelem szempontjaira is kiterjeszteni.
- Az épület közös tereinek működési rendje eltérő, a könyvtári terek vagyonvédelmi szempontból nem biztonságosak; emiatt több alkalommal kértünk az épületet 2015-ben üzemeltető MNV Zrt-től új jogosultságokat, az épület bérelt tereinek megfelelő új zónakiosztást. A kért módosítások csak részben valósultak meg. Az épület működtetéséért 2015. december 1-je óta a könyvtár a felelős, ingyenes használatba kapta az épületet a fenntartó önkormányzattól. Decemberben megkötöttük a szolgáltatási szerződést a vagyonvédelemért felelős céggel, az érdemi munka 2016-ban megtörténhet.
- A nehezen belátható terek felügyeletével (kiállítási tér és tárgyak védelme céljából) alkalmanként, szükség szerint közfoglalkoztatott munkatársakat bízunk meg.

1.2.6. Rendelkezésre bocsátás

Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitvatartás, változások, figyelembe véve a költségvetési törvényben előírt követelményt)

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. tény	változás %-ban előző évhez képest
Heti nyitvatartási órák száma (a könyvtár székhelyén) (óra)	42	42	42	0
Hétfégi nyitva tartás (óra)	5	5	5	0
Munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	18	18	18	0
Nyári zárva tartási idő (munkanap)	0	0	0	0

A felnőttek számára működtetett terekben a központi könyvtár nyitvatartása az elmúlt két évben nem változott. A belső munkák, az előkészítő tevékenységek zökkenőmentes elvégzéséhez a könyvtáros munkatársak munkaidejének nyitva tartás előtti időszakát szükséges szabadabbá tenni.

BMK	ügyelet	nyitva
hétfő	9-14	14-19
kedd-péntek	9-11	11-19
szombat	---	14-19

A nyitvatartási idő előtti időszakban, a reggeli órákban (hétfőn 8 órától 14 óráig, keddtől péntekig 8.00 órától 11 óráig) a kölcsönzöpultban ügyeletet tart legalább 1 fő könyvtáros. Ebben az időszakban a tájékoztatás, a számítógép-használat, a napilap-olvasási és visszahozatali lehetőség adott.

A gyermekkönyvtár munkatársainak a foglalkozásokat előkészítő és külső helyszínen tartott programokra (óvodában, iskolában, kistelepülésen, orvosi rendelőben stb.) készül ideje az igényekhez igazítottan változik. 2015-ben havonta 1 alkalommal együtt ügyeltek szombatonként, amikor mesefoglalkozásokat, diafilmvetítéseket tartottak. Ez a programrend egyre népszerűbb.

Nyitvatartás a gyermekkönyvtárban

heti nyitvatartási idő: 36 óra teljes szolgáltatással
hétvégi nyitvatartási idő: 4 óra/hét teljes szolgáltatással

Gyermekkönyvtár	ügyelet	nyitva
hétfő	---	14-18
kedd-péntek	---	11-18
szombat	---	14-18

A gyermekkönyvtár nyitva tartási ideje hosszú ideje változatlan. A nagyobb gyermekkel érkezők egy része szívesen venné, ha nem zárna be egy órával korábban a gyermekkönyvtár, mint a felnőttek részlegei. Az igényt a következő évben mérjük, hogy bizonyosságot kapjunk a szülők elvárásáról.

A fiókkönyvtárak nyitvatartása

Fiókkönyvtárak	Lencsesi Könyvtár	Jamina Könyvtár	Mezőmegyer
hétfő	11-18	---	10.00-18.00
kedd-péntek	11-18	11-18	10.00-18.00
szombat	14-18	---	---
Heti nyitva tartás	39 óra	28 óra	40 óra
Hétvégi nyitva tartás	4 óra	---	---

A mezőmegyeri fiókkönyvtár nyitvatartása 2015-ben - közfoglalkoztatott alkalmazásának köszönhetően - heti 40 órára emelkedett. Nem csupán az óraszám emelkedése nagy öröm, hanem az állandó jelenlét is biztosított, évek óta megoldatlan volt a központi könyvtárral való napi kapcsolattartás. Az állandó, csak könyvtári munkát végző munkatárs alkalmazásának köszönhető, hogy nő a forgalom, minőségivé válhat a könyvtárhasználat ebben a fiókkönyvtárban is.

Az Arany János Művelődési Ház zárvatartása idején a kolléganő a központi könyvtárban tudott dolgozni, illetve aktívan részt vett a Gyermeknapon és a Könyvtári Éjszaka rendezvényen, ahogyan a másik két fiókkönyvtár munkatársai is részesei a nagyrendezvényeknek.

A jogszabályban előírt nyitvatartás teljesül. Hagyományosan hétvégén (szombat délután) is elérhetők a könyvtári szolgáltatások. Az elmúlt 3 évben már a legnagyobb lakótelepen is nyitva van minden szombaton délután a fiókkönyvtár. A kölcsönzési lehetőségen kívül programokon is

részt vehetnek az érdeklődők, illetve évente két alkalommal 21 óráig várják a lakótelep lakosait (András-napi és Szent István napi rendezvények alkalmából).

Az országos adatbázishoz (MOKKA) való kapcsolódásunk korábban – saját hibáinkon kívül – több problémát is felvetett. A hiba elhárítása céljából a munkatársak folyamatosan egyeztettek, kategóriákat pontosítottak, így megoldódott a probléma, most állományunk nem csak a saját adatbázisunkból elérhető, de országos szinten is nyújt tájékoztatást.

1.2.7. Állomány

Állományunk 2015. december 31-én 314 569 dokumentum, mindösszesen 236 070 869 Ft értékben.

Az állomány rendelkezésre állását (helyben használatra) a nyitvatartási időben tudjuk biztosítani. A könyvtár honlapjáról elérhető a teljes állományt feltáró katalógus, ugyanitt előjegyzést kérhetnek az olvasók a nap minden szakában.

Mivel a 2016-ban esedékes állományellenőrzéssel együttjáró selejtezés, az egyes állományegységek revíziója akár jelentősebb változást is hozhat az állomány összetételében, részletesebb elemzést 2015-ben nem végeztünk, ezt az állományellenőrzéssel párhuzamosan, illetve az állománytisztítás után tudjuk megtenni.

1.2.8. Könyvtárhasználat

Könyvtárhasználat (KSzR nélkül)	2013	2014	2015	változás %-ban 2014-hez
Beiratkozott olvasók száma (fő)	7 051	7 321	6 869	-6,2
helybenhasználat (db)	36 775	39 647	39 712	0,2
távhasználat (db)	1 381 359	13 854 735	5 089 065	-63,3
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	122 632	127 483	138 157	8,4
Helyben használt dokumentumok (db)	257 527	259 478	248 326	-4,3
Könyvtárközi kölcsönzés - küldött dok.(db)	137	149	614	312,1
Könyvtárközi kölcsönzés - kapott dok. (db)	647	677	646	-4,6
Irodalomszolgáltatás (db)	n.a.	n.a.	610	n.a.
Helytörténeti gyűjtemény használata (fő)	1 265	1 711	1 853	8,3
Zenei gyűjtemény használata (fő)	9 555	10 678	10 598	-0,7
E-dokumentumok kölcsönzése (db)	n.a.	n.a.	0	n.a.

Olvasóterem, helybenhasználat

Az olvasóterem a könyvtár emeleti részén található, az érdeklődők itt találják meg a zenei részleget, a régi folyóiratokat és napilapokat, a helyismereti gyűjteményt és a nem- vagy csak korlátozottan kölcsönözhető könyveket. Az itt dolgozó tájékoztató könyvtárosok sokrétű feladatot látnak el, itt nyílik lehetőség folyóiratokban, napilapokban kutatni, a régi könyvek tárára, a Békés gyűjteményt, térképeket, mikrofilmeket keresni. Az olvasóknak itt van lehetőségük a fizetett adatbázisokat használni (pl.: NAVA, ADT, OPTEN), az evangélikus egyházi anyagkönyvek adatbázisában kutatni. Ezeket csak a könyvtár falain belül érhetik el a használók.

A használók többsége kutatási céllal jön ide. 2015-ben bizonyos napilapok (Körösvidék, Békés Megyei Közlöny) hozzáférési lehetőségét megváltoztattuk, ezeket elsősorban számítógépes felületen kínáljuk.

A folyóirat- és napilapkutatás hatékonyságát a MATARKA adatbázisába felvitt Békési Élet, Bárka és a 2015-ben elkezdett Új Auróra periodikák, valamint egy NKA pályázatnak

köszönhetően 120.000 oldalnyi megyei hírlap digitalizálása emelte jelentősen (1951-2000-ig digitalizálták a lapszámokat). A MATAKA keretében összesen 7930 cikk adatait rögzítették a kollégák, ezzel elérhetővé vált az interneten a három havilap tartalomjegyzéke.

A DVD és CD kölcsönzés a 2014-es tagsági rendszer változásának köszönhetően 2015-ben is igen népszerű volt, sőt elmondható, hogy Békéscsaba legfontosabb videotékájaként üzemelünk. Az audiovizuális dokumentumokról ajánlók készültek a belső TV-hálózatra (301 db), a könyvtár Facebook oldalára és a honlapjára (344 db). A „moziszoba” kihasználtsága jó, a már meglévő törzsközönség bővült fiatalokkal és idősebbekkel egyaránt, naponta minimum 2 ember néz valamilyen műsort helyben. A gyerekkönyvtárosok is tartanak ott filmes és diafilmes programokat. A 3D filmek iránti igény még nem jelentős. Az LCD TV-re számítógép köthető, így egy régebbi számítógép újra beüzemelésével lehetőség nyílt a NAVA műsorainak TV-n való megtekintésére.

A DVD-lemezek és a videokazetták összehasonlítása is megtörtént 2015-ben, így a fölöslegessé vált VHS szalagokat levettük a polcokról. Olvasói kérések alapján létrejött két új témacsoport: Horror és Western. Az hangoskönyveknél is új témacsoport várja a kölcsönzőket, a gyermekeknek szánt hangoskönyveké.

Wifi hozzáférés szinte az egész épületben, így az olvasóteremben is van. Az okos eszközök használóinak fali USB töltőt szereltünk be, ami lehetővé teszi, hogy feltöltsék készülékeiket.

Az olvasóterem csoportos látogatásainak száma csökkent, csupán 3 történelemmel foglalkozó és 3 művészettel foglalkozó osztály látogatta meg, ezen felül 4 alkalommal jártak itt középiskolások könyvtárbemutató óra keretében. Ezzel szemben az egyéni kutatók és tanulók száma növekedett. Összesen mintegy 130 fő kereste fel ilyen módon a részleget.

Az olvasószolgálat munkatársai részt vettek a Munkácsy Mihály Múzeum által szervezett Vitézi Játékok programon. 8 féle bibliográfiai ajánlót vittek ki a rendezvényre.

Népszerű a „100 éve történt” című tabló, régi hírlapokból készült kiemelések, cikkválogatások emlékeztetnek a múltra hónapról-hónapra.

A könyvtár nagyméretű közlekedőterületei alkalmasak kiállítások szervezésére. 2015-ben az olvasóterem munkatársai különböző évfordulókhoz köthető táblókkal és vitrines könyvbemutatókkal szerkesztett összeállításokat készítettek, például: Jókai Mór, Mikes Kelemen, költészet napja, stb. – összesen 10 alkalommal.

Az olvasóterem számítógépeinek cseréjére ebben az évben nem került sor annak ellenére, hogy pl. a születésnapú újság készítése során jeleznek sebességbeli problémák.

Fejlesztésként az eddig irodában üzemelő mikrofilm szkennert áthelyeztük az olvasói térbe, megkönnyítve a kutatók digitalizálási igényeit.

A tájékoztató szolgálat terhei hasonlóak az előző években tapasztaltakhoz. Továbbra sincs helyismereti szakember, marketinggel foglalkozó munkatárs és a zenei könyvtáros helyettesítése is problémás. Bővítésre azért van szükség, mert a helytörténeti, helyismereti kutatótevékenységre, a gyűjtemény népszerűsítésére, további feltárási lehetőségek megvalósítására nagyon kevés idő jut.

Helyismereti, helytörténeti szempontból a **Békési Gyűjtemény** kiemelt jelentőségű állományrész. A Békés megyével kapcsolatos dokumentumok folyamatos gyűjtésén, elérhetővé tételén túl elsődleges feladatnak tekintjük a gyűjtemény digitalizálását. A Békési Gyűjtemény valamint a Régi Könyvek gyűjteményrész jobb hasznosítása csak jelentős mértékű könyvtárosi kutatómunkával, részletesebb tartalmi feltárással, az állományrész digitalizálásával érhető el. Megfelelő végzettségű önkéntes, közfoglalkoztatott vagy állandó munkatárs jelenléte lehetne a megoldás, de törekvéseink mindaddig eredménytelenek maradtak.

Az előző évek tapasztalata alapján a kutatással foglalkozó látogatók száma stagnál, a tanulni vágyók száma viszont növekedett. Az olvasóterem csendessége alkalmat biztosít a nyugodt tanulásra. A népszerűség egyik oka lehet a wifi és az elektromos csatlakozások könnyű hozzáférhetősége.

Nő az audiovizuális dokumentumok kölcsönzésének mértéke. Az állományrész kölcsönzési statisztikája javult, elsősorban a folyamatossá tett dokumentumbeszerzés (AV-anyagok, DVD filmek) következményeként. Az új audiovizuális dokumentumok hozzáférését azzal tettük folyamatossá, hogy ugyan negyedéves periódusokban vásárolunk, de adott időszak alatt egyenletesen elosztva tesszük ki az olvasóknak, így mindig találhatnak újdonságokat.

Az olvasóterem egyik népszerű szolgáltatása a születésnapú újság készítése, oly annyira, hogy 2015-ben már a tájékoztatási munka nehezülését tapasztaltuk miatta. A statisztika azt mutatja, hogy 2014-nél kevesebb megrendelés érkezett, a csökkenés mértéke 17%-os, ugyanakkor a rendelések összetétele megváltozott: a minőségi, műbőr kötéses volt több. Nehezítette a munkát, hogy azonos lapszámból nem rendeltek 1-2 példánynál többet, mint korábban 2014-ben, amikor akár 9 db születésnapú újság is készült ugyanabból a régi újságból. Újdonság volt a karácsonyi újság, mely az ünnep témáját mutatja be, kevés egyéni elemmel, kedvező áron – 3 példányt értékesítettünk.

Az olvasótermi állomány népszerűsítése céljából az épület közlekedőtereiben elhelyezett monitorok (a könyvtár által használt tereken túl is) segítségével folyamatos a dokumentumajánlás, így az épületben működő más intézményekbe érkezők (Békés Megyei Hírlap, KLIK, POK, Tűzeléstechnikai Kft. stb.) is kapnak tájékoztatást az állományról, 2015-ben 301 dokumentumról.

Az olvasóterem munkatársai részt vesznek a digitalizálásban (elsősorban helyi napilapok) és a születésnapú újság is itt készül. A zenei állomány forgalmára jellemző a helyben használat.

Távhasználat

A technikai eszközök (mobil internet, okostelefon) elterjedésével természetesen általánosságban nő a távhasználatok száma. A 2014. évi jelentős mértékű könyvtári távhasználathoz képest 2015-ben nagymértékű volt a visszaesés, 2013-hoz képest 368 %-os a növekedés, 2014-hez képest 37 %-os a csökkenés. A 2015. évi használat a 2013. évihez képest 3,5-szeres növekedés, ami azt jelzi, hogy a digitalizálás és a teljes szövegű online elérés biztosítása a szabad hozzáférés szempontjából szükséges.

A 2014. évi tízszeres növekedés elsősorban a Békés Megyei Elektronikus Könyvtár, a BékésWiki tartalmi gyarapodásának és az Emlékevekhez (Munkácsy, Ybl, Holokauszt, I. világháború) kapcsolódó játékoknak, versenyeknek, bemutatóknak volt köszönhető.

Kölcsönzőtér

A kölcsönzési részlegben új dokumentumtípussal találkozhatnak az olvasók, képregényeket vásároltunk nagyobb számban. További gyarapítását tervezzük az olvasóközönség érdeklődése miatt, még könyvtárközi kölcsönzésben is kértek képregényt. A kölcsönzési részlegben dolgozó munkatársak minden évben több alkalommal - évfordulókhöz, ünnepekhez, vagy a könyvtár egyéb programjaihoz - készítenek kiemeléseket, 2015-ben 39 alkalommal. Az olvasók kedvelik a kiemeléseket és gyakran kölcsönzik is az ilyen módon ajánlott könyveket.

Sajnos 2015-ben a Brithis Council felmondta a könyvtárakkal az együttműködését, így a Békés Megyei Könyvtár sem kapott a korábbi évekhez hasonló angol nyelvű dokumentumtámogatást, nem gyarapodott ez az állományegység.

A könyvtár épületének térkiképzése miatt az egyes könyvtári tereket, különböző funkciókat egymástól távol találják az olvasók. A bejáráshoz közeli, a közlekedőtérben elhelyezett kölcsönzőpultnál történik a dokumentumok visszavétele, a beiratkozás és az olvasók tájékoztatása: programokról, szolgáltatásokról, továbbá az épületben működő egyéb intézményekkel kapcsolatos alapvető tudnivalókról.

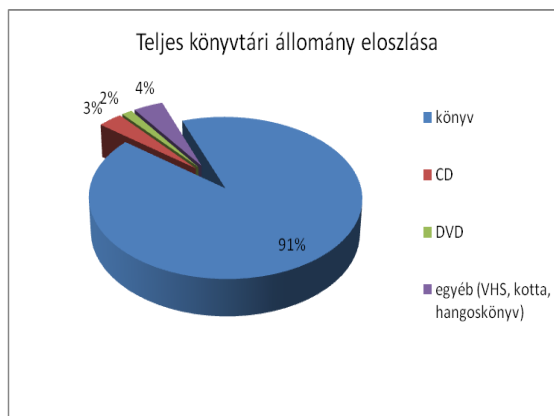
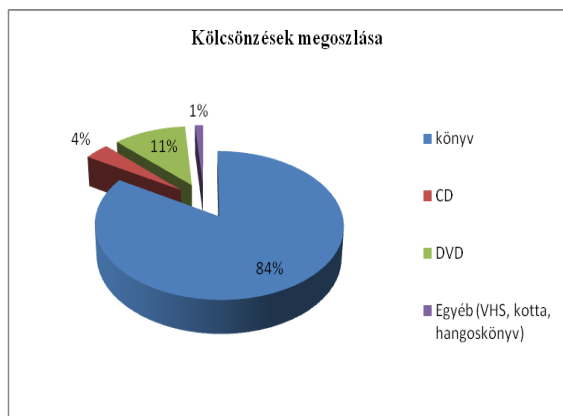
Mint az előző években, most is itt zajlott a legnagyobb forgalom. Napi átlag 80-100 fő kölcsönöz és használ helyben dokumentumokat a könyvtárban ebben a részében. Két szakképzett könyvtáros mellett közfoglalkoztatottak segítik a munkát, elsősorban a visszaosztást végzik. A könyvtárosok feladata a szakirodalmi és faktográfiai tájékoztatás.

Csoportos látogatásokon leggyakrabban a középiskolás korosztály vett részt. A könyvtár jó kapcsolatot ápol a városi és megyei oktatási intézményekkel, bár az elmúlt két évben azt tapasztaljuk, hogy egyre nagyobb problémát jelent az iskolán kívüli, könyvtárban tartott órák/foglalkozások megszervezése. 2013-ban 230 fő (20 csoport) látogatta meg a kölcsönzőteret, 2014-ben 195 fő (10 csoport), az előző évnek csak 85%-a. 2015-ben a kölcsönzői térben 13 csoport 234 fővel vett részt látogatáson vagy foglalkozáson. Középiskolások és közfoglalkoztatotti továbbképzés keretében megjelentek voltak a könyvtárbemutatókon részt vevők. Nem regisztráltuk a földszinti kiállítótér csoportos látogatóinak (tárlatlátogatások) számát.

Kölcsönzött dokumentumok száma

A kölcsönzött dokumentumok számának növekedését meghatározta, hogy folyamatosan érkeztek új könyvek, továbbá a gyarapodó DVD állományt is szívesen használták az olvasók. Az elmúlt 3 évben a növekedés rendre: 3%, 7%, 8%.

A kölcsönzések és a teljes állomány megoszlása 2015-ben:

A két grafikon összehasonlításából látszik, hogy 2015-ben jelentős mértékű volt a CD és DVD kölcsönzésének aránya. Nagyobb arányban kérték az olvasók, mint amilyen arányban a teljes állományban megjelenik ez a két dokumentumtípus. Azt, hogy ez a kép tendenciát jelez vagy csupán az igényeknek megfelelő gyarapítást, akkor tudjuk meg, ha a következő időszakban is figyeljük a kölcsönzések és az állományösszetétel arányát, illetve fontos következtetést vonhatunk le abból, ha majd megvizsgáljuk a kölcsönzések és a gyarapítás, a friss beszerzések arányát. A minőségirányítási folyamatban ez egy vizsgálandó terület.

Gyermekkönyvtár

A gyermekrészleg állománya a korábbi gondos gyarapításnak köszönhetően nagyon jó összetételű, állapota azonban erősen romlik, valamint egyre több az eltűnt, nem kikölcsönzött dokumentum (a hiányos biztonsági feltételek miatt). A könyvtári feladatokat 2014 őszétől 2

könyvtáros látja el (1 fő pedagógus, 1 fő informatikus könyvtáros végzettségű), továbbá egy fő kulturális közfoglalkoztatott segíti munkájukat.

A gyermekkönyvtárban csoportokat, egyéni látogatókat fogadunk. Kérésre foglalkozásokat tartunk, illetve a könyvtár és más kulturális intézmények rendezvényeihez, rendezvénysorozataihoz igazodva programokat szervezünk (pl. diavetítés, kézműves foglalkozás, tábor, vetélkedő, bemutató, találkozó, verseny, papírszínházi előadás). A csoportos- és az egyéni látogatók nagy része is általános iskolás korú.

A könyvtáron belüli alkalmakon kívül több alkalommal óvodákban, iskolákban is tartottunk foglalkozásokat. Azonban kevés a kétfős létszám ahhoz, hogy további foglalkozási formákat vezessünk be, a programokat bővítsük, illetve hogy a gyermekkönyvtár honlapja naprakész legyen, hogy akár online kapcsolatot lehessen tartani a könyvtárosokkal.

A 2015-ös évben nagyobb felújításra nem került sor, azonban a gyermekkönyvtár tovább szépült. Kocziszky Fanny, kulturális közfoglalkoztatott munkatárs egyedi textilfigurákkal díszíti a könyvtári teret – eddig közel 100 figurát varrt, illetve egyéb dekorációkat is készített.

Online elérhetőség a gyermekkönyvtárban

A gyermekkönyvtár már meglévő honlapja mellett, 2015. április 1-jén elindult a gyermekkönyvtár facebook oldala is, melyen:

- hírt adtunk a gyermekkönyvtár elkövetkezendő programjairól, pályázatairól, kiállításairól, friss könyvekről;
- rövid, fényképes beszámolót osztottunk meg a megvalósult programokról;
- verseket, könyveket, zenéket tettünk közzé egy-egy aktuális témához;
- más informatív oldalakat ajánlottunk az olvasóknak.

Látogatottság

2015-ben a könyvtári látogatások száma: 9783; új beiratkozó 308 fő volt.

Látogatók a gyermekkönyvtárban (fő)	2013	2014	Változás	2015	Változás
Összesen	7 868	9 180	16,7%	9 783	7%

Csoportos látogatások

Összesen 75 csoport, 1484 fő	óvodások		általános iskolások			
			békéscsabai		vidéki	
	csoport	fő	csoport	fő	csoport	fő
Könyvtáron belüli látogatások						
Foglalkozás, könyvtárlátogatás	9	200	20	320	2	27
Meghirdetett program	7	90	17	345	-	-
Összesen	16	290	37	665	2	27
Könyvtáron kívüli látogatások						
Mesejártat (óvodában)	8	163	-	-	-	-
Meghirdetett program	-	-	1	24	11	315
Összesen	8	163	1	24	11	315
MINDÖSSZESEN	24	453	38	689	13	342

A gyermekkönyvtári csoportos látogatások száma az elmúlt két évben jelentősen nőtt: idén összesen **55 csoport** jött el a gyermekkönyvtárban meghirdetett programokra vagy

könyvtárlátogatásra (összesen **982 fő**); **20 alkalommal** pedig a gyermekkönyvtárosok látogattak el óvodákba, általános iskolákba (összesen **502 fő**).

A vidéki csoportok könyvtári látogatása jelentősen visszaesett. 2014-ben egy olyan projekt megvalósításához csatlakoztunk, amelyben a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális intézményekbe utaztatott hátrányos helyzetű településeken élő tanulókat. Így ismerhette meg 8 vidéki általános iskola a megyei könyvtárral, a könyvekkel. 2015-ben erre sajnos nem volt lehetőségünk. Azonban a mezőhegyesi, és a kétsopronyi általános iskola egy-egy osztálya 2015-ben is ellátogattak hozzánk.

Rendezvények

Semmelweis-émlékév 2015. január - december

2015-ben 150 éve hunyt el az „anyák megmentője, Semmelweis Ignác. Gyermekkönyvtárunk igyekezett olyan összetett programsorozatot elindítani, melyhez szinte minden korosztályból kapcsolódhattak a gyerekek januártól decemberig.

- **„Az én kedves doktor nénim, doktor bácsim”** – rajzpályázat 5-8 éves gyermekek részére; melyre összesen 107 pályamű érkezett;
- **„Beszél majd az utókor... avagy egy gyermek feljegyzései az orvosi rendelőből”** – irodalmi pályázat 7-8. osztályos tanulók részére; melyre összesen 14 pályamű érkezett;
- **Író-olvasó találkozó** Vig Balázssal, a „rettegő fogorvossal” – alsó tagozatos iskolások számára; összesen 50 fő részvételével
- **„Vizit a bookológián”** – vidám, játékos délelőtti általános iskolák 3-4. és 5-6. osztályos tanulói részére; 14 alkalommal rendeztük meg, összesen kb. 300 fő részvételével

Helyszín	Megrendezett alkalmak száma	Létszám (összesen)
Békés Megyei Könyvtár	3	61 fő
Gerlai Általános Iskola	1	15 fő
Kistélepülési könyvtárak (KSZR)	10	224 fő
Mindösszesen	14	300 fő

- **Péter Erika** – előadás óvodások részére
- **Cigány-kerék** Feladatlapos színezőt, illetve a szerencsekerékhez tartozó kérdéseket állítottuk össze.
- **Óvodások költészet napi találkozója**
- **Szuperhősök a gyermeknapon** – több helyszínre feladatok kitalálása, kivitelezése
- **Író-olvasótalálkozó: Finy Petra – Oviügy (Ünnepi könyvhét)**
- **Könyvtári éjszaka** - Francia játékok

Hálósák és hókuszpókusz – avagy éjszaka a gyermekkönyvtárban

Az eseményen 4-5-6. osztályos tanulók vehettek részt, akik vállalták, hogy az éjszakát is a könyvtárban töltik. A részvétel feltétele, hogy a gyerekek a gyermekkönyvtár beiratkozott és valóban „könyvmoly” olvasói legyenek, és 2015 januárjától május végéig legalább 5 könyvet elolvassanak, és azokról könyvajánlót készítsenek. Így összesen 25-en vehettek részt az éjszakai kalandon, amelynek programjai:

- Az éjszaka hangjai és szépségei – Boldog Gusztáv interaktív előadása
- Az éjszakára hangoló – séta a Széchenyi ligetben – Boldog Gusztávval
- Kincskereső csapatjáték
- A bagoly, aki félt a sötétben – interaktív árnyjáték Csortán Zsókiával
- Lufiposta
- Ébresztő Békéscsaba – Skype a családdal

Író-olvasótalálkozó: Vig Balázs – Puszirablók (10. Országos Könyvtári Napok)

A rendezvényen 3 általános iskola osztályai vettek részt: Esély Pedagógiai Központ, Evangélikus Általános Iskola (2 osztállyal), Petőfi Utcai Általános Iskola; összesen 90 fővel.

„Netezz biztonságosan!” – előadás a biztonságos internethasználatról (10. Országos Könyvtári Napok)

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat előadása a biztonságos internethasználatról. A programon 2 általános iskolai osztály vett részt (összesen kb. 30 fő).

Őszi kavalkád

Őszi szüneti programok: zoknibáb készítés, diafilmvetítés, beszélgetés a könyvekről és azokból készült filmekről, társasjáték nap, természetfigurák készítése.

Diafilm-hónap

2014-ben a Magyar Diafilmgyártó Vállalat alapításának 60 éves évfordulójára az egész országban kapcsolódtak a Nagy Dia Nap rendezvényéhez. A hatalmas érdeklődést követően idén már Nagy Dia (hó)Napot hirdetett meg a jogutód Diafilmgyártó Kft.

A kezdeményezéshez örömmel csatlakozott a gyermekkönyvtár is: 2015. novemberben minden kedden és a Mesezombaton is diafilmvetítéssel vártuk a könyvtárba látogatókat; valamint egy vidéki csoport is bejelentkezett egy külön időpontban diafilmeket nézni.

Novemberben békéscsabai gyermekorvosi rendelőkben is vetítettünk a kis betegeknek. A kezdeményezést valamennyi gyermekorvos támogatta. A programról a sajtó is beszámolt (Békés Megyei Hírlap, Médiacentrum).

Diafilmeket nem lehet kölcsönözni, de a könyvtár diafilm-állománya folyamatosan bővül. Jelenleg 86 diafilm áll rendelkezésre.

Kerek világ

A program 2014. évi sikerére való tekintettel a könyvtár 2015-ben is megrendezte a Kerek világ című játékos, érzékenyítő órát általános iskola alsó tagozatosai számára. A gyerekek játékos feladatok segítségével bepillantást nyerhetnek a fogyatékosok életébe. A programon a MEOSZ, MVGYOSZ, SINOSZ és az Aut-Pont alapítvány képviseltette magát. Összesen 5 osztály (107 fő) vett részt a rendezvényen: Waldorf tanulóközösség; Evangélikus Általános Iskolából 2 osztály; Lencsési Általános Iskola; Kazinczy Ferenc Általános Iskola.

Fanny adventi műhelye

Ünnepváró kézműves foglalkozás 7-10 éves gyerekeknek

Rendszeres programok

Mesejárt

A 2014 őszen indított program 2015-ben is folytatódott. A program célja a gyermekkönyvtár bemutatása az óvodák nagycsoportosai számára, valamint az óvodákkal való intenzívebb kapcsolat kialakítása. Bármelyik békéscsabai óvoda nagycsoportja jelentkezhet a program. Minden hónapban egy kiválasztott csoportot látogatnak meg a gyermekkönyvtárosok, előre egyeztetett időpontban.

A foglalkozás során egy kis játék után mesélünk és beszélgetünk a könyvtárról, a beiratkozásról, majd a csoport által éppen feldolgozott témában összegyűjtött könyvtári könyveket nézegethetik meg a gyerekek.

A mesét papírszínház segítségével meséljük. Az év első felében a Csimota kiadó által kiadott mesékből vittünk magunkkal egyet-egyét, 2015 szeptemberétől azonban egy saját készítésű

történettel meséljük el a könyvtártaggá válás folyamatát. A mese címe: ***Első nap a könyvtárban.*** Festette: Kocziszky Fanny; a történetet írta: Kiss Ildikó és Mecseki Éva, gyermekkönyvtárosok.

Minden alkalommal ajándékot is kap a csoport: egy szintén kézzel készített textil lovat – a gyermekkönyvtár „jelképét”, Szerafint idézve.

2015-ben 8 óvodai nagycsoportba, összesen 163 gyermekhez látogattunk el.

Meseszombat

Szintén 2014 őszén indult a Meseszombat elnevezésű program, melynek keretében havonta egy szombati délután diafilmvetítéssel, papírszínházzal vagy felolvasással várjuk a gyermekeket. Alkalmanként kézműves foglalkozás követi a mesét.

A program szervezését nehezíti, hogy csak akkor valósítható meg, amikor a két gyermekkönyvtáros együtt ügyel szombaton. Mivel azonban csak két fő látja el a könyvtárosi feladatot, és a szabad hétvégék kiadása kötelező, ezért havonta csak egy alkalommal tudunk együtt ügyelni. 2015-ben csak 6 alkalommal tudott megvalósulni.

A gyermekkönyvtár programjainak célja, hogy a gyerekek minél fiatalabb korban találkozzanak a könyvekkel, a könyvtárral. A programok, kiállítások mellé szép- és szakirodalom ajánlót helyeznek ki a könyvtárosok.

A gyermekkönyvtár koncepciója, hogy az általa kiszolgált korosztály mindegyikének legyen megfelelő program. Így a Mesejártat és Meseszombat valamint az óvodások költészetnapjait találkozója elsősorban az óvodás korosztálynak szól.

Az általános iskolás korosztály programválasztéka lényegesen gazdagabb: író-olvasótalálkozók, rendhagyó irodalomórák és ismeretterjesztő játékok, szünidei kézműves foglalkozások, előadások, könyvtári éjszakák, stb.

Fiókkönyvtári tevékenység

A Békés Megyei Könyvtár a város három településrészén nyújt könyvtári szolgáltatásokat:

- a) Jamina Fiókkönyvtár
- b) Lencsési Könyvtár
- c) Mezőmegyeri Fiókkönyvtár

Mindhárom fiókkönyvtár a lakosság közvetlen könyvtári ellátását szolgálja az adott városrészen belül. A fiókkönyvtárak használata regisztrációhoz, olvasói nyilvántartáshoz kötött, térítésmentes szolgáltatás. A fiókkönyvtárakban a hagyományos könyvtári szolgáltatásokon túl biztosított a központi könyvtár honlapján keresztül a megyei könyvtár Corvina katalógusa, az elektronikus könyvtár hozzáférése, valamint a könyvtári információkról, programokról szóló tájékoztatás. A fiókkönyvtárakban 2 fő könyvtári közalkalmazott (Lencsési Könyvtár), és 3 fő közfoglalkoztatott (Jaminai Fiókkönyvtár 2 fő, Mezőmegyer 1 fő) lát el szolgálatot. A megbízható könyvtári működés érdekében szükséges volna a fiókkönyvtári területen is állandó munkatársak alkalmazására mindhárom fiókkönyvtárban. A fiókkönyvtárak szolgáltatásai iránt 2015-ben növekedett az olvasói igény, ami annak köszönhető, hogy a könyvtárakba folyamatosan érkeztek új könyvek, illetve további könyvtári programokat is kínáltak a fiókkönyvtárak. A következő évi fiókkönyvtári rendezvényekhez szükséges pályázati forrásokat felkutatni, a megyei könyvtár meglévő forrásai mellett további, támogatási lehetőségeket is kihasználni.

Jaminai Fiókkönyvtár programjai – 64 alkalommal 780 fő részvételével

- Jóga, heti rendszerességgel (30 alkalommal, 247 fő részvételével)
- Gyermek olvasókör és kézműves-szakkör (7 alkalommal, 140 fő részvételével)
- Kézműves foglalkozás felnőtteknek (5 alkalommal, 35 fő részvételével)

- Nyári tábor és kézműves foglalkozás 2015. július 13-17., 4 felnőtt és 20 gyermek részvételével.
- Angol nyelvtanfolyam (14 alkalommal, 102 fő részvételével)
- Kiállítás: 2015. október 6-án „Jamina múltja képekben” című kiállítás. (47 fő részvételével és 143 érdeklődő)
- Egészségügyi tanácsadás: 2015. október 8-án (13 fő részvételével)
- Kamaszkori problémák kezelése c. előadás 2015. október 8-án (26 gyermek és 3 felnőtt részvételével).

Lencsési Könyvtár programjai – 28 alkalommal 1016 fő részvételével

- LISZI rendezvény "Civil társadalom klubfoglalkozás" (12 felnőtt)
- LISZI rendezvény "Civil társadalom klubfoglalkozás" (14 felnőtt)
- A Békés Megyei gyermekkönyvtárosai által interaktív irodalom óra "Kalandozás a mesék birodalmában kisiskolásoknak" (4 felnőtt és 28 gyermek)
- A Lencsési Általános Iskola Honismereti szakkörének kihelyezett foglalkozása Téma: Világháborús bélyeggyűjtemény bemutatása (4 felnőtt és 12 gyermek)
- Új informatikai eszközök bemutatója. Előadó: Nagy Levente informatikus (9 felnőtt és 16 gyermek)
- LISZI rendezvény. „Kérdezzen a polgármestertől” – lakossági fórum. Közösségszervezés a békéscsabai József Attila lakótelepen" című projekt keretében. (45 felnőtt)
- Kézműves foglalkozás a Farsang jegyében. (8 felnőtt és 14 gyermek)
- „A nagy háború és a vasút" I. világháborús kiállítás. (120 felnőtt 90 gyermek)
- Internet Fiesta 2015: Napfogyatkozás – Csillagászati előadás. Előadó: Dr. Hegedűs Tibor, fizikus csillagász. (10 felnőtt és 17 gyermek)
- „Mozdony és veterán jármű makettjei" kiállítás (80 felnőtt 95 gyermek)
- Olvasótábor (2 felnőtt és 8 gyermek)
- Indul a bakterház. Filmvetítés. (3 felnőtt 4 gyermek)
- 80 huszár. Filmvetítés.(7 felnőtt és 3 gyermek) részvételével
- Rendhagyó irodalom óra. Előadó: Bencze Éva pedagógus, Lencsési Ált. Iskola (3 felnőtt és 15 gyermek)
- Egy magyar nábob. Filmvetítés. (5 felnőtt 7 gyermek)
- „Együtt a megelőzésért gyermekeknek". Előadás. Előadó: Medgyesi István c.r.őrnagy (2 felnőtt és 21 gyermek)
- Kárpáti Zoltán. Filmvetítés. (9 felnőtt és 1 gyermek)
- Műkincsvadászok. Filmvetítés. (8 felnőtt és 2 gyermek)
- Lassie. Filmvetítés. (3 felnőtt és 1 gyermek)
- Gettómilliomos. Filmvetítés (7 felnőtt és 2 gyermek)
- „7 nap 7 kérdés" online irodalmi játék
- Halloween party (39 felnőtt 44 gyermek)
- Kézműves foglalkozás. Márton napi papír lúd készítése (6 felnőtt 12 gyermek)
- András napi disznótoros (42 felnőtt 26 gyermek)
- András napi kvíz. Kitöltötték: (14 felnőtt, 12 gyermek)
- Diafilmvetítés óvodásoknak. Ismerkedés a könyvtárral. (3 óvodai csoport) (13 felnőtt 74 gyermek)
- Rendkívüli osztályfőnöki óra 8. osztályosoknak a könyvtárban (1 felnőtt 21 gyermek)
- Kézműves foglalkozás. Karácsonyi angyalka készítése (9 felnőtt 12 gyermek)

Mezőmegyeri Fiókkönyvtár programjai – 8 alkalommal 73 fő

Rímszerda

- Április: Herczeg Tamás költő verseit Kerepeczki Nóra olvasta fel.
- Május: Pilinszky Jánosra emlékeztünk
- Június: Weöres Sándorra emlékeztünk
- Július: Kedvenc versek felolvasása
- Szeptember: Tompa Mihályra emlékeztünk
- Október: Balassi Bálintra emlékeztünk
- November: Babits Mihályra emlékeztünk
- December: Karácsonyi ünnepi versek felolvasása

A Baba-mama Klubot a helyi védőnő vezeti, ahol beszélgetés és tanácsadás a program, miközben az 1-2 éves babák játszhatnak. Az elmúlt évben 5 alkalommal és 24 résztvevővel valósult meg a program.

2015. április 1-je óta közfoglalkoztatottként új munkatárs dolgozik a Mezőmegyeri Fiókkönyvtárban. Az olvasók száma azóta - nyár eleje óta - emelkedett, főként az iskolás és óvodás korú gyerekekre jellemző, hogy egyre nagyobb kedvet kaptak az olvasáshoz.

A tér átalakításával létrejött az olvasótér, ahol a könyvtár által előfizetett újságok, magazinok olvashatók nyitvatartási időben. Kialakítása óta többen járnak folyóiratokat olvasni. A régebbi számok tékába kerülnek, időnként azokat is keresik az olvasók.

Mezőmegyeri ingyenes újságjában minden hónapban megjelenik a fiókkönyvtár egy-egy könyvajánlója.

A könyvtárközi kérések száma emelkedett, feltételezhetően a havonta megrendezett Rímszerda program hatásának köszönhető a kötetek iránti fokozottabb érdeklődés.

Mezőmegyeren folyamatos az állomány átrendezése, selejtezése, az adminisztráció rendezése, tékák alkalmazása, a folyóiratok érkeztetésére kartotékrendszer bevezetése.

A Lencsési Könyvtárban a közös megegyezéssel munkahelyet váltó kolléga helyére állandó munkatárs felvételére került sor, jelenleg 2 fő könyvtári közalkalmazott látja el a könyvtári feladatokat. Az előző évekhez hasonlóan több rendezvénynek is otthont adott a könyvtár a LISZI (Lakóközösségi Információs Szolgáltató Iroda) együttműködésében. A lakótelep rendezvényeihez igazodva 2 alkalommal (András nap, Halloween) rendkívüli nyitvatartással várta az érdeklődőket a könyvtár. Augusztus hónapban nyári táborral, könyvtári foglalkozásokkal várták a szünidőben a gyerekeket. A központi könyvtár munkatársai több alkalommal rendhagyó, interaktív irodalmi foglalkozást tartottak a könyvtárban. A Lencsési Könyvtár és a Lencsési Általános Iskola, valamint a helyi óvodák között jó partnerkapcsolat működik, nemcsak a felnőtt lakosoknak, időseknek nyújt könyvtári alapelátást, hanem a fiatalabb korosztály (óvodások, általános iskolások) könyvtárhasználatát is segíti. A fiókkönyvtár 2015-ben bekapcsolódott az országos könyvtári rendezvénysorozatokba: Internet Fiesta, Országos Könyvtári Napok. Az olvasói visszajelzések alapján a rendezvények sikeresek voltak, és igény mutatkozik nagyobb számú fiókkönyvtári rendezvény megvalósítására is.

A Jaminai Könyvtárban rendszeressé váltak az olvasó és kézműves foglalkozások a gyermek és felnőttek számára egyaránt. 2015. július 13-17. között nyári tábor és kézműves foglalkozás volt 4 felnőtt és 20 gyermek részvételével. Jelentős érdeklődés mutatkozott a Jamina múltja képekben kiállítás iránt. Szeptember hónaptól angol tanfolyamok zajlottak a könyvtárban egy helyi pedagógus közreműködésével. Két alkalommal egészségügyi témájú előadásokat szerveztek: felnőtteknek *Egészségügyi tanácsadás*; és gyermekeknek *Kamaszkori problémák* címmel. Januártól októberig heti rendszerességgel volt jóga-foglalkozás a könyvtárban.

A fiókkönyvtárakban folyó tevékenység az előző évekhez képest jelentősen javult, ezt a látogatók száma és a kölcsönzési statisztika is jelzi. A minőségi tartalmi munka megvalósításához szükséges

lenne arra, hogy minden fiókkönyvtárban legyen legalább 1-1 fő hosszú távon foglalkoztatott munkatárs.

Forgalmi adatok a fiókkönyvtárakban

Beiratkozottak (fő)	felnőttek		gyerekek		összesen	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Jamina	293	213	123	144	416	357
Lencsési	648	423	235	271	883	694
Mezőmegyer	na.	43	n.a.	9	59	52
	941	679	358	424	1 358	1103

Látogatások (alkalom)	felnőttek		gyerekek		összesen	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Jamina	1 966	3 637	1 030	1 019	2 996	4 656
Lencsési	4 884	7 273	4 681	5 699	9 565	12 972
Mezőmegyer	n.a.	383	n.a.	114	152	497
	6 850	11 293	5 711	6 832	12 713	18 125

Kölcsönzött kötetek száma (db)	felnőttek		gyerekek		összesen	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Jamina	3 152	4 283	823	1 056	3 975	5 339
Lencsési	1 799	1 639	321	9 756	2 120	11 395
Mezőmegyer	n.a.	618	n.a.	72	434	690
Összesen:	4 951	6 540	1 144	10 884	6 529	17 424

A táblázat értékei egyértelműen mutatják, hogy a beiratkozottak, a kölcsönzések és a kölcsönzött kötetek száma is nő.

Europe Direct Tájékoztató Központ

Békés Megyei Europe Direct Tájékoztató Központ 2015. évi tevékenysége

A központ a Europe Direct hálózat tagjaként az Európai Bizottság támogatásával működik és az Európai Bizottság Magyarországi Képviselete irányítja szakmailag.

A tájékoztató központ feladata elsősorban a megye lakosságának EU-val kapcsolatos információigényének kiszolgálása. Tájékoztatást nyújt az unió történetéről, intézményeiről, működéséről és azokról a jogokról, lehetőségekről, amelyekkel minden uniós polgár élhet. Testreszabott információt nyújt a mindennapi életben felmerülő témákról pl. munkavállalásról, továbbtanulásról, pályázati lehetőségekről és utazásról. Az ügyfélszolgálati tevékenység elérhető személyesen, telefonon és e-mail-ben.

A 2015-ös év során:

- látogatók száma (az unós témájú könyveket kölcsönzők is beleértendők): 148
- e-mail-es megkeresések száma: 30
- telefonos megkeresések száma: 39

Az információszolgáltató tevékenység fontos eszköze az internet. A központ web- és facebook oldalán megtalálhatók a mindenkor aktualitások, az Európai Bizottság hírei, pályázati felhívások és a közelgő rendezvények részletes programja. A linkgyűjtemény számos témában naprakész

információkhoz irányítja el látogatóinkat. A közösségi médián keresztül a követők száma egyharmadával nőtt a 2015-ös év folyamán. Január elsején 188 volt, míg december 31-én 269.

A személyes és online ügyfélszolgálati munka mellett a munkatársak rendezvények szervezésével is foglalkoznak és rendszeresen részt vesznek kitelepüléseken. A tavalyi évben összesen 24 rendezvény valósult meg. Ebből 9 volt harmadik fél rendezvényén történő részvétel, 12 rendezvény meghatározott hallgatóság számára, 3 pedig széleskörű hallgatóság számára. Összesen 4643 résztvevőt számoltunk össze a rendezvényeinken.

1.3. Tájékoztatás a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól

1.3.1. Felvilágosítás

A passzív tájékoztatás útbaigazítás, közhasznú információk szolgáltatás része elsősorban a földszinti közlekedőtérben található kölcsönzőpultban ügyelő munkatársak közre-működésével történik. Itt hétköznapiokon 8 órától 19 óráig mindig van ügyelet. A nyitva tartást megelőző időszakban nem könyvtáros végzettségű munkatárs ad felvilágosítást arról, hogy a könyvtár mikor, milyen szolgáltatásokat nyújt. Elsősorban a beiratkozás módja, a kölcsönzési lehetőségek, az irodai szolgáltatások (pl. másolás, szkennelés, fűzés) ügyében érdeklődnek itt a lakosok, de gyakori az aktuális kedvezményekre, a friss dokumentumokra irányuló kérdések. Közhasznú tájékoztatás (a mindennapi élet eseményeire vonatkozóan) is folyik itt, hiszen elsősorban a számítógépek használatával elérhető minden olyan információ, amivel hozzánk fordulnak az épület bármely intézményét, szolgáltatását igénybe vevő lakosok (pl.: menetrendek, nyitva tartások, intézmények működési helye, munkalehetőségek). Az épületben működő intézményekkel, vállalkozásokkal, munkatársaikkal kapcsolatban is gyakran kell felvilágosítást adni. Ez a délutáni időszakban zavarhatja a kölcsönzési tevékenységet annak ellenére, hogy a nyitási idő után már legalább 2 fő könyvtáros tart ügyeletet a pultban. A minőségfejlesztési folyamatban keressük a megoldást arra, hogy ez a tevékenység ne vonja el a munkatársak figyelmét a gyors és pontos, tartalmi munkavégzésről.

Aktív tájékoztatói forma a bejárat környékén elhelyezett hirdetőablán megjelenő hirdetések, programajánlók, a város és a megye kulturális intézményeinek eseményeit kínáló meghívók elhelyezése, folyamatos frissítése. Kedvelt és kihasznált övezet ez a rész, ahol szinte folyamatosan láthatók kiállítások, könyvajánlások, évfordulós, alkalmi vitrines kínálók, tablók.

Az eligazító vagy módszertani, tanácsadó jellegű tevékenység, a könyvtárra, funkcióira, gyűjteményének összetételére, a feltárás szempontjaira, valamint a könyvtári-információs rendszer összességére egyaránt vonatkozik.

A földszinti könyvkiválasztó térben, az emeleti olvasóterem ügyeleti pultjánál és a gyermekkönyvtárban is folyik a fentiekhez hasonló tájékoztatás, de ezekben a terekben jellemzőbb a tényekre, adatokra irányuló faktográfiai tájékoztatás, az irodalomkutatók számára.

Tényekre vonatkozó adatszolgáltatási igénnyel jelentkeznek a kutatók, a formális, informális képzésben részt vevők (életrajzi adatok, események, dátumok, stb.). A bibliográfiai adatszolgáltatást kérők száma csökken, jellemzően nem a kutatómunkát végzők, a tanulmányaikat folytatók érkeznek szerzőre, címre vagy kiadási adatokra vonatkozó egyszerűbb kérdésekkel.

Jelentős mértékben csökkent a tájékoztatás legmagasabb szintű és az információforrások összességét igénybevevő formája, az irodalomkutatók iránti igény.

- Az aktív (szétsugárzó) irodalomkutatókkal a könyvtár a feltételezhető használói igényekre készül. Bibliográfiaikat, személyre vagy alkalomra szabott témafolyamlatot ritkán tudunk megvalósítani, akár elektronikus formában is. Elsősorban a kutatók érdeklődési körének ismeretében vagy a könyvtár nagyobb rendezvényeihez kapcsolódóan készülnek jegyzékek, ajánlások.

- A passzív (visszakereső) irodalomkutatás a leginkább a kutatók igényeinek kielégítésére vonatkozik. Ez a tevékenység alapos állományismeretet, jelentős szakmai felkészültséget igényel, megvalósítása nem egységesíthető, nincsenek kész megoldási sablonok – ami segíthet, az az elfogadó, olvasóbarát hozzáállás, a tapasztalat, a lelkiismeretes, türelemmel és hozzáértéssel végzett munka.

1.3.2. Irodalomszolgáltatás

A könyvtár a rendezvényeihez, programjaihoz rendszeresen készít tematikus irodalomjegyzéket, dokumentumajánlást.

Az online elérhető adatbázisok használati lehetőségének bővülésével megváltozott az irodalomszolgáltatás iránti igény. A felsőoktatásban tanulók a legtöbb információt közvetlenül tanáraiktól kapják, a felsőoktatási könyvtárakban online módon elérik.

A kutatók a saját szakterületük online információforrásait hamar megismerik, s nem kérnek könyvtárosi segítséget.

Az átlag felhasználók számára nyújtott segítség is többnyire kimerül néhány webcím megadásában. Mindezekkel együtt a tájékoztatásban dolgozók naponta kb. 3-6 alkalommal végeznek irodalomszolgáltatás típusú tájékoztatást. Erre vonatkozó pontos adatrögzítést nem végzünk.

1.4. Más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérése

Más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérésében legnagyobb segítség a könyvtár honlapján található linkgyűjtemény: <http://konyvtar.bmk.hu/konyvtarak>.

A megye települési könyvtáraival napi szintű kapcsolatot tartunk, adott helyzetben telefonon, e-mailben gyorsan elérjük egymást. Jellemzően a települési könyvtárak kéri a megyei könyvtár segítségét, de különösen helyismereti kérdésekben nem ritka a fordított helyzet.

A könyvtár honlapján elérhetők a kistélepléseket bemutató oldalak, a legfontosabb információk a szolgáltató helyekről. Jellemző azonban a telefonos egyeztetés.

A megye határain túli információk beszerzésekor elsőként a megyei könyvtárakhoz fordulunk, hagyományosan jó a kapcsolat a vezetők, az adott terület szakemberei között egyaránt. Szívesen ajánljuk mások szolgáltatásait (pl. képzések, programok, bemutatók). Gyakran veszünk részt más könyvtárak által szervezett könyvtárszakmai rendezvényeken (Pl. digitalizálási bemutató, baba-mama programok, „illatos” olvasók).

Ha a szolgáltatási kínálatunkon túli igény érkezik az olvasók részéről, országos adatbázisok, szakkönyvtárak kínálatát közvetítjük, többnyire elektronikus formában kérünk dokumentumot, információt. Az elektronikus dokumentumküldésre és –fogadásra is felkészültek vagyunk, a technikai feltételek adottak, a kellő szakértelem megvan.

1.5. Könyvtárak közötti dokumentum- és információcsere

A könyvtárak közötti dokumentumcsere több szinten történik. A kistéleplésekről, a megye településeiről érkező igényeket általában a saját állományunkból ki tudjuk elégíteni. Amennyiben a saját gyűjteményünk nem elegendő, akkor sem küldjük más könyvtárba az igénylő partnert, hanem közreműködésünkkel beszerezheti a kért dokumentumot. Igyekszünk elkerülni a költséges utaztatást, ha lehet, elektronikus formátumot igénylünk.

Az Országos Dokumentumellátási Rendszer működését, a számszerű eredmények bemutatását a 7.2. fejezet tartalmazza részletesen.

1.6. Elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségének biztosítása

A Békés Megyei Könyvtár helyi fejlesztésű adatbázisainak használatával 3 helyről érhető el elektronikus dokumentumok:

- Békés Megyei Elektronikus Könyvtár

- BékésWiki online helyismereti enciklopédia
- Europeana Local adatbázis

A **Békés Megyei Elektronikus Könyvtár** Békés megye könyvtárainak közös elektronikus könyvtára, amely Békés megyéről, a megye településeiről szóló, illetve valamilyen módon a megyéhez kapcsolódó, eredetileg papír alapú dokumentumok digitalizált változatait szolgáltatja a megye lakosságának – segítve ezzel az oktatást, tájékozódást, valamint a helyismereti információ szolgáltatását a települések múltja, lakossága, értékei iránt érdeklődők számára.

Elérhető: (http://ek.bmk.hu/jadox/portal/search.psml#result_anchor)

A elektronikus könyvtár alapvető célja, hogy összegyűjtse, rendszerezze és elektronikus formában bárki számára hozzáférhetővé, közkinccsé tegye azokat a dokumentumokat, melyek valamilyen módon kapcsolódnak a megye településeihez; ingyenes és nyilvános szolgáltatásként minden hálózathasználónak egyforma eséllyel biztosítsa a digitális tartalmakhoz való hozzáférést.

Műfaji megkötés nélkül gyűjti és szolgáltatja azokat a magyar és idegen nyelvű elektronikus dokumentumokat, illetve a nyomtatott dokumentumok digitalizált változatait, melyek nem kereskedelmi célú, számítógépes formátumban történő szabad terjesztése megengedett.

Tartalom szerint:

- A Békés megyére és a megye településeire vonatkozó anyagok: a megye településeinek történetével és jelenével foglalkozó dokumentumok, valamint a települések jövőjére vonatkozó tervek, fejlesztési koncepciók, stb.
- A Békés megyében kiadott művek.
- A Békés megyei szerzők bárhol és bármilyen nyelven megjelent műveinek digitalizált változata, illetve azon szerzők művei, akik életük során valamilyen módon kötődtek a megye valamelyik településéhez.
- A Békés Megyei Könyvtár régi hírlap- és folyóirat-állományát.
- A Békés megyéhez kapcsolódó képes és videó dokumentumokat.

Megjelenési mód szerint:

- Nyomtatásban megjelent művek digitalizált változata.
- Elsődlegesen elektronikus formában megjelenő művek (tanulmányok, szakdolgozatok, egyéb kéziratok, fotók, videók stb.).

Első verziója a könyvtár digitalizálási koncepciójának megfelelően, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium IHM-ITP-8 kódszámú „24. óra – Kulturális kincseink digitalizálása” elnevezésű pályázaton nyert támogatással valósult meg. A jelenlegi verzió ennek továbbfejlesztése, a TIOP-1.2.3-08/1-2008-0062 projekt eredménye.

A **BékésWiki online enciklopédia** helyi fejlesztésű közösségi oldal, a Wikipédia mintájára készül, Békés megyei tartalmakat megjelenítő, szabadon elérhető portál. Folyamatosan gyarapszik, szócikkeit képek, esetenként videók egészítik ki.

Az **EuropeanaLocal** projekt eredményeként az Európai Digitális Könyvtárhoz csatlakozva Békés megyei, digitalizált dokumentumokat (elsősorban képeket) tettünk elérhetővé szabványosított formában. Legfontosabb partnereink a megyei feladatokat ellátó közgyűjtemények, múzeumok, levéltárak, könyvtárak voltak. A fejlesztésben 2015-ben nem voltunk aktívak, de a használatot regisztráltuk.

Website megnevezése	Megtételek		Egyedi látogatók	
	2015-ig összesen	változás 2015-ben	2015-ig összesen	változás 2015-ben
BékésWiki	231 379	78 839	n.a.	n.a.
Elektronikus könyvtár	613 948	-8 157 576	4 749	-6 290
EuropeanaLocal	242 220	-1 613 527	11 059	-2 620
Összesen:	856 168		15 808	

A használat regisztrálásának módja az egyes oldalakon különböző. A regisztrálás pontosítása a fejlesztésekkel párhuzamosan történik, az oldalak fejlesztésével lehetőség szerint módosítjuk. Az adatok változása felhívja a figyelmünket arra, hogy a következő évben az elektronikus dokumentumok használati módját, a használat alakulását részletesebben elemezzük a fejlesztési stratégia módosítása/kialakítása céljából.

1.7. A könyvtárhasználók segítése a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában

A digitális írástudás elősegítése érdekében 2015-ben felhasználói tanfolyamokat, klubot szerveztünk. Évek óta működik az internet-klub, főként nyugdíjasok az internet használatát tanuló és gyakorló klub tagjai. Éves tematika alapján, a klubtagok igényeihez igazodva alkalmanként 8-12 fő részvételével zajlanak a foglalkozások, 2014-ben összesen 10 alkalommal, 2015-ben 8 alkalommal találkoztak az alábbi témák feldolgozása céljából:

- a Facebook biztonságos használata
- a Windows10 célszerű használata, frissítések
- adóbevallás
- BékésWiki – a Békés megyei online helyismereti enciklopédia
- családfakutatáshoz (születési hely, születési idő, anyja)
- digitális fényképezés
- elektronikus levelezés (freemail, gmail, yahoo)
- excel táblázatok
- gépírást oktató program
- Gimp – ingyenes képszerkesztő program
- Google csoportok
- Google névjegy használata
- Ingyenesen letölthető és használható irodai csomag
- Irfanview – ingyenes képnéző és alapvető képszerkesztésre használatos program
- kártyajátékok (Kati)
- képszerkesztés, tömörítés, montázs készítése
- megbízható egészségügyi információk
- online vásárlás (Jófogás regisztráció és hirdetés)
- ügyfélkapu – Beteg-életút
- vírusok, egyéb veszélyforrások
- Xnview – ingyenes képnéző és alapvető képszerkesztésre használatos program

A Békés Megyei Helyismereti Klub tagjai 9 alkalommal találkoztak, általában 6-8 fő részvételével. Helytörténeti kutatómunkát végeztek, több helyismereti és fotósétát szerveztek, aktív részesei, alkotói a könyvtár épületében rendezett fotókiállításoknak.

Az internet klub Google csoportja 33 taggal aktív, a Békés Megyei Helyismereti klub Google csoportjának 28 rendszeresen közreműködő tagja van.

1.8. Az oktatásban, képzésben részt vevők információellátása, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetősége

Az oktatásban, képzésben résztvevő tanulók és tanárok számára egyaránt nyújt szolgáltatást helyben az olvasóterem, a földszinti kölcsönzőtér dokumentumaival és az online elérhető adatbázisokkal. 2015 végén megszűnt a korábban elérhető, költséges EBSCO adatbázis használati lehetősége, de helyette egyre bővülő adatbázissal kínál kiváló kutatási lehetőséget az ADT adatbázis (teljes szöveggel kereshető napilapok, folyóiratok kínálatával).

Több iskolával van együttműködési megállapodásunk, melyeknek tartalma a programszervezésen túl az online elérési lehetőségek kipróbálására, megtanulására irányul. A 2015. decemberben kialakított számítógépes oktatóterem használatára újabb együttműködési megállapodást kötöttünk 2 általános iskola és a Békéscsabai Szakképzési Centrum vezetőivel.

Kutatótevékenységet a helytörténettel hosszabb ideje foglalkozó néhány helyi olvasón kívül Budapestről vagy külföldről érkezők is végeznek. Helyi és távoli eléréssel egyaránt tudunk számukra információkat nyújtani.

Folyamatosan használják olvasóink az evangélikus egyház digitalizált anyakönyveit is, melyet csak a központi könyvtárban érhetnek el.

Egyéb szolgáltatások

A 2012-ben indult és egyre népszerűbb szolgáltatás lett a születésnapú újságok készítése. Az első évben 27 db készült, majd 2013-ban 101 db-ra volt igény, ami kb. háromszoros növekedés. 2014-ben 183 teljesített megrendelés volt, ami közel kétszeres teljesítmény. 2015-ben kisebb visszaesés tapasztalható a rendelések számában, de a bevétel szempontjából fontos tényező, hogy a költségesebb formátumokra nőtt az igény, az olcsóbb kivitelűek száma csökkent.

Helyben vagy más könyvtárból kért másolat felhasználásával készülnek el az egyedi „újságok”. Személyes egyeztetés után igény szerint történik a kötetés, a fűzés, mappázás – nyomdai szolgáltatást igénybe véve.

Születésnapú újság (db)	2013	2014	2015	Változás %
Műbőr kötésben	35	59	65	10,2
Dossziében	6	3	15	400,0
Füzet (átlátszó előlappal vékony karton hátlappal)	18	22	5	-77,3
Füzet (átlátszó előlappal vastag karton hátlappal)	20	48	34	-29,2
Kötés nélkül	22	51	34	-33,3
Összesen	101	183	153	-16,4

1.9. Kulturális, közösségi és egyéb könyvtári programok

A rendezvények alapvető koncepcióján 2015-ben sem változtattunk, minden programunk célja az olvasás és a könyvtári szolgáltatások népszerűsítése. Különös figyelmet fordítottunk a gyermek-, családi- és nemzetiségi programok minőségi megvalósítására, a széleskörű kínálatra. Az olvasók véleményét alkalmanként egyszerűbb módszerekkel megkérdeztük, az elégedettség 99%-os volt.

2015-ben 309 program valósult meg 22 085 látogató részvételével, ez kiemelkedő a korábbi évekhez viszonyítva. A gyermekkönyvtári programok száma is jelentős volt 2015-ben, aminek következtében emelkedett a kölcsönzött dokumentumok száma is. A gyermekprogramok száma 72 volt, a résztvevők száma: 3 693 fő.

Internet Fiesta

Március 19-26. között 16. alkalommal csatlakozott az Internet Fiestához a Békés Megyei Könyvtár – változatos programokat kínálva az érdeklődőknek. Az eseményekről a könyvtár honlapján, szórólapokon, valamint a <http://fiesta.kjmk.hu> weboldalon is tájékozódhattak az

olvasók. A megvalósult programok minden korosztálynak igényes kikapcsolódást nyújtottak; a nagymamáktól a legifjabbakig bárki találhatott az érdeklődésének megfelelő programot.

Nagy sikerrel zajlottak a gyermekkönyvtárosok közreműködésével, kisiskolás csoportok részére szervezett „Bookológia” foglalkozások.

Két pályázatot hirdettünk: „*Selfie a kedvenc könyvemmel*” és „*Könyvtár a Coubon*” videós pályázatot.

Nagy sikere volt Keleti Arthur „Jarvis: A vasember számítógépe. Kibervédelem most és a jövőben” című előadásának, amelyre több középiskolás osztály érkezett. A téma elsősorban az adatvédelem volt: hogyan és mire ügyeljünk a személyes adataink biztonsága érdekében, de rendkívül érdekes jövőt vázolt fel az előadó a jövőt meghatározó, életünket behálózó fejlett digitális társadalmunkról. Az előadás anyagát rögzítettük, így a továbbiakban a Békés Megyei Könyvtár Elektronikus könyvtárának segítségével hozzáférhető.

A programsorozat talán egyik legnépszerűbb rendezvénye a „Napfogyatkozás” című előadás és csillagászati bemutató volt Dr. Hegedüs Tibor csillagász közreműködésével. Több helyszínen és időpontban volt érdemes felkeresni a csillagnéző programokat. Március 19-én, az esti órákban, teleszkópos távcső segítségével a Jupiter és Vénusz bolygókat vehették szemügyre a megjelentek. Másnap a részleges napfogyatkozás részesei lehettek az érdeklődők: óvodai és iskolai csoportok, járókelők, valamint a Lencsési Könyvtár és a Jaminai fiókkönyvtár olvasói is.

Látványos program volt a Gépészeti és Számítástechnikai Szakközépiskola LEGO-robot bemutatója. Az iskola diákjai LEGO-ból építették; számítógép, internet segítségével, távirányítással működtették a robotokat. A gyerekek számára különösen érdekes volt ez a bemutató, de a felnőttek is szívesen megálltak és kérdeztek a fejlesztésről.

A Békés Megyei Könyvtár az Internet Fiesta idején is készített a témához kapcsolódó könyvkiemeléseket, irodalomjegyzékeket – ráirányítva az olvasók figyelmét a könyvtár állományában megtalálható és kikölcsönözhető könyvekre is.

Hasznos kommunikációs lehetőség volt a szegedi Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár könyvtárosaival közösen szervezett online konferencia, aminek keretében néhány rövidebb, helytörténeti előadás erejéig összekapcsolódott a két helyszín, népszerűsítve ezt a kapcsolattartási formát is.

Az Internet Fiesta során a könyvtár online kvíz játékot is hirdetett: *Ki tud többet Békés megyéről?* és *Fiesta Kvíz 15+1* címmel. A tapasztalatok alapján népszerűek az online vetélkedők, szívesen vesznek részt ebben a játékos formában az olvasók.

Könyvtári éjszaka

2015-ben június 27-én már a 6. Könyvtári Éjszakán vehettek részt a látogatók a Békés Megyei Könyvtár és a Europe Direct Tájékoztató Központ közös szervezésében. Az éjszaka témája Franciaország volt.

A programok között szerepeltek előadások, koncertek, versenyek, online játékok, bemutatók, kiállítások:

- Delacier ékszerkiállítás
- Munkácsy Párizsban, előadás
- Miért, és hogyan lett Párizs a divat fővárosa, előadás
- Süteménykészítő verseny
- Francia mesedélután gyerekeknek
- Réz András: Kalandozások frankofóniában, avagy a francia mozgókép csodálatos élete, előadás
- Ágoston Béla Új Quartet, jazzkoncert
- Lapis Erika Edith Piaf est
- Francia étel bor és sütemények kóstolója
- Light Scribblers fényfestők
- Tombolasorsolás
- Trió Áfium jazzkoncert

- Francia filmklub
- Divatkiállítás
- „Provancie inspiráció” kézműves foglalkozás
- Játékos családi rejtvények
- Élményfotózás
- Könyvtári kedvezmények

A könyvtár ezen az éjszakán 24.00 óráig tartott nyitva, **851** látogató részvételével, **149** fő beiratkozóval.

Hálósák és hókuszpókusz

A gyermekkönyvtár **Hálósák és hókuszpókusz** címmel irodalmi játékot hirdetett Békéscsaba 4-5-6. osztályos tanulói részére. A játék során a megadott könyvek közül 5 szabadon választható művet kellett elolvasniuk a gyerekeknek és leírniuk a könyvről alkotott véleményüket.

A játék 2015 januárjában indult el és a szerencsés résztvevők közül **25 gyermek jutalomként** a gyermekkönyvtárban tölthetett egy nyári estét és egy éjszakát, amikor a könyvtár munkatársai izgalmas meglepetésprogramokkal várták őket.

Lapozgató

Az Ünnepi Könyvhéttől augusztus végéig a Jókai Színház előtt (az Ibsen Kávéház utcai bútorai mellett) állt a Lapozgató, a kihelyezett könyvtári szolgáltató hely. Könyvcseré, napilapok olvasása, személyes és szórólapos könyvtári tájékoztatás programokról, könyvekről a Lapozgató kínálata. A lakosság által megkedvelt szolgáltatás, a nagy érdeklődésre való tekintettel a tervezettnél hosszabb ideig volt elérhető. Könyvet, újságot, szöveggöyvet olvashattak a járókelők, időnként a Jókai Színház szervezett zenés órákat. Az idei évben újdonság volt, hogy bevontuk a diákmunkásokat is, akik alkalmanként élőzenei aláfestéssel színesítették a szolgáltatást.

Különlegesség volt, hogy a könyvcseré lehetőség 24 órás volt, akár éjszaka is olvasnivalóhoz juthatott bárki. A főtéri program befejezése után a Lapozgató szolgáltatást elérhetővé tettük Jamina városrészes lakosai, könyvtárlátogatói számára, amit nagy örömmel fogadtak.

Országos Könyvtári Napok

A „Könyvtárba mentem, gyere utánam” 10. Országos Könyvtári Napok programsorozat keretei között 2015. október 5-12. között a helyi társadalom értékei, tudásátadás, generációk találkozósa, egészségnepszerűsítés témákban olvasás-, és szolgáltatásnepszerűsítő programokat, könyvtári rendezvényeket, előadásokat, közönségtalálkozókat, könyvbemutatókat szerveztünk a Békés Megyei Könyvtárban, a fiókkönyvtárakban, Békés megye települési könyvtáraiban és KSZR szolgáltató helyein. A csatlakozó könyvtárak széles kulturális választékot, közösségi élményt, színvonalas irodalmi és könyvtári programokat kínáltak a Békés megyei érdeklődőknek, az olvasóközönségnek, Békéscsaba város lakosainak.

A „Könyvtárba mentem, gyere utánam” projekt Békés megyei rendezvényei igényes könyvtári programokkal vártak minden korosztályt. A programok lehetőséget nyújtottak az olvasás- és könyvtárhasználat népszerűsítésére, arra, hogy az érdeklődők jobban megismerhessék a könyvtárak által kínált kulturális lehetőségeket, könyvtári szolgáltatásokat, és egyben vonzóvá tegyék azokat. Az egyhetes rendezvénysorozat jó alkalom volt arra, hogy az olvasóközönség, a helyi közösségek és partnerintézmények figyelmét a könyvekre, könyvtárakra, könyvtárhasználatra irányítsa. A rendezvénysorozat eredményességét az együttműködő intézmények, könyvtárak, partnerszervezetek közötti sikeres munkakapcsolat is igazolta.

Együttműködő partnereink voltak a nyilvános könyvtárakon túl:

- Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatal Népegészségügyi Intézet

- Békés Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége
- Békéscsabai Rendőrkapitányság
- Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság. Tűzmegeelőzési Bizottság
- Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság. Békéscsabai Hivatásos Tűzoltóparancsnokság
- Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Békéltető Testület
- Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat

A jubileumi programok **Békés megyében** a Békés Megyei Könyvtár koordinálásában **65 településen, 70 intézményben 374 programmal, 15 785 résztvevővel** valósultak meg.

Ünnepi könyvhét

2015-ben, már 3. éve, a megyei könyvtár feladata volt megszervezni a békéscsabai ünnepi könyvheti rendezvényeket. A rendezvény felvezetőjeként nyílt meg a Lapozgató (utcai információs pont), melyben szabadtéri könyvcserélési lehetőséget biztosítunk egész nyáron. A Lapozgató megnyitását egy helyi előadóművész, Berta János kikiáltóként színesítette. A Ferenczi György és a Rackajam koncert nagy sikerrel nyitotta a könyvheti programokat közel 200 érdeklődővel. Békéscsabán a könyvheti rendezvények részét képezi egy kétnapos könyvadás mely a városháza előtti téren zajlik. Ehhez kapcsolódóan zenei programokat is kínáltunk: a már említett Rackajam, Üzenet 1.0 zenekar és a Tűzkör-dobkör előadásai szórakoztatták a közönséget. A beszélgetések, író-olvasó találkozók a könyvtár épületében zajlottak, többek között: Csák Elemér (40 fő), Tóth Icó (100 fő), Lakatos Levente (50 fő), Finy Petra (70 fő), Varró Dániel (80fő) szereplésével. A téren Dr. Raffay Ernő dedikált. A könyvtár programjaihoz csatlakoznak mindig a Bárka folyóirat szerkesztősége által szervezett, helyi kötődésű költők, írók könyvbemutató rendezvényei, melyet a Jókai színházban tartanak, valamint a hagyománnyá vált könyvhétzáró irodalmi délután, melynek a szlovák tájház ad otthont már évek óta.

Irodalmi könyvtárbusz

A vártnál is népszerűbb program lett az a rendhagyó könyvtárlátogatás, amelynek célja a könyvtártól távol lévő, nehezen megközelíthető iskola tanulóinak programszervezése volt. Az iskola előtt olyan autóbusz várta a felsős tanulókat, amelyen 3 színész várta őket. Az útvonalnak megfelelően verset mondtak, szöveget olvastak fel (Madách utca, Mikszáth utca, Arany János utca stb.) Az autóbuszon elhangzottakból kérdéseket tettek fel a színészek a könyvtárlátogatás után, így nem csupán szellemi élmény, de könyvajándék is volt ezen a különleges utazáson. A könyvtárban könyvtárismertetőre, beiratkozásra, ismerkedésre volt lehetőség.

Kiállítások a Békés Megyei Könyvtárban

- „Gondolatban mindig ott leszek” (helytörténeti kiállítás az I. világháborúra emlékezve)
- Európai Unió Falvak (fotókiállítás)
- A magyar kultúra napja (évforduló, ünnepi)
- 30 éve történt (tablósorozat a könyvtár épületének 30 éves jubileumán - havonta)
- Cigánykerék (helytörténeti, roma nemzetiségi program)
- Közlekedésbiztonság gyermekszemmel (gyermekrajz)
- Március 15 (évforduló, ünnepi)
- Németh Miklós festőművész kiállítása
- Internet Fiesta. "Régen minden szebb volt." Retro számítógépes kiállítás
- Krajcsovszki Tamás festménykiállítása
- Juraj Dolnozemy könyvkiállítás
- BEGART – a művészeti szakközépiskola tanulóinak kiállítása
- „Az én kedves doktor nénim, doktor bácsim" (gyermekrajz)

- Mit üzennek az állatok? (gyermekrajz)
- Michel Butor (francia író, költő) munkásságának bemutatása a Könyvtári Éjszaka programon.
- Veres József ikonfestő kiállítása
- Mikes 325 – Mikes Kelemen életével kapcsolatos könyvkiállítás
- A Békés Megyei Könyvtár épülete az elmúlt 30 évben (fotókiállítás)
- Poesis Hungarica – A Békés Megyei Könyvtár kiadványainak kiállítása
- Elek apó könyvei (Benedek Elek, Népmese napja)
- Mesélő bélyegek. Benedek Elekre emlékező bélyegkiállítás
- Bábkiállítás
- Áchim és a szlovákság. Hrivnák Mihály könyvei, munkássága
- Csabai-Szorgos-Foltosok kiállítása (foltmozaik munkák)
- „Versben mondom el” Balesetmegelőzés témájú gyermekversek kiállítása

Könyvbemutatók

- Molnár Péterné: "... a róna, hol születtem". Petőfi szülőhelyvita
- Versünneplő Péter Erikával
- Calumnia. Lélekmentő tudatosság Andrea Weaver előadása
- Elek Tibor: Markó Béla költői világa; Markó Béla: Fűszál a sziklán. Kettős könyvbemutató
- Nyári Krisztián: Igazi hősök.
- Szeverényi Barnabás: Holdkeringő
- Vig Balázs: A rettegő fogorvos
- Juraj Dolnozemy. Szlovák irodalmi délután
- Verskör Tinkó Mátéval
- Szabó T. Anna legújabb könyvei
- Dr. Raffay Ernő dedikál
- Tevan Margit munkái
- Csák Elemér: És azt meséltem, hogy...
- Dr. Reisinger János: Világszem.
- Tóth Icó: Minden anyuka meggyógyul.
- Író-olvasó találkozó Lakatos Leventével
- Találkozás Finy Petra írónővel
- "Költő vagyok, ha kérdezik: badar madár" Találkozó Varró Danival
- Bauer Barbara: Útkeresés Békéscsabáról.
- Vig Balázs: Puszirablók.
- Bán Mór: Hunyadi kötetek. Újraéleszthető-e a történelmi regény műfaja? szerzője
- Petrik Adrien: Asszony és háza.
- Salamon László: Nick a csodák világában.
- Csicsely Mihály mesél az életéről és a versírásról
- Martin Gábor: Csabai séták.
- Áchim és a szlovákság. Hrivnák Mihály könyvbemutató
- Péter Erika: Elpattant zongorahúr.
- Író-olvasó találkozó Áfra Jánossal
- Wlassits Nándor-Barabás Ferenc: Nagyvárad-Fiume. A 100 éves gyorsvonat állomásai képeslapokon.

30 éves a Békés Megyei Könyvtár új épülete

2015-ben emlékeztünk meg az 1985-ben átadott épületről, az akkor itt dolgozó könyvtárosokról, a jelentős könyvtári fejlesztésekről. A 30 éves jubileumra meghívtuk a régi munkatársakon kívül az épület tervezőit, az első olvasókat, a fenntartó képviselőit. Fotókiállítással idéztük fel az

építkezést, az épület tervezésében nagy részt vállaló könyvtárigazgató, festőművész képeiből nyitottunk kiállítást és a ma is könyvtári célokat szolgáló régi épület egyik termét ünnepélyes körülmények között elneveztük: Lipták Pál terem.

A könyvtári kiállító terekben bőséges kiállítás volt az akkori újságcikkekből. A megemlékezésre elkészült a könyvtárat bemutató szórólap – több nyelven. Az ünnepség után elkezdődött az anyaggyűjtés egy, a könyvtár 30. évét bemutató könyv összeállításához.

1.10. Az életminőség javításának, az ország versenyképességének növelése tudás-, információ- és kultúraközvetítő tevékenységgel

A Békés Megyei Könyvtár szolgáltatási kínálatának alakítása során a korábbi időszakban is figyelembe vette, hogy a használók igényeihez való igazodással összhangban olyan minőségi szolgáltatást nyújtson, amely a magas kultúrát kínálja, segíti a formális, nem formális tanulási formákat lehetőség szerint minden korosztály számára, illetve a saját eszközeivel megteremtse a lehetőséget a naprakész gazdasági, társadalmi információkhoz jutáshoz, részt vegyen a képzésben, lehetőséget teremtsen az önképzésre.

A 2007-2013-ig terjedő időszakban a feladatok maradéktalan teljesítését jelentős mértékben akadályozták a külső körülmények. A 2013-tól stabilá váló pénzügyi források és a 2014-ben elkezdődött minőségirányítási tevékenységek már éreztetik hatásukat, a Békés Megyei Könyvtár alkalmas a feladat teljesítésére, a munkatársak motiváltak a cél elérésében.

1.11. A könyvtári minőségirányítás szempontjainak figyelembe vételével szervezett szolgáltatások

2014-ben elkezdődött az intézményi minőségfejlesztési tevékenység tervezése, 2015-ben a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával külső szakértőt vontunk be a munkába. Szabó Ferenc minőségmenedzser szakértő szakszerű irányításával, havi rendszerességgel ült össze egy munkacsoport. Azon túl, hogy tervezetté vált a folyamat, minden munkatárs bevonásával készülnek a dokumentumok, zajlanak az egyeztetések; a szemléletváltás érzékelhető a mindennapi tevékenységben. A minőségfejlesztési folyamat első szakasza (tervezés, dokumentáció elkészülte) a Minősített Könyvtár cím elnyerésére kiírt pályázat beadásával 2017 tavaszán fog lezárulni.

A szolgáltatásokat a minőségirányítás szempontjainak figyelembevételével formáljuk, tevékenységeinket ennek szellemében végezzük.

1.12. A kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tevő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.

A kiskorúak védelmét szolgáló szoftverrel felszereltük a gyermekkönyvtár számítógépeit. Tapasztalatunk azonban az, hogy nincs forgalomban olyan szoftver, amely teljes biztonsággal látná el a feladatot. Természetesen a számítógépet használó gyerekek tevékenységét a gyermekkönyvtárosok figyelemmel kísérik.

1.13. A gyűjtemény és szolgáltatások helyi igényeknek megfelelően alakítása

A helyi igények figyelembevétele alapvető érdeke a könyvtár minden munkatársának. Széleskörű igény és elégedettségmérés 2016-ra tervezzük, amikor a minőségirányítási folyamat része lesz ez a tevékenység. Lehetővé teszi a legutóbbi mérésrel való összehasonlítást, a használói igények alakulásának követését.

A mérés időpontjáig a könyvtárosok feladata, hogy személyes beszélgetések alkalmával érdeklődjenek, kérdezzék meg az olvasókat. Az olvasói igények összegyűjtésére alkalmas ad a

honlap üzenetküldési funkciója, illetve az egyre kedveltebb, egyre több követőt összefogó Facebook oldalak (központi könyvtári, gyermekkönyvtári, KSZR).

A folyamatleírások, szolgáltatásokkal kapcsolatos folyamatábrák készítése során sok „rejtett” olvasói igény került felszínre, melyeket a minőségfejlesztési folyamat során beépítünk a szolgáltatási rendbe.

1.14. Közhasznú információs szolgáltatás

Folyamatosan végezzük a közhasznú információs szolgáltatást a könyvtár különböző olvasói övezeteiben. Részletesebben az 1.3. fejezetben.

1.15. Helyismereti információk és dokumentumok gyűjtése

A helyismereti dokumentumok és információk gyűjtése egyik legfontosabb feladatunk. A gyűjtést dokumentumtípustól függetlenül végezzük. A könyveken kívül a folyóiratok, napilapok tartalmazzák a legtöbb számunkra fontos információt. Az archiválás módja a digitalizálás, a nyilvánosságra hozatal formája pedig jellemzően a könyvtári honlapról elérhető elektronikus könyvtár.

1.16. Szabadpolcos állományrész

A Békés Megyei Könyvtár volt az ország első szabadpolcos könyvtára. Az évek során változó körülmények (épület, bútorzat) és a használói szokások alakulása sem módosított azon, hogy ez a rendszer a használók számára a legkedvezőbb a szabad hozzáférés, a könnyű tájékozódás szempontjából.

A könyvtár épületének adottsága, hogy jelenleg három, egymástól teljesen elkülönülő térben vehetik igénybe az olvasók a kölcsönzést, az olvasótermi szolgáltatásokat és a gyermekkönyvtár is különálló térben van. A szabadpolcos rendszer a szabványnak megfelelő, témacsoportos kiemelések segítik a keresést.

A 2015-re tervezett polccsere sajnos elmaradt, időszerű lenne a 30 éves bútorok egy részének cseréje az elhasználódás miatt.

2) Intézményi terek/épületek infrastrukturális fejlesztési tervek megvalósulásának bemutatása

A könyvtári terek infrastrukturális fejlesztése 2015-ben év közben jelentősen nem változott, folytatódott a hűtő/fűtő rendszer kisebb javításainak sora.

A tervezett fejlesztésekből csupán az informatikai infrastrukturális fejlesztés kezdődhetett el 2015 decemberében. A TIOP-1.2.1.A1-15/1-2015-0011 projekt keretében 29 millió forintot költöttünk informatikai infrastruktúrára (laptopok, tabletek, e-book-olvasók, másoló berendezések, fényképezőgépek, nyomtatók stb.). Ennek a projektnek alapfeltétele volt, hogy az évekkel korábban kiépített, de már más célra használt termet oktatóteremnek alakítottuk ki. Már működőképes volt az aljzatba épített internet- és elektromos áram csatlakoztatás. Az oktatóterem használata 2016. 1. negyedévtől lesz lehetséges.

3) Megvalósult infrastrukturális fejlesztések, pályázatok, felújítási feladatok

3.1. Jelentősebb eszközbeszerzések:

Megnevezés	db	Ft	megjegyzés
Gépjármű	0	0	---
ebből személygépkocsi	0	0	---
Számítógép	58	8 131 688	
ebből olvasói	58	8 131 688	munkagép, KSZR, oktatóterem
ebből szerver	0	0	---
Fénymásoló	1	1 300 000	oktatóteremben
Szkenner	2	350 000	digitalizáláshoz
Storage, egyéb adattároló (kapacitását a megjegyzésbe kérjük megadni Tb-ban)	6	326 000	4 db 4TB, 2 db 1 TB winchester
IKR fejlesztés	1	696 214	Corvina szoftverkövetés
egyéb: oktatóterem	1	24 643 211	EU-s pályázat
Eszközbeszerzésre fordított összeg összesen (Ft)		35 447 113	

3.2. Pályázatok, projektek

Hazai pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg / Ft	Felelős	Indulás ideje	Befejez és ideje
„Doberdónál hagyom az életemet”- az I. vh-t felidéző kulturális programok a Békés Megyei Könyvtár szervezésében	819.745	500.000	Szaszák György, Bérczesi Monika	2016. 02.01.	2016. 03.31.
Barborka – szlovák nyelvű rejtvényfüzet	360.000	100.000	Lonovics Lászlóné, Bérczesi Monika	2015. 03.02.	2016. 01.30.
Barborka – szlovák nyelvű rejtvényfüzet	165.000	bírálat alatt	Lonovics Lászlóné, Bérczesi Monika	2016. 03.31.	2016. 12.31.
Német nemzetiségi dokumentumtár kialakítás a Békés Megyei Könyvtárban	1.195.697	bírálat alatt	Lukoviczki Anna, Bérczesi Monika	2016. 01.30.	2016. 12.15.
Nemzetiségi BékésWiki adatbázis	894.634	bírálat alatt	Vincze Andrea, Bérczesi Monika	2016. 01.15.	2016. 12.15.
Cigánykerék – Roma kulturális napok	400.000	400.000	Vetési Lajosné, Bérczesi Monika	2014. 07.01.	2015. 02.28.
Cigánykerék – Roma kulturális napok	250.000	250.000	Vetési Lajosné, Fehér Éva, Szarka Judit, Bérczesi Monika	2015. 04.15.	2016. 02.28.
Otthon a könyvtárban – családbarát munkahely	1.500.000	600.000	Bérczesi Monika	2014. 05.15.	2015. 04.30.
Hálózák és hókuszpókus	335.000	200.000	Urbánné Kiss Ildikó, Bérczesi Monika	2015. 07.03.	2015. 09.03.
Irodalmi könyvtárbusz	316.000	250.000	Bérczesi Monika	2015. 03.30.	2015. 05.29.
Könyvtári zenei estek	120.000	120.000	Rakonczás Szilvia,	2014.	2015.

Cseh Istvánnal és Vozár Mártonnal			Bérczesi Monika	12.10.	11.16.
A könyvtárban hangoskodni: szabad - jazz koncertek a Békés Megyei Könyvtárban	330.000	200.000	Bérczesi Monika	2015. 01.20.	2015. 07.20.
Operamesék	240.000	240.000	Kertész Zoltán, Bérczesi Monika	2015. 02.20.	2015. 08.18.
Zene és költészet produkció megvalósítására	395.000	395.000	Bérczesi Monika	2015. 04.11.	2015. 08.04.
A BMK helyismereti, helytörténeti gyűjteményének biztonságos tárolását segítő eszközök beszerzésére	912.375	268.000	Rakonczás Szilvia, Bérczesi Monika	2013. 10.30.	2015. 04.01.
Közgyűjtemények látogatóbarát szolgáltatásai – szakmai továbbképzés	392.000	392.000	Rakonczás Szilvia, Bérczesi Monika	2015. 09.21.	2015. 11.21.
Nagy Könyvtári Show megrendezésére	1.826.700	1.500.000	Lukoviczki Anna	2015. 10.05.	2015. 12.05.
Regényes történelem – a Történelmiregény-írók Társasága író-olvasó találkozóinak lebonyolítására	720.000	nem támogatott	Rakonczás Szilvia, Bérczesi Monika	-	-
Éjszaka a gyermekkönyvtárban 2.	500.000	nem támogatott	Urbánné Kiss Ildikó, Bérczesi Monika	-	-
Békés megyei rendezvények a 87. Ünnepi Könyvhét és a 14. Gyermekkönyvnapok megrendezésére	3.877.500	nem támogatott	Kertész Zoltán, Bérczesi Monika	-	-
Jót s jól! – felkészülés a Minősített Könyvtár Cím megszerzésére	500.000	500.000	Bérczesi Monika	2015. 04.15.	2016. 03.31.
Zene és irodalom	530.000	400.000	Bérczesi Monika	2016. 03.09.	2016. 08.08.
A könyvtárban hangoskodni: szabad! - jazzkoncertek a Békés Megyei Könyvtárban	860.000	600.000	Bérczesi Monika	2016. 04.21.	2016. 08.30.
Ki nyer ma a könyvtárban? – zenei műveltségi vetélkedő	241.300	200.000	Rakonczás Szilvia, Bérczesi Monika	2015. 10.15.	2016. 08.23.
Operamesék – interaktív előadássorozat	322.000	200.000	Kertész Zoltán, Bérczesi Monika	2015. 11.25.	2016. 05.23.
Irodalmi könyvtárbusz általános iskolásoknak	338.200	300.000	Bérczesi Monika	2016. 05.18.	2016. 07.19.
Összesen:	18.341.151	7.615.000			

Európai Unió pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg / Ft	Felelős	Indulás ideje	Befejezés ideje
Könyvtárosok továbbképzése a Békés megyei könyvtárak korszerű szolgáltatásainak működtetése érdekében TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0015	11.435.920	11.435.920	Bérczesi Monika	2013.02.11.	2015.02.10.
A Békés Megyei Könyvtár oktatási-képzési szerepének infrastrukturális erősítése oktatóterem kialakításával TIOP-1.2.1.A1-15/1-2015-0011	30.708.400	29.708.400	Bérczesi Monika	2015.12.10.	2016.01.15.
Összesen:	42.144.320	41.144.320			

Intenzív pályázati tevékenységnek köszönhető, hogy a tervezett költségvetésen túli forrásokat tudunk felhasználni eszközfejlesztésre, programok szervezésére.

4) A menedzsment és a minőségirányítási tevékenységek megvalósulása 2015-ben, a megyei könyvtár kommunikációs tevékenységének bemutatása

4.1. Menedzsment és minőségirányítási tevékenység

4.1.1. Menedzsment

A menedzsment tevékenység nagy részét a minőségirányítási folyamat részeként átvizsgáltuk. A részletes értékelés, a beavatkozások a következő évben várhatók. Különösen fontos lesz a szervezetre vonatkozó elvárások, vélemények összegzése, az eredményességet célzó feladatok meghatározása.

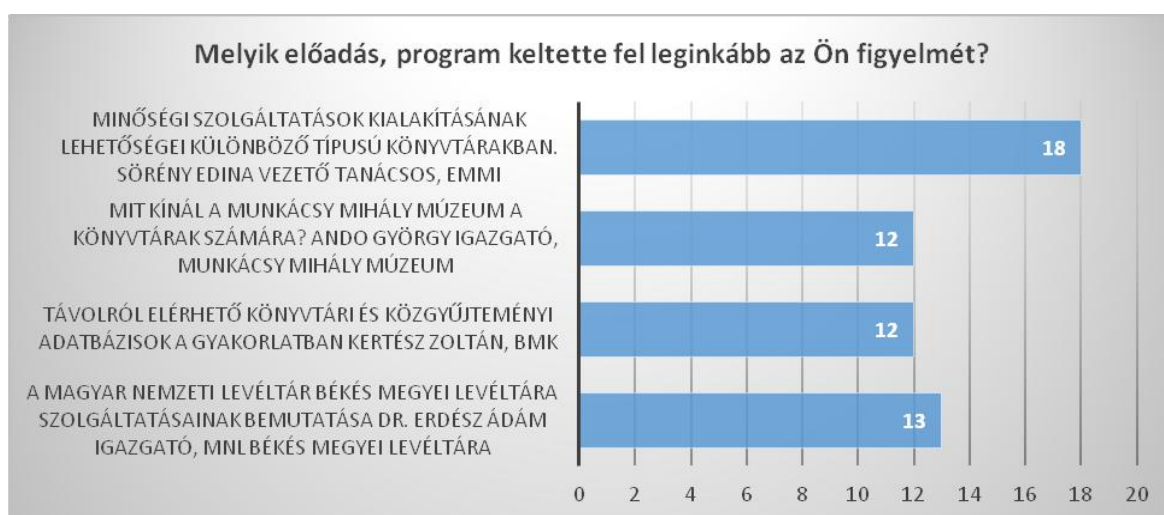
Év elején – az információközvetítés hatékonyabbá tétele érdekében – bevezettük a reggeli megbeszéléseket, amelyeken minden délelőtt dolgozó, szakmai munkakörben dolgozó munkatárs részt vett. A napi események, szakmai problémák megbeszélésén túl az egyes területek közötti tevékenységek megtervezése is hatékonyabbá vált. Év végére módosítottunk a találkozások gyakoriságán, hetente két alkalommal van „reggeli”. Időközben kiegészítettük a szóbeli találkozást a napi összefoglaló közzétételével a könyvtár – csak könyvtárosok számára elérhető – portálján.

Az év második felében, a rendezvényekről olvasói visszajelzést kért a könyvtár, amely az elégedettségre vonatkozott. A visszajelzések alapján a központi könyvtárban tartott programokra vonatkozóan 99 %-os volt a résztvevők elégedettsége (a mérés alkalmankénti volt, nem reprezentatív).

A szakmai napok, konferenciák résztvevőit online kérdőív kitöltésére kértük. 2015-ben több alkalommal választottuk ezt a formát. Rendszeressé tesszük a véleménykérést, jó visszajelzést ad a következő programok szervezésénél. A rendszerből kinyerhető adatokat, grafikonokat a program után is megnézzük, sokrétű visszajelzést adnak. Több esemény után hasznos következtetéseket vonhatunk le, emiatt gyűjtjük az adatokat.

Példaként: Elégedettségi kérdőív a 2015. szeptember 21-én, a Békés Megyei Könyvtárban megrendezett konferenciáról. A konferencián részt vevők e-mail-címére kiküldött on-line kérdőív kitöltését kértük.

Az adott esemény kapcsán megtudtuk, hogy az e-mail-ben küldött meghívó (feltételezhetően más értesítés is) hatékony volt. A kistéleplüli ellátásban dolgozó partnerek 24 %-ban vettek részt a programon. Ez az arány az előzetes feltételezésünket nem igazolta, kevesebb részvételre számítottunk, az utazási nehézségek miatt vártunk kevesebb szolgáltató helyről érkező érdeklődőt. Érdekes, hogy a szóbeli visszajelzés szerint a levéltári látogatás tűnt kedveltebbnek, a kérdőíves válaszok szerint viszont a minisztériumi tájékoztató.

A menedzsment része a munkatársak továbbképzésének, képzésének szervezése is. Az elmúlt 3 évben EU-s pályázatnak köszönhetően nagy létszámban vettek részt a kollégák akkreditált képzéseken. 2015-ben egy munkatársunk végzett mesterképzésen, egy munkatársunk pedig elkezdte a mesterképzést. Mindkettő informatikus könyvtáros szakon tanultak.

A helyszíni vizsgálat és a dokumentumok áttanulmányozása egyaránt azt mutatja, hogy a könyvtár teljes mértékben megfelel a szakmai és a törvényi elvárásoknak. Mindez a vezető és a dolgozók odaadó munkájának köszönhető. A színvonal megőrzése érdekében az alábbi fejlesztésekre lenne szükség.

Szakfelügyeleti vizsgálat

Az EMMI megbízásából 2015-ben megtörtént a Békés Megyei Könyvtár szakfelügyeleti vizsgálata, a jogszerű működés áttekintése.

Dr. Varga Katalin szakfelügyelő az alábbi összefoglalást készítette.

„Javaslatok a fenntartónak:

1. Az ellátandó feladatok szempontjából a munkatársak száma nagyon kevés. A könyvtár csak extra erőfeszítésekkel tudja ellátni pl. a KSZR-rel kapcsolatos feladatokat. A könyvtáros szakemberek száma mindenképpen növelendő.
2. Az épület kiválóan alkalmas a könyvtári célokra, de felújításra szorul. A felújítás során célszerű lenne több közösségi teret biztosítani, erősítve ezáltal az intézmény közösségépítő feladatait. A munkaszobák számát is növelni kellene.
3. Az állománygyarapításra rendelkezésre álló összeg kevés, a korszerű megyei könyvtár működéséhez korszerűbb gyűjteményre lenne szükség.
4. A dokumentumok feldolgozási sebességét növelni kellene, hogy hamarabb juthassanak el az olvasókhoz. A feldolgozásban dolgozók száma a gyűjtemény nagyságához képest nagyon kevés, további munkatársakra lenne szükség ezen a területen.

Javaslatok a könyvtár vezetőjének:

1. A megkezdett minőségfejlesztési projektet mielőbb be kellene fejezni, hogy a könyvtár pályázhasson a Minősített Könyvtár címre.
2. A munkatársak teljesítményértékelésének elvi alapjai jók, de tervezettebbé kellene tenni az egész folyamatot.
3. A könyvtárral egy épületben lévő intézményekkel szorosabb kapcsolattartás lenne szükséges, ez növelhetné a könyvtárhasználatot, és hasznára válna a többi intézménynek is (KLIK, POK, NMI, Pedagógiai Szakszolgálat). Javasolom speciális szolgáltatások és együttműködési megállapodások elindítását.”

A vizsgálat megállapításaira figyelve tervezzük a 2016. évi működést.

4.1.2. Minőségirányítási folyamat

A 2014 végén elkezdődött minőségirányítási folyamatot jogszabályi előírás és a könyvtár vezetésének ez irányú elkötelezettsége is indokolta. Egész évben folyamatosan, havonta találkozott a minőségirányítási csoport, melynek tagjai a különböző szolgáltatási területek választott képviselői. A havi találkozásokat minőségirányítási szakember irányításával készültek a dokumentumok (ügyrend, SWOT, PGTT, Küldetés, stratégia, folyamatleírások, folyamatábrák stb.). A csoportülések után a tagok a közvetlen munkatársaik bevonásával készültek a következő feladatra: adatot és véleményt gyűjtöttek. A folyamat végeredményeként egyrészt minisztériumi minősítést várunk, de a munkatársakra, a használókra vonatkozóan az a nagyobb nyereség, hogy a közös munka, a feladatok célszerűbbé, hatékonyabbá tétele szemléletváltást hoz. Egy-egy tevékenységről, szokásról, eljárásról bebizonyosodik, hogy megérett a korszerűsítésre, szükség van a partnerek igényeihez igazodásra.

A 2015. évi munka eredménye 2017-ben lesz teljességében látható, amikor a szervezeti önértékelési, a teljesítményértékelési dokumentumok elemzése megtörténik.

Megvalósult tevékenységek:

- folyamatábrák készítése (20 folyamat)
- intézményi önértékelés (munkatársi tájékoztatóval)
- jövőkép
- könyvtári szlogen
- küldetésnyilatkozat
- munkafolyamatok leírása
- munkatársi elégedettségmérés eredményeinek ismertetése
- munkaterv a minőségirányítási csoport feladatainak meghatározásával
- organogram készítése
- PGTTJ (az intézmény környezetének vizsgálata, feltételezhető igények)
- stratégiai célok és beavatkozások meghatározása
- SWOT analízis készítése
- ügyrend a minőségirányítási csoport tevékenységével kapcsolatban

4.2. Kommunikáció

Fontosnak tartjuk, hogy külső és belső, elsődleges és másodlagos partnereinkkel jó kapcsolatot tartsunk, továbbá rendkívül fontos, hogy a könyvtárról szóló információk, hírek, eseményekkel kapcsolatos információk megbízhatóak legyenek, időben eljussanak a célközönségig.

A könyvtári programokról, eseményekről szóló információkat több csatornán közvetíti a könyvtár:

- Békéscsaba Megyei Jogú Város honlapja, programajánló (<http://bekescsaba.hu/programajanlo>)
- a könyvtár weboldala (<http://konyvtar.bmk.hu/>)
- Facebook oldalak (<https://www.facebook.com/BekesMegyeiKonyvtar/?ref=hl>, <https://www.facebook.com/BMKGyermekekonyvtar/?fref=ts>, <https://www.facebook.com/kszr.bmk/?fref=ts>)
- Könyvtári Hírlevél
- szórólapok
- papír és elektronikus meghívók, szórólapok
- helyi rádió
- elektronikus és írott sajtó
- média

A helyi médiával a titkárság tart kapcsolatot, továbbítja a rendezvényekről, programokról, eseményekről szóló híreket a partnerlistán szereplő intézményekhez, magánszemélyekhez. A partnerlistát folyamatosan frissítjük. A rendezvényekről folyamatosan tájékozódhatnak az érdeklődők a könyvtár és a gyermekkönyvtár, a KSZR Facebook oldalain. Ez a fórum lehetőséget ad arra is, hogy a meghívók mellett olvasással kapcsolatos érdekességeket, könyvtári híreket, promóciókat, könyvajánlókat is küldjünk. Minden programhoz készült elektronikus formátumú szórólap, a nagyobb rendezvényekhez a szükséges mennyiséget helyben nyomtattunk, illetve nyomdai kivitelezést kértünk (pl. karácsonyi kártyanaptár, kiállítási meghívó). Használtuk az Országos Könyvtári Napok központi anyagait olvasásnépszerűsítő célra, emellett helyi népszerűsítő plakátokat, szórólapokat is készítettünk. Népszerűek voltak a könyvtár népszerűsítését szolgáló ajándékkupon akciók is, melyek alkalmakhoz kapcsolódóan (pl. Könyvtári Éjszaka, Ki nyer ma?) adtak lehetőséget térítésmentes éves, vagy féléves beiratkozásra.

Sajtómegjelenések a helyi médiában: 127 alkalommal

- Békés Megyei Hírlap (12 alkalom)
- Békéscsabai Médiacentrum Kft. online (5 alkalom)
- Beol online (24 alkalom)
- Csaba Tv (23 alkalom)
- Csabai Mérleg, (40 alkalom)
- Hír 6 online (4 alkalom)
- Rádió1 riport (7 alkalom)
- Rádió1 hirdetések (12 alkalom)

2015-ben a költségkímélő, de hatékony módszert, a Facebook oldalon történő népszerűsítést is intenzíven alkalmaztuk. Az alábbi táblázat mutatja a számszerű eredményeket.

A Békés Megyei Könyvtár Facebook oldalának 2015. évi statisztikai adatai

Mért adat / Hónap	01.01.	02.	03.	04.	05.	06.
Oldal összes kedvelése (fő)	777	828	850	896	929	975
Posztok száma (összesen)	37	38	37	25	41	49
Legtöbb egyedi megjelenést /fő (interakció nélkül) elérő poszt	2165 <u>Hókuszpókusz</u>	1738 <u>Vakrandi</u>	2174 <u>Bookológia</u>	1701 <u>Ünnepi Könyvhét</u>	1863 <u>Jazzkoncertek</u>	1433 <u>Könyvhét fotói</u>

Mért adat / Hónap	07.	08.	09.	10.	11.	12.31.
Oldal összes kedvelése (fő)	1017	1040	1075	1085	1115	1146
Bejegyzések száma (össz)	18	11	20	44	39	50
Legtöbb egyedi megjelenés (fő) elérő poszt	903 <u>Gombaismereti</u>	2258 <u>30 éves könyvtár</u>	3386 <u>Kedveled?</u>	5323 <u>Feltámadt gregoriánok</u>	1284 <u>Képregény</u>	3391 <u>Miért jó a kvt?</u>

TOP 10 – A legtöbb aktivitást kapott bejegyzések (lájkolás, komment, megtekintés rákattintással)

- 9715 db – Feltámadt gregoriánok (5323 embert ért el ténylegesen)
- 6108 db – Mi az olvasók véleménye a könyvtárról és a könyvtárosról (3391 embert ért el)
- 5656 db – Ismét tovább bővült a könyvtár CD, DVD és hangoskönyv állománya (474 embert ért el)
- 4672 db – Könyvhét fotói (1433 ember ért el)
- 4606 db – Bookológia (2174 embert ért el)
- 4492 db – Hókuszpókusz (2165 embert ért el)
- 4301 db – 30 éves könyvtár (2258 embert ért el)
- 4031 db – Gombafotó kiállítás (1947 embert ért el)
- 4018 db – Kultúra heti meghívó (1978 embert ért el)
- 3834 db – Könyvtári éjszaka fotói (1331 embert ért el)

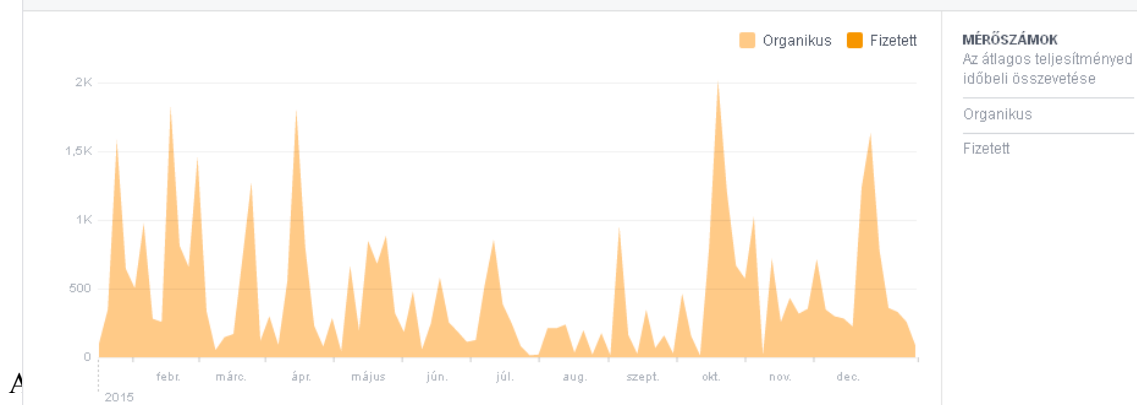
A központi könyvtár facebook oldalának statisztikai mutatói jó lehetőséget adnak arra, hogy elemezni tudjuk mely időszakokban volt eredményes a hírek célcsoporthoz való eljuttatása. Jól látszik, hogy milyen típusú rendezvényeket kedvelnek azok, akik érdeklődnek a könyvtári események iránt. Alkalmat ad arra az oldal folyamatos működtetése, hogy a figyelemfelkeltő, akár provokatív képekkel felhívjuk a figyelmet nem csak eseményekre, de a könyvtár szolgáltatásaira vagy általában az olvasásra, a könyvekre, a könyvtárakra.

Egyre több a követőnk, egyre több a visszajelzés nem csupán számokkal, hanem érdemi, szöveges megnyilvánulással. Látható, hogy a játékok, kampányok idején megnő az érdeklődés, az egyébként passzív érdeklődők is aktivizálhatók. A költségesebb szórólapkészítés és médiahirdetés helyett egyre gyakrabban alkalmazzuk ezt a tájékoztatási formát.

Éves összesítés:

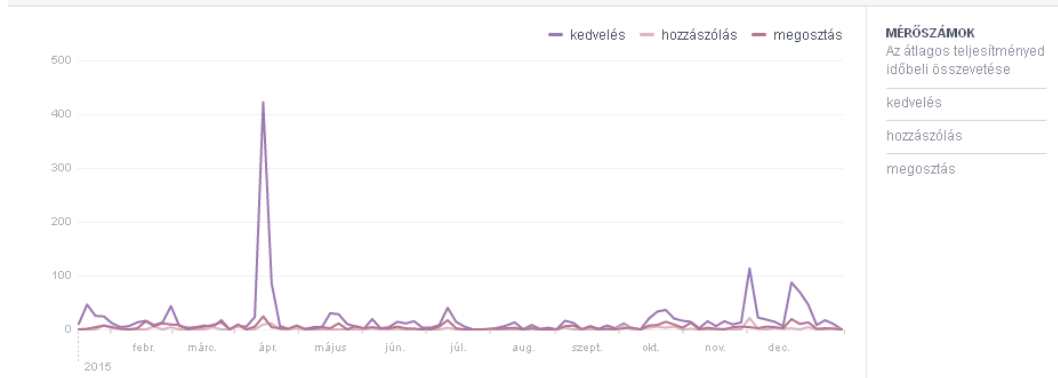
Bejegyzés elérése

Azoknak az embereknek a száma, akiknek a bejegyzésed megjelent.

Kedvelések, hozzászólások és megosztások

Ezekkel a lépésekkel több embert érsz el.

Az oldalt kedvelők összetétele:

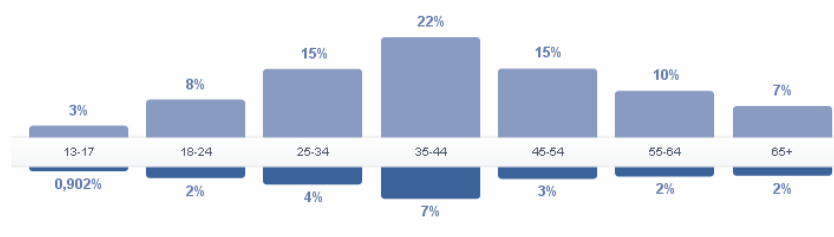
Az oldaladat kedvelők

Nők

79%
Rajongói

Férfiak

20%
Rajongói

A további használati mód tervezéséhez célszerű ismerni az ezen a fórumon elérhetőik összetételét. A facebook oldal kedvelőin kívül a kölcsönzési, látogatási statisztika is azt mutatja, hogy a legtöbb használónk a középkorú (35-44 éves) nők köréből kerül ki.

A következő évre feladatul tűztük ki az összefüggések elemzését, szeretnénk tudni, hogy tartós tendenciáról van-e szó, illetve pontosan kell látnunk, hogy mi a kiváltó ok és mi a következmény.

További önálló oldalaink: gyermekkönyvtár, KSZR, BékésWiki, Europe Direct Tájékoztató Központ.

4.3. Kiadványozás

A Békés Megyei Könyvtár bibliofil kiadványait bemutató blogot Lukoviczki Anna indította el az ELTE iNapló – ELTE-LIS kutatási Napló 3.0 projektben. A <http://bmkbibliofil.blogspot.hu> oldalon Lipták Pálról, munkásságáról, kiadói tevékenységéről érhető el blogarchívum, információ.

A Poesis Hungarica sorozat az ELTE KITI és a Békés Megyei Könyvtár együttműködésében online felületen is megjelent. A Poesis Hungarica honlap a Békés Megyei Könyvtárban, 1974 és 1989 között, Lipták Pál gondozásában megjelentetett bibliofil könyvsorozatot mutatja be, amely az alábbi internetes felületen elérhető: <http://inaplo.hu/posesishungarica/>. A honlapon a sorozat név és címmutatója, valamint a kötetek borítói láthatók, készítője Fodor János adjunktus, az ELTE KITI munkatársa, Lukoviczki Anna közreműködésével.

Iskolai projektként indult blog a Grafica Hungarica (<http://bmkart.blogspot.hu/>), melyben egy Lipták Pál bibliográfia készítése kezdődött el, ami nagy részletességgel szeretné bemutatni a munkásságát. Ezen kívül a néhai igazgató kiadói tevékenységéből a grafikai tartalmúakat emeli ki, könyvenként bemutatva azokat. Feltöltése folyamatos, havonta kerülnek ki bejegyzések.

A Könyvtári Levelező/Lap 27. évf. 4. sz./2015 számában Lukoviczki Anna-Mecseki Éva: Könyvtár a Coubon? Internet Fiesta a Békés Megyei Könyvtárban címmel jelent meg publikáció.

A KIT Hírlevélben jelent meg a gyermekkönyvtárosok diafilmes flashmobjáról szóló **Könyvtáros flashmob a rendelők várótermeiben** című írás:

http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=konyvtaros_flashmob_a_rendelok_varotermeiben

Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 24. évf. 6. sz. / 2015 23-26.p. Műhelykérdések Fodor János: Poesis Hungarica – digitális kontextusban

5) Elektronikus könyvtár – digitalizálási tevékenységek megvalósulása

Távolról elérhető és helyben igénybe vehető szolgáltatások fejlesztése.

Szolgáltatás	2015-ös fejlesztése I/N	Részletek
Honlap	I	A KSZR oldal Joomla alapokon működik, mivel ehhez nem szükséges külső segítség. Felkerült az összes kistelepülés információs oldala és a katalógusaik linkje is az oldalra.
OPAC	I	A Corvina IKR KSZR adatbázisának feltöltése folyamatos, településenként folyik a feldolgozás. Amint teljes az adatbázis, a kölesönzés is működhet.
Adatbázisok	I	A KSZR települések dokumentumait tartalmazó adatbázis fejlesztése folyamatos.
Referenz szolgáltatás	I	A portál segítségével online referenz szolgáltatásra van lehetőség.
Közösségi oldalak	I	A Facebook oldal rendkívül kedvelt. A fiatalabb korosztálynak és szüleiknek, valamint a pedagógusoknak külön Facebook oldalt indított a Gyermekkönyvtár. A kistelepülési ellátásba tartozó könyvtáraknak is készült saját Facebook oldal. Mindhárom lapnak külön szerkesztője van.
Hírlevél	I	A hírlevélküldés e-mailben történik (konyvtar.bmk.hu/hirlevel.hu oldalról is elérhető) kétheti rendszerességgel.
RSS	I	A megyei portálon működik.
Digitalizálás	I	A gyakran használt régi napilapok digitalizálása a kutatómunkához, a születésnapú újságok készítéséhez

		szükséges volt. Folyamatos a mikrofilmek digitalizálása. Megtörtént a Viharsarok újság 2 évfolyamának digitalizálása és közzététele, valamint további 1 évfolyam digitalizálása. Elkészült a Heti Délkelet hetilap 1. évfolyamának (15 szám) digitalizálása – önkéntes segítséggel -, elkezdtek a publikálását. Az NKA támogatásával készült el az Arcanum Kft. által digitalizált Békésmegyei Közlöny 21 évfolyamának közzététele az elektronikus könyvtárban. Megtörtént a Békés Megyei Népújság és jogelőd lapjainak digitalizálása: 120 000 oldal
--	--	---

A távolról elérhető szolgáltatások népszerűsége folyamatosan nő, a helyben regisztrált látogatási számok viszont ez nem jelzik, mert több helyben digitalizált helyi lap az egyre ismertebb országos felületekről is elérhető (<http://arcanum.hu/hu/adt/>, <http://hungaricana.hu>). Megismertetésükre bemutatókat, ismertetőket szervezünk az Internet Fiesta és az Országos Könyvtári Napok alkalmából rendszeresen, illetve alkalmanként iskolákban, klubokban.

- Békés Megyei Elektronikus Könyvtár (<http://ek.bmk.hu/jadox/portal/>)
- BékésWiki online helyismereti enciklopédia (<http://bekeswiki.bmk.hu>)
- Europe Direct honlap (<http://ed.bmk.hu/>)
- EuropeanaLocal adatbázis (<http://europeanalocal.bmk.hu/jadox/>)
- Gyermekportál (<http://konyvtar.bmk.hu/web/gyermekportal>)
- Békés Megyei Könyvtárak Portál (<http://ekeszt.bmk.hu/>)
- Katalógushasználat a honlapról (Corvina IKR: <http://konyvtar.bmk.hu/>)
- Hosszabbítás a honlapról (<http://konyvtar.bmk.hu>)

A Békés Megyei Elektronikus Könyvtár (<http://ek.bmk.hu/jadox/>) Békés megye könyvtárainak közös elektronikus könyvtára, amely Békés megyéről, a megye településeiről szóló, illetve valamilyen módon a megyéhez kapcsolódó dokumentumokat szolgáltatja a megye lakosságának, segíti az oktatást, tájékozódást, valamint a helyismereti információszolgáltatását a települések múltja, lakossága, értékei iránt érdeklődők számára.

Alapvető célja, hogy összegyűjtse, rendszerezze és elektronikus formában bárki számára hozzáférhetővé tegye a dokumentumokat. Ingyenes és nyilvános szolgáltatásként minden hálózathasználónak egyforma eséllyel biztosítsa a digitális tartalmakhoz való hozzáférést. Műfaji megkötés nélkül gyűjti és szolgáltatja azokat a magyar és idegen nyelvű elektronikus dokumentumokat, illetve a nyomtatott dokumentumok digitalizált változatait, melyek nem kereskedelmi célú, számítógépes formátumban történő szabad terjesztése megengedett.

Tartalma:

- A Békés megyére és a megye településeire vonatkozó anyagok: a megye településeinek történetével és jelenével foglalkozó dokumentumok, valamint a települések jövőjére vonatkozó tervek, fejlesztési koncepciók, stb.
- A Békés megyében kiadott művek.
- A Békés megyei szerzők bárhol és bármilyen nyelven megjelent műveinek digitalizált változata, illetve azon szerzők művei, akik életük során valamilyen módon kötődtek a megye valamelyik településéhez.
- Az intézmény régi hírlap- és folyóirat-állományát.
- A Békés megyéhez kapcsolódó képes és videó dokumentumokat.

A megjelenési mód:

- Nyomtatásban megjelent művek digitalizált változata.
- Elsődlegesen elektronikus formában megjelenő művek (tanulmányok, szakdolgozatok, egyéb kéziratok, fotók, videók stb.).

Az elektronikus könyvtárban elérhető dokumentumok köre a közfoglalkoztatásban résztvevők alkalmazásával bővül. Könyvtáros irányításával szkennelnek, képet szerkesztenek, korrektúráznak.

A BékésWiki online enciklopédia 2015-ben elsősorban önkéntes munkatársak és nyári diákmunkás közreműködésével gyarapodott. A regisztrált szerkesztők listája 65. 2014-ben 102 tartalommal rendelkező lap készült.

A BékésWiki 2015-ben indult facebook oldala 41 taggal működik, a kedvelések száma: 230.

Website-használat	Megtekintések (oldal)			Látogatások (alkalom)			Egyedi látogatók (IP-cím)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
BékésWiki	101 239	152 540	231 379	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
konyvtar.bmk.hu	643 498	2 920 758	3 765 493	34 165	127 271	143 785	11 838	45 219	57 622
gyermekkonyvtar.bmk.hu	194 631	154 166	236 025	15 007	23 812	26 224	2 537	5 789	9 864
ek.bmk.hu	322 449	8 771 524	613 948	4 890	605 563	9 887	3 100	11 039	4 749
europeanlocal.bmk.hu	119 542	1 855 747	242 220	11 662	304 075	33 296	8 358	13 679	11 059
Összesen:	1 381 359	13 854 735	5 089 065	65 724	1 060 721	213 192	25 833	75 726	83 294

Állományvédelmi okból digitalizált dokumentumok 2015-ben	db
könyv	14
kis- és aprónyomtatvány	2 096
kép	675
Összesen:	2 785

6) Innovatív megoldások, újítások

Megnevezés	Leírás, ismertető	Eredmények
Bookológia	A Semmelweis évhez kapcsolódóan kisiskolások részére meghirdetett program, amelynek ötletgazdái a gyermekkönyvtárosok. A gyerekek megismerkedtek az emberi test részeivel, funkcióival, komplex feladatok segítségével, interaktív módon, játékosan jutnak új ismeretekhez.	Több helyi és vidéki iskolában valósították meg a gyermekkönyvtárosok az interaktív programot, ami hatalmas népszerűségnek örvend.
Wifi használata az emeleti és földszinti olvasótermekben	Routerek használatával biztosítottá vált az emeleti és a földszinti terekben az ingyenes internet-hozzáférés.	A wifi elérés biztosításával további használók vették igénybe a könyvtár szolgáltatásait.
Könyvtáros tricikli	Háromkerékű, speciálisan kialakított kerékpár használatával népszerűsítjük a könyvtár programjait. Szórólapok, ajánlások hordozója.	Figyelemfelkeltő, alkalmas a könyvtár, valamint a könyvtári programok további népszerűsítésére.
Munkácsy Pontok	Munkácsyról szóló kiadványokat helyeztünk el a város 5 pontján: Brill Hotel, Munkácsy Hotel, Csaba-Park, Turisztikai Főpályaudvar, BMK.	A városba látogatók a könyvtár falain kívül is találkozhatnak a könyvtárral, Munkácsyt népszerűsítő anyagokkal.
Pelenkázó kialakítása	Az emeleti női mosdó melletti helyiséget alakítottuk át pelenkázóvá.	Korábbi, meglévő hiányt elégít ki, a kisgyermekesek kényelmesebben használhatják a könyvtárat.
Lapozgató a Jamina	Könyvcserre Jamina városrészben.	A városközponttól, a központi

Fiókkönyvtárban		könyvtártól távoli városiakok örömmel vették, hogy városrészükben is működött a könyvcsere. Használata rendszeres volt a nyár végi időszakban.
Vendégkönyv	A könyvtár előadói, vendégei kézjegyükkel emléket hagynak az utókornak.	Különösen a kiemelt rendezvények vendégei hagytak benne bejegyzést (Rackajam, Szélkiáltó Együttes, Réz András, Varró Dani, Lapis Erika, Bán Mór, Petrik Adrienn)
Képregény kiállítás rendhagyó helyszíneken: az ablakon és a lépcsőn elhelyezve	A Képregény Akadémia kiállítási anyagának elhelyezése a könyvtár földszinti ablakaiban, az emeleti lépcsőkorlátokon.	Nyitvatartási időn túl is megtekinthető az anyag egy része, figyelemfelkeltő hatása van. A könyvtár képregény állományának kölcsönzése növekedett.

A fogyatékos emberek világnapján idén is megrendeztük a „**Kerek világ**” című érzékenyítő órákat az általános iskolák alsó tagozatosai részére. Az érzékenyítő nap helyszíne a könyvtár nagyterme, valamint a hozzá kapcsolódó klubterem volt. Négy különböző helyszínen mutatkoztak be saját eszközeikkel, játékaikkal az egy-egy fogyatékosági típust képviselő szervezetek/intézmények. A rendezvényen közreműködő szervezetek: Aut-Pont Alapítvány; Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete; Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Békés Megyei Szervezete; Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete. Foglalkoztató játékokat, óriáskirakót hoztak magukkal. A feladatokat elvégző gyerekek pecsétet gyűjtöttek, apró ajándékokat kaptak (szaloncukor, képeslap).

Egy csoportnak összesen 1 óra állt rendelkezésre, hogy a négy helyszínen kipróbálhassák a szervezetek által hozott játékokat, életvitelt segítő eszközöket: vakok részére kialakított sakkot, Rubik-kockát, vonalzót, csörgő labdát, felolvasó szoftvert, kerekesszékes akadálypályát, jelnyelvi játékokat; valamint beszélgethettek érintettekkel.

5 csoport volt jelen: Waldorf tanulóközösség (6 fő), Evangélikus Gimnázium (27 és 29 fő), Lencsési Általános Iskola (22 fő), Kazinczy Általános Iskola (23 fő).

2015-ben folytatódott a gyermekkönyvtárosok „**Mesejárt**” című programja, a kolléganők óvodákba kihelyezett foglalkozást tartottak. Meséltek, játszottak a gyerekekkel, könyvtári könyveket és ajándékot (a könyvtár jelképére emlékeztető táltos paripát) vittek magukkal, meghívták a könyvtárba a csoportot és a gyerekeket a szüleikkel együtt.

A *Semmelweis év* kapcsán nagyon gyorsan népszerűvé vált a „**Bookológia**” program, amelyet nemcsak a könyvtárba látogató gyerekek fogadtak nagy örömmel, hanem a környező települések és kistélepülések kisiskolásai is megismerkedhettek az interaktív játékos foglalkozással.

2015 őszén „**Első nap a könyvtárban**” címmel megszületett a könyvtár saját fejlesztésű papírszínháza, ami az óvodás korcsoportnak nyújt játékos, vidám formában könyvtárhasználati információt.

7) Megyei könyvtár területi feladatellátása (a Kult. tv. 66.§ alapján)

Békés megyében 36 nyilvános könyvtár működik. Szakmai, módszertani tevékenységet nyújt számukra a Békés Megyei Könyvtár. A megyei könyvtár – lehetőségéhez mérten – támogatást nyújt pályázatok elkészítéséhez, pályázatokban való együttműködéshez, feladatát igyekszik összehangoltan és a szakmai iránymutatások alapján ellátni. A szakmai együttműködés az NKA pályázatok elkészítésében és megvalósításában is tükröződik.

2015-ben a nyilvános könyvtárak közül a tótkomlói ÁMK városi könyvtára pályázott az NKA kistélepülések könyvtárainak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése pályázaton, amely pályázat benyújtáshoz a Békés Megyei Könyvtár szakvéleménye is szükséges volt.

Az NKA Közgyűjtemények Kollégiuma nyílt pályázatán a levéltárak, könyvtárak, múzeumok a kultúra terjesztésében vállalt feladatainak támogatására a Békés Megyei Könyvtár pályázatot nyújtott be a Nagy Könyvtári Show „Könyvtárba mentem, gyere utánam” rendezvénysorozat Békés megyei könyvtári programjainak megvalósítására, amelynek megyei szintű koordinálását a Megyei Könyvtár végezte. A jubileumi programok 65 településen, 70 intézményben 374 programmal, 15 785 résztvevővel valósultak meg.

Összegző adatok:

Települések száma:	65
A csatlakozó könyvtárak száma:	70
Együttműködő egyéb intézmény:	8
Programok száma:	374
KSZR programok száma:	45

A megvalósult programok tartalmasak voltak, felkeltették az olvasók érdeklődését a könyvtári szolgáltatások iránt és igényes kulturális programokkal szolgáltak az érdeklődőknek. A csatlakozó könyvtárak részéről egyre nagyobb az igény az együttműködésre. 2015-ben a SZIE GA EK békéscsabai és gyulai campusai is bekapcsolódtak a rendezvénysorozatba. A partnerkönyvtárak visszajelzései alapján jelentős segítség a programok megvalósításában a pályázati forráson kívül a szakmai együttműködés. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy jelentősen nőtt a csatlakozó könyvtárak száma: 2015-ben már csak néhány könyvtár nem csatlakozott a programokhoz.

A Békés Megyei Könyvtár szakmai napok megvalósításával, egyéb szakmai programokkal, műhelynapokkal, előadásokkal, személyes szakmai segítségnyújtással segítette a települési könyvtárak munkáját. A megyei könyvtár és a nyilvános könyvtárak között rendszeres és folyamatos a személyes, telefonos, írásbeli, online kapcsolattartás.

2015-ben a területi ellátásban megvalósult tevékenységek:

- Megyei levelező-lista működtetése
- Önálló szakmai napok megszervezése
- MKE Békés Megyei Szervezet programjainak való részvétel
- Megyei szintű könyvtárközi kölcsönzés szervezése
- A kötelező statisztikai adatszolgáltatás gondozása
- A folyamatos kapcsolattartás új formáinak kialakítása (különös figyelemmel a közepes méretű települések nyilvános könyvtáira)
- Érdekeltség-növelő Támogatás
- Közös programszervezést: Cigánykerék Roma Napok, (Békés – Békéscsaba – Doboz)
- Az Internet Fiesta programjainak koordinálása
- Az Országos Könyvtári Napok programjainak szervezése (pályázat, programok)
- Szakmai segítségnyújtás koordinálása és előadás minőségbiztosítás témakörben
- Az Ünnepi Könyvhét rendezvényeinek koordinálása (Békéscsaba, Gyula)
- Tájékoztató a nyilvános könyvtárak vezetőinek
- „Közgyűjtemények látogatóbarát szolgáltatásai” szakmai továbbképzés Békés megyei könyvtárosok számára
- Az Olvasó Dél-Alföld Regionális olvasóverseny megyei résztvevőinek tájékoztatása
- Szakfelületesi vizsgálat előkészítése (Békés, Békéscsaba, Doboz, Gerla, Mezőhegyes)
- A könyvtári célú kulturális közfoglalkoztatás előkészítése, adatgyűjtés

7.1. Kötelesspéldány szolgáltatás

2014-ben nem kaptunk könyv formátumú kötelesspéldányt. A korábbi felszólítások után személyesen kerestük meg a nyomdákat, továbbá az olvasóterem munkatársai feladatuk kapták a helyi sajtó figyelmét, ennek eredményeként 2015-ben ezen a címen 97 dokumentumot vettünk állományba 74 450 forintért. A többszöri telefonos egyeztetés következtében tudtunk eredményt elérni, nagyon nehéz a kötelesspéldány-szolgáltatás szabályait tudatosítani.

Az aprónyomtatványok folyamatosan érkeznek, 2015-ben 1 141 darabot regisztráltunk.

7.2. ODR tevékenység

A Békés Megyei Könyvtárban két munkatárs szervezi a könyvtárközi kölcsönzés adminisztratív teendőit, és a megrendelések felvételében az ügyeletben lévő tájékoztató könyvtáros munkatársak is segítenek. A saját állományban nem meglévő dokumentumokat az országos elektronikus adatbázis segítségével más könyvtárból megrendeljük az olvasó számára, illetve a saját állományunkból mások kérésére dokumentumot postázunk hagyományos vagy elektronikus úton. A korábbi években kizárólag könyveket kértek könyvtárközi kölcsönzés során. 2013-tól gyakrabban előfordul, hogy más dokumentumtípust is igényelnek az olvasók: könyv, hangkazetta (nyelvi, hangoskönyv), CD, DVD, kotta, elektronikus formátumú folyóiratcikkek.

A szolgáltatás megvalósítását központi támogatás segíti. A támogatás egy évre szól, adott év május elsejétől, következő év április 30-ig. A pénz az adott támogatási év végén érkezik a könyvtár számlájára.

A postaköltségre előirányzott összeg korábban fedezte a könyvtárközi kölcsönzésben küldött dokumentumok postaköltségét, de az évekre visszamenően összegyűjtött adatok ismeretében úgy tűnik, 2016-ban valószínűleg meg kell fizetnünk a kérőkkel a postaköltséget.

Az ODR támogatásból (a könyvtárközi kölcsönzés céljára történő vásárlás támogatása) megvalósított dokumentumvásárlás fő szempontjai:

- elkopott, nagyon keresett kötetek pótlása
- kevés példányszámban meglévők gyarapítása
- új tudományterületek, népszerű témák irodalmának bővítése.

Az ODR forgalom részletes adatrögzítését szöveges megjegyzésekkel látjuk el a szolgáltatás elemzése, értékelése céljából.

Kedvelt és gyakori, jó színvonalon ellátott szolgáltatás a könyvtárközi kölcsönzés, melynek a kistelepekülső szolgáltató helyeken való elterjesztése célunk az utóbbi két évben. Ismertetjük, ajánljuk, de a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer szolgáltató helyein még nem jelentkezik az igény nagyobb számban.

Az ODR támogatás teljes összege	db	Ft
2009	745	1 800 000
2010	178	400 000
2011	119	275 000
2012	152	330 000
2013	168	468 644
2014	48	117 717
2015	183	440 992

A könyvtárközi dokumentumszolgáltatás számokban

2014-ben a BMK állományából **elküldött** művek száma 607 dokumentum, 2015-ben csekély mértékben növekedett 614-re. Ez 1%-os növekedés az előző évhez képest. 2015-ben tovább csökkent azoknak a kéréseknek a száma (5%-kal), amelyeket nem tudtunk teljesíteni.

Magyarázatként szolgálhat, hogy védett dokumentumot – ami régi, vagy a helyismereti gyűjtemény része, esetleg valamelyik különgyűjtemény vagy letéti állomány darabja, – nem áll módunkban kiadni.

A BMK által kért művek	2013	2014	2015	változás %
könyv	85	88	91	3,4
másolat	0	5	0	-100,0
elektronikus dokumentum	46	47	66	40,4
nem teljesített	6	9	9	0,0
Összesen	137	149	166	11,4

A havi forgalmat vizsgálva jól látható, hogy az Országos Könyvtári Napok idején e szolgáltatás iránt is nagyobb az érdeklődés, mint más időszakokban. Népszerű az elektronikus másolat – ebben az időszakban is -, összességében viszont még mindig könyvből kérnek a legtöbbet.

2015	A BMK által kért művek száma				
hónap	könyv	másolat	elektronikus	nem teljesített	Összesen
1	5	0	0	0	5
2	11	0	3	0	14
3	11	0	10	1	22
4	12	0	4	0	16
5	7	0	0	0	7
6	4	0	0	5	9
7	6	0	3	0	9
8	4	0	3	2	9
9	2	0	1	0	3
10	11	0	30	1	42
11	6	0	2	0	8
12	12	0	10	0	22
Összesen	91	0	66	9	166

A könyvtár állományából 2014-ben 677 dokumentumot kértek más intézmények, 2015-ben 646 darabot. Ez 4,6%-os csökkenést mutat, viszont a teljesített kérések száma növekedett az előző évhez képest. A könyvtártól kért művek számának növelése csak kis mértékben függ a szolgáltatás minőségétől. Befolyásolni úgy tudjuk, hogy széles körben tesszük láthatóvá az állományunkat, a nálunk elérhető dokumentumok körét. A kistelepüléseken dolgozó munkatársakkal folyamatosan kell konzultálni arról, hogy ez a szolgáltatás teszi lehetővé a falvakban élők számára a nagyobb esélyű hozzáférést, az életesélyek javulását. A KSZR-hez csatlakozó kistelepülések körében kezd rutinná válni a könyvtárközi kérés, gyakrabban fordultak hozzánk, mint az előző évben. Továbbra is fontos ennek a szolgáltatásnak bemutatása minden lehetséges szinten.

A BMK-ból elküldött művek száma											
	beérkezett kérések	elektronikus	előjegyzés	könyv	másolat	kotta	hangos-könyv	VK	hangkazetta	nem teljesített	elküldött összesen
2014	677	38	27	543	5	1	10	5	0	70	607
2015	646	58	41	572	5	1	2	2	0	32	614

A 2015. évi részletező táblázatot vizsgálva láthatjuk, hogy még mindig a könyvek iránti igény a legmagasabb, bár jelentősen növekszik az elektronikus kérések száma, az összes beérkezett kérés 9%-a. A kérések 95%-át tudtuk teljesíteni.

A BMK-ból elküldött kérések száma (más könyvtár állományából igényeltünk dokumentumot) 2012-ben 193, 2013-ban 137, 2014-ben 149, 2015-ben 166 volt, az előző évhez viszonyított változás 11,4%-os növekedés. A kért, de nem kapott dokumentumok száma 2013-ban 6 db, 2014-ben 9 db, 2015-ben szintén 9 volt (az összes kérés 5%-a).

2015	Beérkezett kérés									Előjegyzett kv	Teljesített									Nem teljesített								
	könyv	CD-ROM	videó	hangskönyv	kotta	DVD	elektronikus	másolat	összesen		könyv	CD-ROM	videó	hangskönyv	kotta	DVD	elektronikus	másolat	összesen	könyv	CD-ROM	videó	hangskönyv	kotta	DVD	elektronikus	másolat	összesen
01.	61	0	0	1	0	0	2	0	64	8	58	0	0	1	0	0	2	0	61	3	0	0	0	0	0	0	0	3
02.	82	0	0	0	0	0	6	0	88	5	77	0	0	0	0	6	0	83	5	0	0	0	0	0	0	0	5	
03.	43	0	0	0	1	0	3	0	48	3	42	0	0	0	1	1	3	0	48	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04.	37	2	0	1	0	1	10	0	51	3	34	2	0	0	0	9	0	46	3	0	0	0	0	1	1	0	5	
05.	48	0	0	0	0	0	5	0	53	3	46	0	0	0	0	4	0	50	2	0	0	0	0	0	1	0	3	
06.	36	1	0	0	0	0	4	0	41	6	31	0	0	0	0	4	0	35	5	0	0	0	0	0	0	0	6	
07.	33	0	0	0	0	0	3	1	37	3	33	0	0	0	0	3	1	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
08.	36	0	0	0	0	0	1	0	37	3	34	0	0	0	0	1	0	35	2	0	0	0	0	0	0	0	2	
09.	61	0	1	0	0	0	14	0	76	0	60	0	0	0	1	13	0	74	1	0	0	0	0	0	1	0	2	
10.	63	0	1	0	0	0	3	3	70	4	61	0	1	0	0	3	3	68	2	0	0	0	0	0	0	0	2	
11.	37	1	0	0	0	0	5	0	43	0	36	0	0	0	0	4	0	40	1	0	0	0	0	0	1	0	3	
12.	35	0	0	0	0	0	2	1	38	3	34	0	0	0	0	2	1	37	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
	572	4	2	2	1	1	58	5	646	41	546	2	1	1	1	2	54	5	614	25	0	0	0	0	1	4	0	32

7.3. Területi ellátó munka – szervezési megoldások, szakmai tanácsadás, közös fejlesztések, dokumentum- és információszolgáltatás, a normatíva és az érdekeltségnövelő támogatás felhasználása. (szöveges ismertető, tendenciák bemutatása)

A magyarországi nyilvános könyvtárak feladatait az 1997. CXL. törvény a nyilvános könyvtári ellátásról határozza meg (röviden a Kultv.). A Kultv. III. részének I. fejezete (a Nyilvános Könyvtári Ellátás) határozza meg az alapkövetelményeket. A 120/2014. (IV.8) Korm. rendelet rendelkezik a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről. A Kultv. 54. §. (1) bekezdésében meghatározottak szerint a nyilvános könyvtárak jegyzékére az a könyvtár vehető fel, amely teljesíti a nyilvános könyvtár számára előírt *alapkövetelményeket* (Kultv. 54. §. (1) bek.) és ellátja az 55. § (1) bekezdésében meghatározott *alapfeladatokat*. A Kultv. további két paragrafusa rendelkezik a könyvtári minőségirányítás szempontjairól:

55. § (1) bekezdés k) pontja: a nyilvános könyvtár alapfeladata, hogy „a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.”

66. §. j) pontja szerint a megyei könyvtár a megye egész területére vonatkozóan „koordinálja a települési könyvtárak minősítésének előkészítését.”

66. § a-k) pontja szerint a megyei könyvtár ellátja feladatát a megye egész területére vonatkozóan.

A Békés Megyei Könyvtár koordinálja a helyi, települési könyvtárak szakmai, módszertani tevékenységét. A települési könyvtárakban tapasztalható nehézségek (gazdasági- és humán erőforrás) nehezítették a békési könyvtárak működését. A nehézségek ellenére a könyvtárak színvonalas könyvtári ellátást nyújtanak a helyi olvasóközönségnek. Több könyvtár küzd létszámproblémákkal és jelentős segítséget jelentene a könyvtárépületek felújítása.

Az 5000 fő alatti települések könyvtári ellátását a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer segíti.

2015-ben megtörtént a Könyvtáros életpálya-modell előkészítése, amelynek bevezetését a könyvtári dolgozók nagyon várják.

A megyei könyvtár – lehetőségéhez mérten – támogatást nyújt pályázatok elkészítéséhez, pályázatokban való együttműködéshez.

A szakmai együttműködés az NKA pályázatok elkészítésében és megvalósításában is tükröződik.

A Békés Megyei Könyvtár is létszámproblémával küzd, nincs külön munkacsoport a nyilvános könyvtárak működésének segítésére, az igazgató és az igazgatóhelyettes koordinálja ezt a tevékenységet. A Békés Megyei Könyvtárban jelenleg nem működik módszertani osztály. A jövőben szükség lenne a módszertani munka megerősítése a dolgozói létszám növelésével.

Könyvtári továbbképzés, szakképzés

A Békés Megyei Könyvtár 2015-ben a települési könyvtárosok részére szakmai műhelynapokat szervezett, konzultációs lehetőséget biztosított, személyes-, illetve telefonos szakmai segítségnyújtást végzett, amelynek egyik kiemelt területe a könyvtári minőségbiztosítás témaköre volt.

7.4. A kistelepülési könyvtári ellátás megszervezése – rövid összefoglaló, mert a KSZR szolgáltatás bemutatása külön dokumentumban történik)

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) az 5000 főnél kevesebb lakost számláló kistelepülések könyvtári ellátását fogja össze. Működtetése központi kiegészítő támogatás felhasználásával történik, szakmai kérdéseit a 9/2013. (V. 31.) EMMI rendelet szabályozza. Osztályokat átívelő munkacsoport szervezi a tevékenységet: olvasószolgálatos, informatikus, gyűjteményszervezők.

A kistelepülési könyvtári ellátásban 2015-ben 44 Könyvtár, Információs és Közösségi Hely elnevezésű könyvtári szolgáltató hely részesült, a korábbi 43 hely Kaszaper könyvtárával bővült. 44 településből 31 helyen közvetlenül a megyei könyvtár munkatársai végzik az ellátást, 13 településen a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár közreműködésével látjuk el a szolgáltatást.

7.4.1. Állománygyarapítás, KSZR

A KSZR állomány gyarapodása dokumentumtípusonként:

Állománygyarapítás 2015. KSZR	db	érték Ft
Könyv	6 889	11 996 749
Időszaki kiadvány, évkönyv	16	36 034
Nem hagyományos dok., hangoskönyv	917	901 964
Nem hagyományos dok., DVD	39	49 642
Folyóirat, heti-, napilap	335	3 766 754
ÖSSZ.:	8 196	16 751 143

A KSZR állomány gyarapodása a beszerzés forrása szerint:

Állománygyarapítás 2015. év KSZR	db	érték Ft
KSZR költségvetési keret	5 944	14 283 782
NKA	403	1 224 781
Ajándék	850	914 793
Egyéb forrás	98	291 856
Átleltározás	901	35 931
ÖSSZ.:	8 196	16 751 143

7.4.2. Katalogizálás, állományrendezés, állományapasztás

A gyarapított dokumentumokat minden könyvtári szolgáltató helyre feldolgozva, a Corvina IKR-ben rögzítve, a dokumentumot raktári jelzettel ellátva szállítjuk ki.

A 2014-ben előkészített retrospektív katalógus konverzió munkálatait elkezdtük.

Az állomány retrospektív feldolgozását a szolgáltató helyeken a könyvekből kiszedett könyvkártyák alapján végeztük. Ezzel a munkafolyamattal dolgoztunk 2015-ben Bucsa, Kötegyán, Csárdaszállás, Kertészsziget és Pusztaföldvár, Körösnagyharsány község szolgáltató helyein.

Kardoskúton, nyertes NKA-s pályázat révén, az új könyvtári berendezés elhelyezését követően állományt rendeztünk és új szakrendet alakítottunk ki. Pusztatottlaka község könyvtári szolgáltató helyén a könyvtár helyiségének teljes felújítása után a dokumentumok könyvtárba való visszapakolását 2015 novemberében elvégeztük.

7.4.3. Dokumentumszolgáltatás

A könyvtárközi kölcsönzések számának emelkedésére a KSZR könyvtárak közös portálján működő közös katalógus használata kedvezően hatott, de visszatartó erő a jelentős postaköltség. Azokon a településeken magasabb a könyvtárközi kölcsönzések száma, ahonnan rendszeresen jár önkormányzati autó Békéscsabára.

Könyvtárközi kölcsönzés					
Kért dokumentumok száma			Kapott dokumentumok száma		
eredetiben	elektronikusan	fénymásolatban	eredetiben	elektronikusan	fénymásolatban
767	25	9	767	25	0

7.4.4. Információs szolgáltatás

2015. feladatai között szerepelt az előző évben kialakított KSZR könyvtárak közös portáljának átalakítása, informatívabbá tétele, mely változtatás részben megvalósult, több információ nyerhető a könyvtárak életéről, rendezvényeiről. A közös katalógus működése, mely bepillantást enged a megye más-más kistépelüléseinek könyvtári állományába, inspirálóan hat a vidéken dolgozó kollégák állományfejlesztési kéréseire is. Továbbra is megoldatlan probléma integrált rendszerünk KSZR kölcsönzési moduljának fejlesztése, mely a kistépelülések állományozásának nyomon követését naprakészen biztosíthatná.

A könyvtári közös portál mellett az interaktivitás növelése és a kistépelülési olvasók összefogása érdekében Békés megyei KSZR néven Facebook profilt hoztunk létre.

2015. március 11-25. között az Internet Fiesta rendezvénysorozatának keretében 25 településen került sor a kistépelülési használatra vásárolt, informatikai és kommunikációs eszközök bemutatására, Ipad, tabletek és e-könyv olvasók használatával ismerkedhettek az érdeklődők.

2015-ben tovább folytattuk a felhasználói tanfolyamok szervezését, októbertől 5 településen (Bélmegyér, Biharugra, Ecsegfalva, Lökösháza, Pusztaföldvár) 3x5 órás tanfolyamokat tartottak a könyvtár informatikusai. A települési lakosság igényei alapján összeállított képzési tematika:

- Számítógép-kezelés alapjai
- Elektronikus postafiók és levelezés
- Kép-és szövegszerkesztő programok a gyakorlatban
- Skype, Hangouts

7.4.5. Községi szolgáltatások

2015-ben törekedtünk rendezvénykínálatunk további szélesítésére, szem előtt tartva a nagy ünnepekhez kötődő, hagyományos programok színvonalas megrendezése mellett a hétköznapi értékes időtöltésének szükségességét is.

2015 ősze új, országos körű kezdeményezése volt a kistéleplési könyvtárakba indult KönyvtárMozi, mely a magyar filmkultúra értékeinek bemutatását tűzte ki célul, Békés megyében Bucsa, Kötegyán, Pusztaföldvár és Sarkadkeresztúr csatlakozott a KSZR könyvtármozi-hálózathoz, mely rendszeres filmvetítéseket jelent a könyvtárakban.

A korábbi évek gyakorlatával ellentétben az idén a számítógépes felhasználó tanfolyamokon kívül újdonság volt a több napot felölelő, tanfolyam jellegű képzések megrendezése. Felnőttek részére gombaismereti tanfolyamot szerveztünk Háztáji gombaismeret címmel, ahol a résztvevők 4x2 órában az ehető gombákkal, azok gyűjtésével, tartósításával ismerkedtek meg (Bélmegyer, Biharugra, Kardoskút, Lökösháza, Pusztaföldvár).

Gyerekek bevonásával 5x2 órában Csengő-bongó könyvtár címmel zeneismereti foglalkozásokat tartott Paulik László népzeneész. A gyerekek elsajátították a csengettyű hangszer megszólaltatását, és a későbbiekben a könyvtári foglalkozások már az iskola és a könyvtár további együttműködésével zajlottak, mintegy állandó szakkörre alakulva a könyvtárban (Csabacsúd).

A megszokott könyvtári programok műfajától szintén eltérő volt a Bajai Csillagvizsgáló Intézet igazgatója által tartott, a Napfény íze című előadás, és az azt követő, a csillagászati távcsövek kipróbálását is biztosító program (Csabacsúd, Kétsoprony, Kamut).

A nyári könyvtári táborok programjaihoz is hozzájárult a KSZR, a környezettudatos életről szóló előadásokkal és a népi élet kézművességét bemutató foglalkozásokkal, bevonva a Körösök Völgye Látogatóközpont kiállítását (Bélmegyer, Kardos, Kétsoprony).

Új kezdeményezést jelentett 2015-ben a gyermekkönyvtárosok által tartott vidám, játékos, könyvtári órák megrendezése Vizit a Bookológián címmel, a Semmelweis emlékéhez kapcsolódóan a gyerekek számára a könyvtárak világán keresztül nyújtott ismerkedési lehetőséget az orvostudomány különböző területeivel (Békéssámsón, Kamut, Kötegyán, Méhkerék, Okány, Pusztaföldvár, Sarkadkeresztúr, Telekgerendás, Zsadány).

Több település együttes bevonására a 2014-ben már bevált módszert gyakorlatként alkalmaztuk 2015-ben, amikor úgy szerveztünk rendezvényeket, hogy több településről szállítottuk be a közönséget a megyei könyvtár épületében megrendezett eseményre, mely lehetővé tette, hogy olyan fellépőket is láthassanak a kistéleplési lakosok, akik meghívását leggyakrabban így tudtuk finanszírozni. Hábetler András, a Magyar Állami Operaház operanékesese Operamesék címmel népszerű operaszíndarab bemutatásával tartott előadása 7 település vegyes korosztályú lakosságát vonzotta (Biharugra, Bucsa, Csárdaszállás, Ecsefalva, Kétsoprony, Okány, Telekgerendás).

A Kávészünet együttes megzenésített verseiből álló koncertre 3 település érkezett a KSZR által finanszírozott busszal (Bucsa, Csárdaszállás, Pusztaföldvár).

A színház varázsát is megpróbáltuk közelebb vinni a kistéleplések lakosaihoz, a Békéscsabai Jókai Színház színészeivel Biharugrán, Bucsan, Csabacsúdon, Csárdaszálláson, Ecsefalván, Gerendáson, Kardoson, Okányban, Zsadányban, Újszalontán találkozhattak. A zalaegerszegi színház két színészenek fellépését a zsadányi, biharugrai és geszti lakosok nézhatték meg. A Szegedi Miniszínház előadásait Bélmegyeren, Kamuton, Kardoskúton, Zsadányban tekinthették meg a gyerekek, a Tihanyi Vándorszínház színészei Kardoskúton léptek fel.

Számos helyen (Biharugra, Bucsa, Gerendás, Csabacsúd, Geszt, Lökösháza, Mezőgyán, Okány, Sarkadkeresztúr, Tarhos, Zsadány) szerveztünk könyvtári rendhagyó irodalomórát; külön hangsúlyt kapott a magyar költészet napja, a magyar népmese napja, magyar kultúra napja. Az

előadók között szerepeltek: Soós Emőke és a Békéscsabai Napsugár Bábszínház más művészei, Figura Ede, Molnár Orsolya, Kocsis Csaba előadók és Tűzvarázs együttes.

3 könyvtárban rendeztünk interaktív könyvbemutatót Vig Balázs íróval (Kétsoprony, Kőtegyán, Méhkerék).

Dr. Rozsnyai Katalin pszichológus Idősödés titkai c. előadása a jövőben tervezett ismeretterjesztő előadásorozat nyitórendezvénye volt Kamuton.

A Nagyváradi Tavirózsa Fotóklub fotósorozataiból 2015-ben az Európai falvak c. kiállítás volt megtekinthető a kistelepülések könyvtáraiban.

Összesen 1 724 rendezvényen 50 513 fő vett részt.

7.4.6. Speciális könyvtári szolgáltatások, dokumentumok, eszközök biztosítása a fogyatékkal élők számára

A speciális könyvtári szolgáltatásokra vonatkozó igényfelmérés alapján 2014-ben a könyvtárankénti 12-12 hangoskönyv vásárlásával elindított hangoskönyvállomány gyarapítását 2015-ben is folytattuk, 31 település számára vásároltunk 917 darabot 901 964 Ft értékben (településenként átlagosan 30 cím).

7.4.7. Szakmai képzés, továbbképzés

A kistelepülések könyvtári dolgozói részére szakmai tanfolyamot tartottunk, melynek célja a szükséges ismeretek elsajátítása a települési könyvtárak régi könyvállományának elektronikus rögzítéséhez.

Tanfolyami tematika:

- 1) A feldolgozó munka folyamata és szabályai
 - Formai és tartalmi feltárás
 - Bibliográfiai tétel
 - A feldolgozó munka szabványosítása és eszközei
- 2) Az integrált könyvtári rendszer
 - A bibliográfiai rekordok adatcsere formátuma: MARC/HUNMARC formátum
 - Corvina integrált rendszer CAT modul
 - Aktuális adatszolgáltatási kérdések

A Mezőkovácsházához tartozó települések könyvtárosai részére 2015-ben 4 alkalommal volt szakmai továbbképzés. A továbbképzésen az adminisztratív, adatszolgáltatási és a könyvtári munka mellett a könyvtárosok megismerkedhettek a Textlib Integrált Könyvtári rendszer újabb moduljaival, az olvasószolgálati modulban feltárt hibákkal, illetve a kódolás okozta nehézségekkel.

2015-ben összevont szakmai napot is tartottunk, melyen a KSZR könyvtárosai betekintést nyerhettek aktuális könyvtárszakmai kérdésekbe:

- Minősített könyvtár – Tapasztalatok, eredmények a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban
- Jó gyakorlatok a könyvtárakban, a Békés Megyei Könyvtár gyerekkönyvtárosainak bemutatója
- Lesz-e könyvtáros életpálya? – Dr. Kührner Éva főkönyvtáros előadása
- Az Év KSZR Könyvtárosa Békés megyében” díj átadása

7.4.8. Eszközbeszerzés

A kistelepülések számítástechnikai gépparkját 2 év alatt alakítottuk ki, így minden településen biztosított az információszerzés és közvetítés minden alapfeltétele. 2015 eszközbeszerzései az EMMI Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működését szabályozó rendeletének teljesítéséhez szükséges ajánlásnak megfelelően történt, így azok a települések, melyek nem rendelkeztek két modern, olvasók általi használatra szánt számítógéppel, újabb gépekhez jutottak.

Az összes települési könyvtárt szolgáló könyvszkenner megvásárlásával a települések helyismereti dokumentumainak digitalizálását szeretnénk előmozdítani. A számítógépek vásárlását a megnövekedett feldolgozó munka tette indokolttá, az állományok retrospektív feltárása további munkaállomásokat igényelt. A cimkenyomtató beszerzését a kistelepülési könyvtárak számára vásárolt könyvek vonalkóddal való ellátása tette szükségessé. Az újonnan indult „KönyvtárMozi” filmvetítéseinek magas hangtechnikai színvonalát biztosítja a hangprojektor megvásárlása.

A települési könyvtárak számára vásárolt eszközök (laptop, asztali számítógép, nyomtató, Tv, Blue ray lejátszó, CD lejátszó, fényképezőgép, lamináló, spirálozó, hangfalrendszer, egér, billentyűzet, festékpátron) száma 94 db, értékük 4 689 857 Ft.

Az összes kistelepülést szolgáló eszközök (könyvszkenner, hangprojektor, cimkenyomtató, számítógépek operációs rendszerrel) száma 9, értéke 2 291 313 Ft

7.4.9. A megyei könyvtár által a kistelepülési megállapodásban vállalt további szolgáltatás

A Nemzeti Kulturális Alap 2015-ben is kiírta könyvtári szakmai eszközfejlesztési pályázatát, mely a könyvtári szolgáltatási terek berendezésének korszerűsítését teszi lehetővé a nyertes könyvtárak számára. 9 település számára nyújtottunk tanácsadást és készítettünk szakmai véleményt a beadott pályázatokhoz, az elnyert támogatás értéke: 13 367 917 Ft.

A korszerűsítési pályázaton előző és idei évben támogatást nyert települések könyvtári átalakítási munkálataihoz további célbútorokat és kiegészítő berendezési tárgyakat vásároltunk 4 településre 1 343 634 forintért.

A kistelepüléseken végzett munkánk hatékonyságának növelése érdekében 43 településen véleménykutatást végeztünk könyvtárhasználók és könyvtári tagsággal nem rendelkezők körében arról, hogy a település lakossága mennyire ismeri a helyi könyvtár szolgáltatásait, milyen szolgáltatásokat vesz igénybe, mennyire elégedett a szolgáltatások színvonalával. Az értékelésből levont következtetéseket hasznosítani fogjuk a következő évek munkavégzése során.

	Beiratkozott olvasók száma ÖSSZESEN (hó utolsó napján / fő)	Könyvtárhasználat ÖSSZESEN (felnőtt+gyermek)						Beiratkozott 14 év alatti olvasó	Könyvtárhasználat 14 éven aluliak		
		Személyes használat ÖSSZESEN	Összes használatból Internethasználat	Összes használatból Telefon, fax, e-mail	OPAC, honlap	Kölcsönzött dokumentumok száma	Helyben használt dokumentumok száma		Személyes használat	Kölcsönzött dokumentumok	Helyben használt dokumentumok
2013	13029	150042	40909	4578	35067	154674	82313	3429	48167	43865	26342
2014	11419	134617	29345	2973	1175	96847	92091	2765	40182	26862	28518
2015	8 901	96 084	36 517	7 529	6 470	68 630	66 094	2 802	39 631	27 783	30 880

7.5. Nemzetiségi könyvtári ellátás

Békés megye nemzetiségei között elsősorban szlovák (Békéscsaba, Szarvas), román (Kétegyháza, Méhkerék), szerb (Battonya), német (Elek, Gyula), és roma (Békés, Doboz, Sarkad) nemzetiségek találhatók. A megye lakosainak száma csökken, ezzel párhuzamosan a modernkori demográfiai, kulturális, gazdasági hatások következtében a nemzetiségek hagyományait, értékeit, nyelvüket őrzők száma is csökken. A nemzetiségi hagyományokat őrző együttműködő partnereink (civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, könyvtárak, tájházak, Szlovák Kutató Intézet, Szlovák Kultúra Háza) bevonásával egyrészt közösségi, könyvtári programokat szervezünk, másrészt gyarapítjuk a nemzetiségi nyelvű dokumentumok gyűjteményrészét.

2015-ben a könyvtár prémiuméves munkatársa végzett nemzetiségi tevékenységet, elsősorban szlovák nyelvterületen.

A nemzetiségi nyelvű dokumentumok (könyv, DVD, CD) beszerzése a megyei könyvtár és a települési könyvtárak számára is az Országos Idegennyelvű Könyvtár közreműködésével történt.

A központi könyvtárban folyóiratokat olvashatnak az érdeklődők német, szlovák, román nyelven. Ezek egy részét a könyvtár előfizette, más része kötelempéldányként, tiszteletpéldányként érkezett a könyvtárba.

Tendencia, hogy a nemzetiségi nyelveken íródott könyvek iránti igény a megye könyvtáraiban is csökken, aminek részint oka lehet, hogy az lakosság elöregedésével fogy a nemzetiségi nyelvet használók száma.

A nemzetiségi rendezvények iránti igény viszont fokozódott: jellemző, hogy egyszerre több generáció (nagy szülők, felnőttek, gyermekek) részvételével valósultak meg.

Szlovák nemzetiségi ellátás

A nemzetiségi ellátás magában foglalja a dokumentum-ellátást és a nemzetiségi identitást segítő programok szervezését minden korosztály számára. A dokumentum-ellátás és a rendezvények szervezése nyertes pályázatok segítségével valósulhatott meg az előző évek gyakorlatának megfelelően, 2015-ben 5 pályázat (685.000 Ft)

Központi forrás dokumentumok vásárlására: 420.000 Ft

Az Országos Szlovák Önkormányzat 40.000Ft-tal támogatta a „Bystrozraká Barborka” szlovák rejtvényfüzet elkészítését (nyomdaköltsége), melyet 24 településre, 11 szlovák nyelvet oktató iskolába 200 tanulóknak.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Szlovák Önkormányzata 15.000-tal támogatta rejtvényfüzet megoldásaiért adott jutalomkönyvek megvásárlását.

Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő Egyházi és Nemzetiségi Támogatások Igazgatása további 100.000-ot ítelt meg számunkra a rejtvényfüzet elkészítésére és 62 db szlovák nyelvű jutalomkönyv beszerzése Szlovákiából.

Az Emberi Erőforrások Minisztérium Családbarát Ország Nemzedékek pályázata a Könyvtártámogató Alapítvány együttműködésével beadott pályázaton 380.000 Ft-tal támogat egy szlovák településre szervezett szlovák nyelvű könyvbemutatót.

A Magyarországi Szlovákok Szövetsége Közhasznú Alapítvány 150.000 Ft értékű támogatásának köszönhetően 3, a nemzetiségi identitást erősítő irodalmi délutánt szerveztünk (könyvbemutató, felolvasás, kiállítás).

- 1) **Juraj Dolnozemský: Živé korene – Élő gyökerek** című könyvének bemutatója, életrajzát és munkásságát bemutató prezentációval, felnőttek 6 fő, és diákok 4 fő felolvasásával, a népdalénekes unoka, Agod Alíz szlovák nyelvű éneklésével színesítve. A programhoz kiállítás kapcsolódott a költő munkásságából, róla szóló írásokból, néprajzi gyűjteményéből. Résztvevők száma: 60 fő
- 2) **Miska Bácsi mesél** címmel találkozó **Csicsely Mihály költővel**. A rendezvényen a költő életrajzának és munkásságának bemutatására került sor. A Power point-os bemutató közben – amely tematikus részekből állt – Miska bácsi mesélt és diák és felnőtt közreműködők mondtak verset. Énekléssel közreműködtek Ocsovszki Ildikó és tanítványai. Résztvevők száma: 73 fő
- 3) **Michal Hrivnák: Áchim és a szlovákság** című könyvének bemutatója. A Magyarországi Szlovákok Szövetsége Közhasznú Alapítvány együttműködésével mutattuk be az *Áchim és a szlovákság* című könyvet. A bemutatón Hrivnák Mihállyal, a könyv szerzőjével és beszélgető partnerével, Fuhl Imre újságíróval találkozhattak az olvasók. A programot az Orgovan Népdalkör hangulatos műsora tette színesebbé. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Štefan Daňo főkonzul is. A rendezvényhez 3 részből álló kiállítás kapcsolódik. Áchim L. Andrásról, Hrivnák Mihály és Fuhl Imre munkásságáról. Résztvevők száma: 67 fő

Minden programról megjelent tudósítás a Csabai Mérlegben, a L'udové noviny című folyóiratban, az OSLOVMA is tudósított az interneten. Rövid hír jelent meg a Čabän című periodikában.

Gyermekfoglalkozások (3 alkalommal)

Új szlovák nyelvű gyermekkönyvekre épülő gyermekfoglalkozásokat tartottunk a kétsopronyi és a békéscsabai iskolásoknak. Kiemelten foglalkoztunk a tavaszi ünnepekkel, azok szimbólumaival (Húsvét, Anyák napja), és általában az állatokkal, amely téma mindig nagy érdeklődésre tart számot. Volt felolvasás, játék, ajándék-ötletelés, rajzolás, ének, találós kérdések megoldása, könyvajánlás. Sok-sok – a témával kapcsolatos – tárggyal illusztrálva: virágok, barka, húsvéti tojások, szalvéták stb. Ilyenkor lehetőség van az új könyvek versek, mesék megismerésére is. Egy-egy csoportban 15-25 fő vett részt. Az egyik alkalommal az állatvédők által szervezett kiállítást is megtekinthették a résztvevők, többen könyvet is kölcsönöztek.

Ebben az évben is elkészült a „**Bystrozraká Barborka**” című szlovák rejtvényfüzet. A szlovák nyelvű játékos feladatokat tartalmazó kiadványt, a 11 oldalas rejtvényfüzetet, 24 településen (Acsa-Csővár, Békéscsaba (3 iskola), Csabacsúd, Dunaegyháza, Erdőkürt, Galgaguta, Kesztlőc, Kétsoprony, Kondoros, Nézsa, Nagybánhegyes, Nógrádsáp, Nőtincs, Piliscsév, Pilisszántó, Pilisszentkereszt, Pitvaros, Répáshuta, Sátoraljaújhely, Szarvas, Telekgerendás, Tótkomlós, Vanyarc) 27 szlovák nyelvet oktató iskolában összesen 400 tanuló kapta meg. A legtöbb pontot elért munkákat szemet gyönyörködtető szlovák nyelvű gyermekkönyvekkel jutalmaztuk, amelyek nagy részét Szlovákiából rendeltük meg.

Dokumentum-ellátás

Az idén központi forrásból összesen 420 000 Ft értékben rendeltünk az Országos Idegennyelvű Könyvtár közreműködésével nemzetiségi (német, roma, román, szerb, szlovák) könyveket és CD-eket, amelyek novemberben érkeztek meg. A megrendelést a megye nemzetiségi könyvtáraiban történt igényfelmérés után továbbítottuk. A könyvtárak főleg a nyelv tanulásával, nyelvvizsgálóval, országismerettel, népszokásokkal, gasztronómiával kapcsolatos szakkönyveket, illetve gyermekkönyveket, népmeséket, versesköteteket igényeltek. Ez a pénzügyi keret összesen 143 db dokumentum beszerzését tette lehetővé, melyek között CD-k is találhatók

német	roma	román	szerb	szlovák
37 db	11 db	45 db	7 db	43 db
128 291 Ft	25 735 Ft	106 050 Ft	31 895 Ft	133 539 Ft

A dokumentum-ellátás a feldolgozó osztállyal szoros együttműködésben történik.

A dokumentumokat feldolgozás után a következő települések könyvtáraiba juttattuk el:

Német: Elek, Gyula, Kétegyháza, Mezőberény,
 Roma: Békéscsaba,
 Román: Battonya, Elek, Gyula, Kétegyháza,
 Szerb: Battonya,
 Szlovák: Békéscsaba, Kondoros, Szarvas, Tótkomlós.

A Szlovák Kutatóintézettől 2 féle szlovák nyelvű dokumentumot kaptunk, 8 könyvtárba is eljuttattuk a megyében. A Szlovák Kultúra Házától megkaptuk a Čabjansky kalendár-t, ezt is eljuttott a tagkönyvtárakba is.

A központi könyvtárba 4 féle szlovák nyelvű folyóirat jár: L'udové noviny, Život, Zornička, Včielka.

Irodalomkutatás: Bartók Béla szlovák népdalgyűjtései, Az irodalmi délutánokon bemutatkozó írók munkássága.

Kiadványok: Ledzy Judit: Hetven éve történt, Csicsely Mihály válogatott versei, Bystrozraká Barborka 2015.

Népszerűsítés: Elkészült a könyvtárt bemutató szlovák nyelvű prospektus

Partnerség: A programok megvalósítását a pályázati források mellett a széleskörű együttműködés – nemzetiségi intézményekkel, civil szervezetekkel és önkormányzatokkal – tette lehetővé (Szlovák Kultúra Háza, OIK, VUSM, nemzetiségi iskolák 27 településen, nemzetiségi tagkönyvtárak, OSZÖ, Békéscsaba Megyei Jogú Város Nemzetiségi Önkormányzatai, népdalkörök).

Résztevők száma a nemzetiségi rendezvényeken:

Nagy érdeklődés mellett (közel 1100 fő részvételével) valósult meg a Cigánykerék, Roma Kulturális Napok című programsorozat. A rendezvény alkalmat adott arra, hogy a látogatók megismerjék a romák hagyományait, értékeit, gasztronómiáját.

Az éves beszerzés során a nemzetiségi állomány 142 dokumentummal bővült 420 064 Ft értékben.

2015-ben a nemzetiségi nyelvű könyveken túl DVD-filmek és CD-lemezek megvásárlására is sor került, illetve román nyelvű könyvet és CD-t is kapott a könyvtár ajándékba egy kétegyházi szerzőtől.

2015-ben pályázatot nyújtottunk be német nyelvű dokumentumok vásárlására, illetve szakmai segítségünkkel a békéscsabai Német Nemzetiségi Önkormányzat is pályázott ugyanilyen céllal.

A megye érintett könyvtáraival korábban kialakult jó munkakapcsolatot a nemzetiségi ellátás területén is bővíteni kívánjuk a továbbiakban: rendezvényekkel, szakmai programok megvalósításával és állománygyarapítással.

7.6. Statisztikai adatszolgáltatás

A könyvtári statisztika a könyvtári munkafolyamatokról, eseményekről, tranzakciókról ad pontos képet, elősegíti a felhasználóbarát, és hatékonyan működő szolgáltatási rendszer kialakítását. A magyarországi könyvtárak 1998 óta szolgáltatnak statisztikai adatokat az éves tevékenységükről.

A statisztikai adatgyűjtést több jogszabály rendeli el, az adatszolgáltatás minden könyvtár számára kötelező.

Az elektronikus adatszolgáltatás a <http://kultstat.emmi.gov.hu> weboldalon történik, a kulturális statisztikai adatgyűjtő rendszerben. A könyvtárak önállóan töltik ki az elektronikus statisztikai adatlapot. Az ellátott kistéleplési szolgáltató helyek papíralapú jelentést küldenek, amelynek kitöltéséhez segítséget nyújtanak a BMK KSZR tevékenységet szervező munkatársai.

Feladatok a statisztikai adatszolgáltatásban:

- Békés megye települési-, főiskolai- és szakkönyvtárainak értesítése a Könyvtári Intézet részére történő éves statisztikai adatszolgáltatásról.
- A beküldött adatlapok regisztrálása, ellenőrzése, egyeztetése a könyvtárakkal, a hibák kijavítása. A visszaküldött adatok folyamatos bevitele a kulturális statisztikai rendszerbe.

2015-ben 89 adatszolgáltató könyvtár küldte be a 2014. évi statisztikai jelentést.

Kulturális statisztikai összesítő adatok 2013 és 2009 között éves bontásban a <http://kultstat.emmi.gov.hu> weboldalon található.

Adatszolgáltató könyvtárak száma Békés megyében

Adatszolgáltató könyvtárak	2010. évi	2011. évi	2012. évi	2013. évi	2014. évi
összesen	88	86	85	93	89
ebből papíron küldött jelentést	28	23	23	34	28

8) Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük

8.1. Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása:

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2014. évi tény	2015. évi terv	2015. évi tény	eltérés %-ban 2014-hez képest
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	8449	5200	7771	-8,0
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétel (nem fenntartótól származó bevételek)	5803	5200	5508	-5,1
	- ebből a késedelmi díjbevétel (forint)	892	845	844	-5,4
	- ebből beiratkozási díjbevétel (forint)	2887	2826	2826	-2,1
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	181442	181972	224325	23,6
	- ebből fenntartói támogatás	12106	22196	22196	83,3
	- ebből központi költségvetési támogatás	153774	154776	154776	0,7
	- ebből kistéleplési kiegészítő (KSZR) támogatás	37674	38676	38676	2,7
	- ebből pályázati támogatás	9712	5000	47353	387,6
	- a Pályázati támogatásból EU-támogatás	5690	0	35057	516,1
	Egyéb bevétel összesen	40693	0	46926	15,3
Bevétel összesen	236387	189743	279022	18,0	
Kiadás	Személyi juttatás	98260	80072	104716	6,6
	Munkaadókat terhelő összes járulék	23040	23284	26159	13,5
	Dologi kiadás	70202	61126	100256	42,8
	Egyéb kiadás	25403	17690	45431	78,8
	Kiadás összesen	216905	182172	276562	27,5

Bevételek

Az intézmény működési bevétele a tervezett 5 200 e Ft-hoz képest 7 771 e Ft lett. A beiratkozási és a késedelmi díjbevétel is enyhe csökkenést mutat. A fenntartói támogatás növekedett az elmúlt évhez képest 10 090 e Ft-tal. A központi támogatás nem változott, a KSZR működtetésére kapott összeg egy település csatlakozása miatt 1 002 e Ft-tal lett több.

2015-ben sok nyertes pályázatunk volt, összesen 47 353 e Ft.

Kiadások:

A személyi juttatások 106,6%-os emelkedése a közfoglalkoztatottak béréből, a könyvtárban és a kistelepüléseken tartott előadások és pályázatok kapcsán felmerülő megbízási díjak kifizetéséből adódik; a járulékok 113,5 %-os növekedése úgyszintén. A dologi kiadások 142,8%-os differenciája az előző évről elmaradt közüzemi díjak első negyedévben jelentkező teljesítéséből és a pályázatok dologi kiadásából ered. Az egyéb kiadások növekedését a 2015-ben megvalósuló TIOP pályázat (oktatóterem kialakítása) eszközbeszerzései generálják.

8.2. Létszám és bérgazdálkodás

2015-ben az engedélyezett létszám 35 főről 32-re változott, mert a gazdasági tevékenységet végzők közül 2 munkatárs és a személyügyekkel foglalkozó kolléga a Kulturális Ellátó Központ (gazdasági tevékenységet ellátó, városi fenntartású intézmény) munkatársa lett. A statisztikai állományi létszám 51 fő, az 50 évnél idősebb, határozatlan idejű foglalkoztatottak száma 10 fő. A statisztikai létszámból 41 fő nő. A két fő részmunkaidős foglalkoztatott megváltozott munkaképességű, alkalmazásukkal járulékfizetési mentességet kapunk, ez pénzügyi szempontból kedvező. Az 5 fő felső és középvezetésben alkalmazott könyvtárosból csak 1 férfi. Jellemző a nők arányának nagy száma, ami a munkaidő beosztását időnként jelentősen nehezíti.

A költségvetés személyi kiadásaiából is látszik, hogy az alkalmazottak bére alacsony, viszonylag nagy számban vannak, akik minimálbérért végeznek felelősségteljes munkát, gyakran kötelező feladataikon túl is.

A közfoglalkoztatottak (átlagban 15 fő hosszú és rövid idejű, 4 fő kulturális) és alkalmanként az önkéntesek (3 fő) munkája is hozzájárult ahhoz, hogy a nagyszámú (közel 300 rendezvény, esemény) program széles körben tudjon minőségi kulturális élményt nyújtani az érdeklődőknek.

A rendezvények nagy száma, a jó színvonalú könyvtári alapellátás biztosítása feszített munkatempót diktált a könyvtár munkatársainak, szükséges további könyvtári szakalkalmazottak foglalkoztatása a központi könyvtárban és állandó munkatárs alkalmazása a mezőmegyeri és a jaminai fiókkönyvtárakban is. Hiány van egyes tevékenységi területekben szakmai végzettségű alkalmazottakban (módszertan, területi ellátás, helyismeret, feldolgozás).

9) Partnerség és önkéntesség

Mutatók	2015. terv	2015. tény
A könyvtárban foglalkoztatott önkéntesek száma	4	3
Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítők tervezett száma	60	70
A köznevelési intézményekkel kötött megállapodások tervezett száma	10	15
A könyvtárral írásos együttműködést kötő civil, határon túli, vállalkozói stb. partnerek száma/év	0	0

9.1. Iskolai közösségi szolgálat

2013-tól a középiskolai tanulmányokat folytató diákok a Békés Megyei Könyvtárban, mint fogadóintézményben is teljesíthetik a kötelező 50 óra közösségi szolgálatot. A Nemzeti Köznevelési Törvény hatályos rendelkezése alapján a diákoknak érettségi előfeltétel a közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.

Azokat a tanulókat tudjuk foglalkoztatni, akiknek iskolája a könyvtárunkkal együttműködési megállapodást kötött. A kapcsolatfelvételt kezdeményezheti az iskola, a diák vagy akár a szülő is.

2015. december 31-ig az 50 órás közösségi szolgálat keretében részt vettek:

- Andrásy Gyula Gimnázium és Kollégium: 11 fő
- Békéscsabai Belvárosi Általános Iskola és Gimnázium: 1 fő
- Békéscsabai Gépészeti és Számítástechnikai Szakközépiskola: 4 fő
- BÉKSZI Trefort Ágoston Műszaki Tagiskola: 3 fő
- Kemény Gábor Logisztikai és Közlekedési Szakközépiskola: 3 fő
- Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Mezőberény: 2 fő
- Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium diákjai: 34 fő
- Széchenyi István Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Szakközépiskola: 5 fő
- Szent-Györgyi Albert Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium: 3 fő
- Vásárhelyi Pál Szakközépiskola és Kollégium: 1 fő
- BÉKSZI Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola: 4 fő
- Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium: 1 fő

Összesen **70** tanuló **996** óra közösségi szolgálatot teljesített.

A diákok által végezhető feladatok:

- dokumentumok (könyv, CD, DVD) rendezése a polcokon;
- könyvek karbantartása: leválogatás, ragasztás, tisztítás;
- közreműködés rendezvényeken, fotózás, játékos foglalkozásokon való részvétel;
- szórólapok másolása, vágása, terjesztése;
- videokazetták ellenőrzése;
- informatikai feladatok: képek letöltése, szerkesztése, digitalizált állományok ellenőrzése.

9.2. Békéscsaba Városi Nyugdíjas Egyesület

2015. június 11-én kötött együttműködési megállapodást a Békés Megyei Könyvtár a Békéscsaba Városi Nyugdíjas Egyesülettel, célunk a két intézmény kulturális programjának bővítése.

Az egyesület 2015. július elejétől kezdve havi egy alkalommal rendezte meg az Irodalmat kedvelők baráti köre című klubfoglalkozást, melyen a könyvtár egyik munkatársa is részt vett (2015-ben 6 alkalommal). A program rendszerint a résztvevők által hozott versek felolvasása, megbeszélése; illetve a könyvtáros ajánl régebbi és újabb versesköteteket, melyek a könyvtárból kölcsönözhetőek.

Az együttműködés keretében 2015-ben két kiállítás is megvalósult az egyesület épületében augusztus 20-ához és a karácsonyhoz kapcsolódóan, a könyvtár állományában lévő folyóiratcikkekből.

9.3. Önkéntesek

A tervezettnél kevesebb önkéntes munkatárssal dolgoztunk 2015-ben. Három olyan érdeklődő volt, akiről feltételeztük, hogy hasznosan tud munkát végezni. 1 portás, 2 felsőfokú végzettségű.

9.4. Kulturális intézmények

A fenntartó kezdeményezésére létrejött Kulturális Tanács működésének, a jó személyes kapcsolatoknak és a hagyományosan jó intézményi együttműködésnek köszönhető, hogy 2015-ben is több sikeres programot tudtunk más intézményekkel megvalósítani. Egyre nagyobb a kedveltsége a városi gyermeknapnak (Csabagyöngye Kulturális Központtal és a Munkácsy Mihály Múzeummal), a Lapozgatónak (utcai könyvcsereleési lehetőség, kulturális tájékoztatási pont a Békéscsabai Jókai Színház előtt).

10) Mutatók

SZOLGÁLTATÁSI FELADATOK

Nyitva tartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitva tartás, változások, figyelembe véve a költségvetési törvényben előírt követelményt)

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. tény	változás %-ban előző évhez képest
Heti nyitvatartási órák száma (a könyvtár székhelyén) (óra)	42	42	42	0
Hétfégi nyitva tartás (óra)	5	5	5	0
Munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	18	18	18	0
Nyári zárva tartási idő (munkanap)	0	0	0	0

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Szolgáltatási feladatok – Könyvtárhasználat (KSZR nélkül)				
A tárgyévben a könyvtárat aktívan használók száma (fő)	7 321	7 550	6 869	-6,17
A könyvtári honlap-látogatások száma (kattintás a honlapra)	13 854 735	15 000 000	5 089 065	-63,27
A könyvtár honlapja (teljes webhely) hány nyelven érhető el	1	2	2	
A könyvtári honlap tartalomfrissítéseinek gyakorisága (alkalom/hónap átlagosan)	4	6	8	
A könyvtári honlap tartalomfrissítésének száma összesen	208	312	416	100,0
A könyvtár által az Országos Dokumentumellátási Rendszerben szolgáltatott dokumentumok száma	607	650	614	1,15
A könyvtárban használható adatbázisok száma	5	5	5	
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatások száma (db)	4	5	5	25
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma (fő)	945	1 200	232 062	24456,83
A könyvtári OPAC használatának gyakorisága (használat/év) (kattintás az OPAC-ra) (egyedi látogatók száma)	3 650	6 000	24 385	668
Tárgyévben a könyvtár által nyílt hozzáférésű publikációként elérhetővé tett dokumentumok száma	102	150	6735	
A kölcsönzések száma dokumentumtípusonként	127 483	150 000	138 945	
könyv	113 020	149 500	116 436	
hangfelvétel CD	5 155	5 155	5 290	
DVD	8 839	9 000	15 507	
egyéb (kotta, VHS, hangoskönyv, stb.)	399	500	1 712	
Irodalomkutatások, témafigyelések száma	156	200	610	
A megyei könyvtár által nyújtott, dokumentált szakmai (megyei, illetve országos szintű) tanácsadások száma	2	5	9	

Fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát segítő IKT eszközök száma	9	12	13	
Fogyatékossgal élők számára akadálymentes szolgáltatások száma	1	1	2	
A könyvtár által szervezett olvasási kompetenciafejlesztést, szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzések száma	7	10	39	
A könyvtár által szervezett olvasási kompetenciafejlesztést, szövegértés fejlesztését támogató nem formális képzéseken résztvevők száma	140	200	718	
A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzések száma	16	20	12	
A könyvtár által szervezett digitális kompetenciafejlesztési, információkeresési ismereteket nyújtó nem formális képzéseken résztvevők száma	90	120	1 250	
A könyvtár által szervezett akkreditált képzések, továbbképzések száma	0	0	0	
A könyvtár által szervezett akkreditált képzéseken, továbbképzéseken résztvevők száma	0	0	0	
A könyvtár által szervezett könyvtárhasználati foglalkozások száma	28	30	98	
A könyvtár által szervezett könyvtárhasználati foglalkozásokon résztvevők száma	678	720	1848	
A könyvtár által szervezett hátrányos helyzetűeket, romákat célzó, a társadalmi együttélést erősítő, diszkrimináció-ellenes, szemléletformáló, toleranciára nevelő és multikulturális programok száma	1	2	30	
A könyvtár által szervezett hátrányos helyzetűeket, romákat célzó, a társadalmi együttélést erősítő, diszkrimináció-ellenes, szemléletformáló, toleranciára nevelő és multikulturális programokon résztvevők száma	72	172	2978	
A könyvtár által szervezett nemzetiségi közösségi identitást erősítő programok száma	10	10	19	
A könyvtár által szervezett nemzetiségi közösségi identitást erősítő programokon résztvevők száma	655	800	1 137	
A könyvtár által szervezett fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát segítő képzések, programok száma	0	1	2	
A könyvtár által szervezett fogyatékossgal élők könyvtárhasználatát segítő képzéseken, programokon résztvevők száma	0	12	119	
A könyvtár által a nyugdíjas korosztály számára szervezett programokon, képzéseken résztvevők száma,	54	150	951	
A könyvtár által a nyugdíjas korosztály számára szervezett programok, képzések száma,	9	12	6	
A könyvtár oktatást, képzést, könyvtári tevékenységeket támogató kiadványainak száma	0	1	0	
Saját könyvtári hírlevél megjelenésének száma	24	24	22	
A könyvtár megjelenésének száma a médiában	65	104	118	

A használói elégedettség-mérések száma, a válaszadó használók száma/alkalom (átlag)	1/255	1/510	340/5	
A használói elégedettség-mérések során a válaszadó használók száma/alkalom (átlag)	1/255	1/510	340/5	
A megyei könyvtár koordinációjával minősítésre készülő települési könyvtárak száma	0	2	4	
Az iskolai közösségi szolgálatot a könyvtárban teljesítők száma	60	60	70	
Az iskolai közösségi szolgálat fogadására a köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma	10	10	12	
A könyvtárban foglalkoztatott önkéntesek száma	1	4	3	
A könyvtárral írásos együttműködést kötő civil, határon túli, vállalkozói, stb. partnerek száma	1	5	1	
A megyei könyvtár szakember-ellátottsága (könyvtárosok száma/megye lakosságának száma)	24/355199	26/355199	27/351148	
A megyei könyvtár olvasói hozzáférést biztosító számítógéppel való ellátottsága (számítógépek száma/a megyeszékhely lakosságának száma)	19/355199	39/355199	39/351148	
A megyei könyvtár által biztosított nemzetiségi dokumentumok száma	9 195	9 500	9 678	
A megyei könyvtár által a kistépülési önkormányzattal kötött megállapodások számának aránya (a megyében lévő kistépülések száma/megállapodást kötött települések száma)	52/44	52/44	52/45	
A megyei könyvtár által beszerzett művek iránti érdeklődés (a beszerzett dokumentumok kikölcsönzésének aránya, kölcsönzési átlag, adott dokumentum kikölcsönzésének száma)	n.a.	n.a.	n.a.	

Beszerzési források

Beszerzési források (Ft)	2014. évi tény	2015. évi terv	2015. évi tény	Változás 2014-2015 (%)
Költségvetés	9 334 780	9 334 780	8 475 131	-9,21
Érdekeltségnövelő támogatás	0	0	506 209	n.a.
ODR támogatás dokumentumok beszerzésére	586 361	586 361	440 992	-24,79
Egyéb	6 879 092	6 879 092	3 035 602	-55,87
Források összesen	16 800 233	16 800 233	12 457 934	-25,85
Ajándék, kötelezpéldány értéke	1 057 450	1 057 450	1 196 340	13,13
Összesen	17 857 683	17 857 683	13 654 274	-23,54

Gyűjteményfejlesztés

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
---------	------------	------------	----------------	-----------------------------------

Gyarapításra fordított összeg (Ft)	13 115 157	14 000 000	13 654 274	4,11
ebből folyóirat (Ft)	3 589 143	3 600 000	3 811 114	6,18
ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum (Ft)	2 575 465	2 600 000	2 362 654	-8,26
A könyvtári állomány éves gyarapodása dokumentumtípusonként (db)				
könyv	6 311	6 320	5852	-7,27
zenei	654	660	651	-0,46
időszaki	43	45	110	155,81
kartográfiai	2	3	26	1200
elektronikus	0	0	7	700
festmény	0	0	1	100
A gyűjteményből apasztott dokumentumok száma dokumentumtípusonként				
könyv	1 685	2 500	2475	46,9
hangzó	75	100	23	-69,3
időszaki	0	0	15	n.a.
térkép	0	0	3	n.a.
CD ROM	0	0	8	n.a.
hangskönyv	1	1	2	100,0
DVD	13	13	19	46,2
videokazetta	60	0	4	-93,3
Kötelezpéldányként kapott és nyilvántartásba vett dokumentumok száma (db)	0	30	97	n.a.
Gyermekkönyvtárba/részlegbe bekerült dokumentumok száma (db)	726	780	730	0,6
Helytörténeti gyűjteménybe bekerült dokumentumok száma (db)	95	110	233	145,3
Nemzetiségi gyűjteménybe bekerült dok. száma (db)	151	151	188	24,5
Zenei gyűjteménybe bekerült dok. száma (db)	654	660	651	-0,5
A megyei könyvtár esetében a tárgyévben beszerzett egy lakosra jutó könyvtári dokumentumok száma (dokumentumok száma/megye lakossága)	0,019	0,019	0,019	0,0

Gyűjteményfeltárás

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	6 311	7 000	21 893	246,9
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	6 311	7 000	6 647	5,3
Országos gyűjtőkörű cikkadatbázisba betöltött rekordok száma	0	50	7 930	n.a.
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	0,5	0,5	0,5	0,0
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama napokban kifejezve (átlagosan)	3	3	3	0,0
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	99	99	99	0,0

Tudományos kutatás

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	változás %-ban 2014-hez
Kutatómunka éves időalapja (munkaóra/év)	110	200	200	81,8
Tudományos kutatások száma	1	1	2	100,0
A könyvtár összes publikációinak száma és ebből a könyvtár szakemberei által készített, nyomatott vagy elektronikus formában megjelent publikációk száma	1/1	3/3	6/6	500
Idegen nyelvű publikációk száma	0	1	0	0
Nemzetiségi nyelvű kiadványok, publikációk száma	1	1	0	-100,0
A könyvtár által kiadott kiadványok száma	1	4	4	300,0
A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma	4	6	9	125,0
A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma	2	5	9	350,0
A könyvtár által szervezett konferenciák száma	0	2	5	n.a.
A könyvtár által szervezett konferenciákon részvevők száma	0	160	245	n.a.
A könyvtár szakembereinek konferencián való részvételének száma	18	10	63	250,0
A képzésben, továbbképzésen rész vett dolgozók száma	32	4	3	-90,6

Rendezvény, kiállítás

Mutatók	2014. tény	2015. évi terv	2015. évi tény	Változás %-ban az előző évhez képest
A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvények száma összesen	32	52	309	865,6
A könyvtárban a tárgyévben szervezett helyi, megyei és országos szintű közösségi programok, rendezvényeken résztvevők száma	7 356	7 500	22 085	200,2
Tárgyévben szervezett konferenciák száma	1	4	5	400
Tárgyévben szervezett konferenciákon résztvevők száma	80	320	245	206,2
A könyvtárban szervezett időszaki kiállítások száma	18	20	41	127,8
A könyvtárban szervezett időszaki kiállítások látogatóinak száma	1 800	2 000	5 378	198,8
Tárgyévben a családok számára meghirdetett rendezvények száma	3	5	33	1000
Tárgyévben a családok számára meghirdetett rendezvényeken résztvevők száma	2 136	2 500	4 984	133,3
A megyei könyvtár esetében az általa ellátott kistélepüléseken szervezett rendezvények száma	970	1 000	1 724	77,7
A megyei könyvtár esetében az általa ellátott kistélepüléseken szervezett rendezvényeken résztvevők száma	30 422	32 000	50 513	66,0
Egyéb rendezvényeken résztvevők száma	7 356	9 000	4 320	-4127

Állományvédelem

Mutatók	2014. tény	2015. terv	2015. évi tény	változás %-ban előző évhez képest
Állományvédelem				
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	164	100	0	-100,0
Muzeális dokumentumok száma	1473	1475	1473	0,0
Restaurált muzeális dokumentumok száma	1	1	0	-100,0
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	4281	4285	2785	-34,9
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	324	325	457	41,0
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	9	10	17	88,9

Dátum: Békéscsaba, 2016.02.12.

.....
Rakonczás Szilvia
igazgató